

UNIVERZITA KARLOVA

FAKULTA HUMANITNÍCH STUDIÍ

Katedra Elektronické kultury a sémiotiky

**Svoboda projevu na sociálních sítích v kontextu převzetí Twitteru
Elonem Muskem**

Diplomová práce

Bc. Johana Braunová

Vedoucí práce: Mgr. Irena Řehořová, Ph.D.

Praha 2024

Prohlašuji, že jsem práci vypracovala samostatně. Všechny použité prameny a literatura byly řádně citovány. Práce nebyla využita k získání jiného nebo stejného titulu.

V Praze dne 28. 6. 2024

Johana Braunová

Poděkování

Ráda bych na tomto místě poděkovala Mgr. Ireně Řehořové, Ph.D. za cenné připomínky a veškerý věnovaný čas při vedení této diplomové práce. Také děkuji své rodině za nekonečnou podporu během mého studia.

Abstrakt

Tato diplomová práce se zabývá problematikou svobody projevu na sociálních sítích, a to v kontextu nedávné události z roku 2022, kdy jednu z nejužívanějších sociálních sítí, Twitter, odkoupil nejbohatší muž světa, Elon Musk. V první, teoretické části se práce věnuje základním principům fenoménu svobody projevu jako klíčového lidského práva. Dále se zabývá specifiky svobody projevu v moderní digitální době, kdy technologie a platformy sociálních sítí představují pro svobodu projevu nejen nové výzvy, ale i rizika. Následující, empirická část práce je zaměřena na kritickou diskurzivní analýzu článků týkajících se převzetí Twitteru Elonem Muskem. Články jsou vybírány z konzervativních a liberálních amerických médií, které tuto událost pokrývají v širším měřítku než média česká. Práce se pomocí metody kritické diskurzivní analýzy pokusí odpovědět na stanovené výzkumné otázky a poskytnout objektivní zhodnocení této události. V rámci analýzy se práce zaměří na to, proč se tato událost stala ve vybraných amerických médiích důležitým tématem v debatě o svobodě projevu na sociálních sítích a jaké jsou její dopady na svobodu projevu konkrétně na platformě jako je Twitter. Cílem práce je tak přispět k hlubšímu porozumění problematice svobody projevu v novém prostředí sociálních sítí a nabídnout kritický pohled na současné praxe a legislativní rámce, které tuto problematiku ovlivňují.

Klíčová slova

Elon Musk, Twitter, sociální sítě, svoboda projevu, kritická diskurzivní analýza

Abstract

This thesis deals with the issue of freedom of speech on social media focusing on the 2022 event when Elon Musk, the richest man in the world, acquired Twitter, one of the most used social media platforms. The theoretical part discusses the fundamental principles of the phenomenon of freedom of expression as a key human right, emphasizing its specifics in the modern digital age where technologies and social media platforms present new challenges and risks. The empirical part of the thesis focuses on a critical discourse analysis of selected conservative and liberal American media articles on Elon Musk's Twitter takeover. This analysis aims to answer the research questions and provide an objective assessment of this event. It explores why this event became significant in the American media's debate on social media free speech and its specific implications for Twitter. Overall, the thesis seeks to contribute to a deeper understanding of free speech issues in the new social media environment and offers a critical perspective on current practices and legislative frameworks affecting this issue.

Key words

Elon Musk, Twitter, social media, freedom of speech, critical discourse analysis

Obsah

1	ÚVOD	1
2	SVOBODA PROJEVU NA SOCIÁLNÍCH SÍTÍCH	3
2.1	CO JE SVOBODA PROJEVU?.....	3
2.2	SVOBODA PROJEVU NA INTERNETU A SOCIÁLNÍCH SÍTÍCH.....	7
2.3	SVOBODA PROJEVU NA TWITTERU.....	13
2.3.1	<i>Sociální síť Twitter</i>	13
2.3.2	<i>Historie a statistiky Twitteru</i>	14
2.3.3	<i>Twitter jako zdroj informací</i>	16
2.3.4	<i>Přístup Twitteru ke svobodě projevu</i>	18
2.3.5	<i>Kontext převzetí Twitteru Elonem Muskem</i>	22
3	EMPIRICKÁ ČÁST	25
3.1	METODOLOGIE: KRITICKÁ DISKURZIVNÍ ANALÝZA.....	25
3.2	KDA PODLE NORMANA FAIRCLOUGHA.....	26
3.3	POSTUP EMPIRICKÉ ČÁSTI.....	27
3.4	VÝBĚR MÉDIÍ.....	28
3.4.1	<i>Liberální média</i>	29
3.4.2	<i>Konzervativní média</i>	30
3.5	VÝZKUMNÝ KORPUS.....	31
3.6	CÍLE ANALÝZY A VÝZKUMNÉ OTÁZKY.....	33
3.7	ANALÝZA ČLÁNKŮ Z KONZERVATIVNÍCH MÉDIÍ.....	34
3.7.1	<i>Twitter jako nástroj cenzury a utlačování</i>	34
3.7.2	<i>Elon Musk jako zachránce svobody projevu</i>	43
3.8	ANALÝZA ČLÁNKŮ Z LIBERÁLNÍCH MÉDIÍ.....	48
3.8.1	<i>Elon Musk jako ztělesnění plutokracie</i>	48
3.8.2	<i>Zkáza Twitteru</i>	52
3.9	SHRNUTÍ ANALÝZY.....	62
4	ZÁVĚR	64
	SEZNAM LITERATURY	67
	PŘÍLOHY	76

1 Úvod

Svoboda projevu představuje základní lidské právo a zásadní pilíř demokratických společností. Právo na svobodu projevu je chráněno v mnoha mezinárodních úmluvách, jako je například *Všeobecná deklarace lidských práv* přijatá Organizací spojených národů nebo *Listina základních práv Evropské unie*. Ve Spojených státech amerických je svoboda projevu chráněna Prvním dodatkem Ústavy přijatým už v roce 1791. Tyto dokumenty zdůrazňují nezbytnost ochrany práva jedinců na vyjádření svých názorů bez strachu z mocenských zásahů.

Historicky tak byla svoboda projevu vnímána jako ochrana proti státní moci a její schopnosti potlačovat nežádoucí názory. S příchodem digitálního věku se však tato dynamika mění a otázka svobody projevu se stává stále složitější a kontroverznější, a to především kvůli nástupu nových technologií a sociálních sítí. Velké technologické a korporátní společnosti, které internet a sociální sítě řídí, mají schopnost ovlivňovat, které informace se k uživatelům dostanou, což může mít vážný dopad na veřejnou diskuzi a demokracii jako takovou.

Sociální sítě jako je Twitter nebo Facebook představují nejen nové výzvy, ale i rizika pro tradiční pojetí svobody projevu. Tyto nové platformy umožňují uživatelům rychle a efektivně šířit své názory, a to směrem k velmi širokému publiku, prostor pro veřejnou diskuzi se tak výrazně zvětšuje a proměňuje. Přesun komunikace do digitální sféry proto vyžaduje nový přístup k ochraně svobody projevu, což však vzhledem k tak dynamickému prostředí přináší řadu problémů spojených s regulací obsahu a zajištěním bezpečného online prostoru. Dalším významným, ale kontroverzním aspektem problematiky moderace obsahu na sociálních sítích je využívání nových technologií jako jsou například algoritmy a umělá inteligence. Tyto nástroje umožňují platformám kontrolovat obrovské množství dat. Jejich automatizace však přináší rizika spojená s nedostatkem transparentnosti a potenciálními chybami při identifikaci nežádoucího obsahu, což vyvolává další otázky ohledně spravedlivosti a rovnosti.

Legislativní a právní přístupy k problematice regulace obsahu na sociálních sítích se mezi jednotlivými zeměmi značně liší. S tím se pojí potřeba mezinárodní spolupráce a nových legislativních rámců, které by tuto složitou problematiku pokryly. Některé země, jako například Německo, již přijaly zákony, které ukládají platformám povinnost odstraňovat protiprávní obsah. V Evropské unii byl posléze přijat zvláštní předpis, který stanovuje odpovědnost digitálních služeb za zveřejněný obsah a požaduje větší transparentnost v moderaci obsahu. Stále se však objevují kritické hlasy, které se obávají tohoto omezování svobody projevu ze stran vládních či mezinárodních organizací.

Twitter¹ se jako jedna z nejvýznamnějších sociálních sítí stal klíčovým nástrojem nejen pro šíření bezprostředních zpráv a informací, ale také pro politickou komunikaci. Platforma se proto často ocitá v centru debat o svobodě projevu a moderaci obsahu. V roce 2022 došlo k odkoupení Twitteru nejbohatším mužem světa, Elonem Muskem. Akvizice platformy byla komplikovaná a zahrnovala několik klíčových událostí, které vyvolaly řadu kontroverzí a otázek ohledně budoucnosti této platformy. Musk sám sebe začal označovat za „absolutistu svobody projevu“, jeho záměrem bylo změnit striktní a netransparentní praktiky Twitteru v přístupu k moderaci obsahu. Jeho následná rozhodnutí a rozsáhlé organizační změny v rámci vedení platformy, jako například obnovení zablokovaných účtů, včetně účtu bývalého prezidenta USA Donalda Trumpa, nebo propouštění zaměstnanců odpovědných za moderaci obsahu a cenzuru dezinformací, však vedly k silným reakcím ve společnosti a médiích.

Cílem této práce je přispět k hlubšímu porozumění problematice svobody projevu v novém, dynamickém prostředí sociálních sítí, a to právě v kontextu této stále aktuální události převzetí Twitteru Elonem Muskem. Práce bude rozdělena do dvou částí. V první, teoretické části bude představena problematika svobody projevu z obecného hlediska jakožto základního lidského práva, a to za pomoci teoretických přístupů autorů jako je Michal Bartoň (2010) nebo Robert Trager & Donna L. Dickersonová (1999). Následně se zaměříme na specifika svobody projevu na internetu a sociálních sítích a na různé přístupy k její regulaci v tomto prostředí. V této části práce budeme vycházet z děl autorů, kteří se k této problematice kriticky vyjadřují, jako je například Jacob Mchangama (2022) nebo Evgeny Morozov (2011). Poté se zaměříme na představení sociální sítě Twitter, přičemž odkazovat se budeme především na díla Dhiraje Murthyho (2013) či José van Dijckové (2013). V závěru teoretické části pak představíme přístup konkrétně této platformy k regulaci obsahu a uvedeme kontext k jejímu převzetí Elonem Muskem. Nadcházející, empirická část bude věnována kritické diskurzivní analýze vybraných názorových článků týkajících se událostí spojených s touto akvizicí. Články budou vybírány z šesti amerických médií, které rozdělíme na liberální (New York Times, CNN, The Washington

¹ Pro upřesnění uvádíme, že v rámci této diplomové práce budeme v textu pracovat s pojmenováním Twitter namísto X, nového názvu této sociální sítě od července roku 2023, a to z toho důvodu, že valná většina událostí a diskurzů, které tato práce analyzuje a ke kterým se vztahuje, se odehrála nebo vznikala v období, kdy byla tato platforma všeobecně známá a etablována jako Twitter. Používání nového názvu „X“ by tak mohlo vést k nejasnostem, zejména pokud by se čtenáři této práce s tímto novým pojmenováním setkali poprvé. Rozhodnutí o používání názvu Twitter tedy reflektuje snahu o vytvoření koherentního narativu, který respektuje historický vývoj platformy a její roli v digitálním prostředí.

Post) a konzervativní (New York Post, Fox News, The Wall Street Journal). Vzhledem ke zvolené metodě kritické diskurzivní analýzy podle Normana Fairclougha (1989, 1992, 1995) se v rámci empirické části nebudeme zabývat pouze jednotlivými texty, ale celkově kontextem, ve kterém vznikají. Tímto způsobem se pokusíme stanovit, jakým způsobem se vyvíjí diskurz v jednotlivých médiích okolo řešené události, jestli a jak jsou vybraná mediální sdělení ovlivněna ideologickými a mocenskými aspekty a jaké významy jsou v rámci tohoto narativu vytvářeny.

2 Svoboda projevu na sociálních sítích

V této kapitole se budeme nejdříve věnovat problematice svobody projevu z obecného hlediska jakožto základnímu lidskému právu. Následně se zaměříme na specifika svobody projevu na internetu, který přináší nové výzvy v podobě platform sociálních sítí. Uvedeme, jak nové technologie ovlivňují tradiční přístupy ke svobodě projevu a jaké změny to přináší pro legislativu a společnost.

2.1 Co je svoboda projevu?

Svoboda projevu, tj. právo svobodně se vyjadřovat, představuje jednu ze zásadních hodnot a základní lidské právo v demokratických společnostech. Vedle mnohých ústav jednotlivých států existují i úmluvy mezinárodní, které svobodu projevu chrání. Například *Všeobecná deklarace lidských práv* přijatá Organizací spojených národů roku 1948 v článku 19 stanovuje, že „každý má právo na svobodu přesvědčení a projevu; toto právo nepřipouští, aby někdo trpěl újmu pro své přesvědčení, a zahrnuje právo vyhledávat, přijímat a rozšiřovat informace a myšlenky jakýmkoli prostředky a bez ohledu na hranice.“ (United Nations, 2015). *Listina základních práv Evropské unie* vyhlášená roku 2000 pak dokládá, že „každý má právo na svobodu projevu. Toto právo zahrnuje svobodu zastávat názory a přijímat a rozšiřovat informace nebo myšlenky bez zasahování veřejné moci a bez ohledu na hranice“ a že „svoboda a pluralita sdělovacích prostředků musí být respektována“ (Listina základních práv Evropské unie, 2016). Zdůrazňování svobody projevu v ústavách států a mezinárodních úmluvách dosvědčuje, že se národy a společnosti shodují na důležitosti této hodnoty (Trager & Dickerson, 1999, s. 98). Bez svobody projevu nemohou jednotlivci ani společnost plně fungovat a existovat. V zemích, kde by svoboda projevu nebyla uznávána, by docházelo k porušování základního, přirozeně existujícího, lidského práva (Bartoň, 2010, s. 27). Jedná se tedy o svobodu, kterou je pro zachování demokratického chodu společnosti potřeba neustále

chránit, což se v některých případech ukazuje být velmi problematickým úkolem, který často vyvolává kontroverze.

Záruka svobodného projevu ve všech případech není vždy stoprocentní a ani v demokratických státech nelze každý projev označovat za svobodný. Mezi těmi, kdo rozhoduje o tom, který projev bude svobodou projevu chráněn, figurují soudci, advokáti a zákonodárci, přičemž k ochraně projevu se v jednotlivých zemích přistupuje různě, což se týká i demokratických společností (Trager & Dickerson, 1999, s. 13). Pokud se například zaměříme na přístup ke svobodě projevu ve Spojených státech amerických, který je pro kontext této práce podstatný, lze konstatovat, že je docela odlišný od toho v Evropě, a to např. v přístupech k restrikci projevů (Bartoň, 2010, s. 14). Svoboda projevu v USA je chráněná Prvním dodatkem Ústavy přijatém roku 1791, který zní následovně: „Kongres nesmí vydávat zákony zavádějící nějaké náboženství nebo zákony, které by zakazovaly svobodné vyznávání nějakého náboženství; právě tak nesmí vydávat zákony omezující svobodu slova nebo tisku, právo lidu pokojně se shromažďovat a právo podávat státním orgánům žádosti o nápravu křivd.“ (Velvyslanectví USA v České republice, n.d.). Tento dodatek však zabraňuje zavedení pouze vládou nařízenými omezeními, nevztahuje se na soukromé osoby či podniky (American Library Association, n.d.).²

Argumenty, které se uvádějí ve prospěch svobody projevu a poukazují na její nezbytnost, se v různých teoriích o této svobodě opakují a mezi hlavními se často objevují argumenty postavené na hledání pravdy, seberealizaci a demokracii (Bartoň, 2010, s. 11-12).³

Argument hledání pravdy (nebo vytváření pravdy) se opírá o přesvědčení, že s menším zásahem státu do veřejné diskuse se objeví více názorů, což usnadní hledání správných řešení pro různé společenské záležitosti (Bartoň, 2011, s. 14), tj. pro nalezení pravdy je nezbytné připustit do veřejné diskuse co nejširší okruh názorů a postojů. Stát by v tomto případě tak neměl do diskuse zasahovat, protože by mohlo dojít k restrikci názoru, který by mohl být ten správný (Bartoň, 2011, s. 14). Tento argument o hledání pravdy odpovídá teorii o „volném trhu myšlenek“, která je založená právě na představě, že by myšlenky měly být svobodně šířeny, aby bylo možné porovnávat různé, konkurenční názory a nechat tak přirozeně vyniknout onu pravdu

² Tím pádem sociální sítě mají právo kontrolovat a omezovat obsah na svých platformách, protože se jedná o soukromé společnosti (American Library Association, n.d.).

³ Dalším často zmiňovaným argumentem je ten o toleranci založený na schopnosti lidí přijímat názory ostatních a koexistovat s nimi. Vzhledem k tomu, že tolerance jako samoregulační společenský mechanismus je často předmětem sporných debat, však tento argument není všeobecně akceptován (Bartoň, 2010, s. 12).

(MacLaren, 2021). Kritika tohoto argumentu však poukazuje na to, že připuštění volného trhu myšlenek nemůže vždy dosáhnout toho nejlepšího řešení, a často tedy nefunguje. Pravdu totiž může mít například ten, kdo má nejsilnější a nejhlasitější hlas, v jiném případě se může pravdou stát i lživý předsudek, který je však neustále opakován a proti kterému nezazní žádný protiargument. Deliberativní proces hledání pravdy může narušovat například i hierarchie mezi politickými projevy a těmi ostatními. Pokud tento proces probíhá za vhodných okolností a nedochází k vládním zásahům, výsledkem by měla být zdravá a vitální demokracie (Trager & Dickerson, 1999, s. 103).

Další problém argumentu hledání pravdy spočívá v monopolizaci médií, které při šíření informací v dnešní moderní společnosti hrají zásadní roli, důležitým hlediskem je tak i rovnost v rámci pravidel veřejné diskuze.⁴ Přes zmíněnou kritiku je však tento argument stále považován za zásadní v kontextu ochrany svobody projevu, a to především v USA. Evropa do některých debat zasahuje, čímž nedochází k takové absolutizaci argumentu pravdy tak jako v USA (Bartoň, 2010, s. 18).

Argument seberealizace, uváděný spolu s autonomií jednotlivce, zdůrazňuje, že každý člověk ve společnosti by měl mít možnost realizovat a projevit se, a to bez ohledu na to, jaký bude výsledek nebo společenský přínos jeho činů. Tento argument je zásadní ve chvíli, kdy dochází k šíření názorů považovaných za „nehodnotné“ a nepřispívající do diskuze a mohlo by tak dojít k jejich restrikci pouze kvůli těmto důvodům. Nelze však předpokládat, že je tento argument bez hranic – je omezený právy jiných. To je důležité v případě, kdy výsledkem seberealizace jednotlivce může být projev nenávistný (Bartoň, 2010, s. 20-22).

Třetím argumentem je argument demokracie, který je považován za zásadní z hlediska účasti jedinců na fungování demokratického státu. Svoboda projevu je nezbytná součástí tohoto konceptu, protože zajišťuje nejširší možné vyjadřování se k veřejným a politickým záležitostem. Demokratické státy typicky zaručují svobodu projevu ústavně, spolu s dalšími občanskými právy jako jsou práva shromažďovací, sdružovací a petiční, a nezbytné právo volební. Tato svoboda umožňuje občanům nejen vyjadřovat své názory v oblasti politiky, ale také zvyšuje informovanost voličů, což je klíčové pro kvalitní veřejnou debatu a informované rozhodování (Bartoň, 2010, s. 23).

Jak jsme již zmínili výše, každá země a společnost přistupuje k ochraně projevu různým způsobem, a to v závislosti na jejich specifických historických, sociálních a právních

⁴ To se tedy týká i velkých platform jako jsou sociální sítě, které by při připuštění „volného trhu myšlenek“ mohly mít na trhu příliš velký vliv (MacLaren, 2021).

kontextech. Trager & Dickersonová poukazují na to, že „svoboda projevu je tak hluboce zakořeněnou kulturní normou či ideologií, že ji zřídka kdy zpochybňujeme“ (Trager & Dickerson, 1999, s. 91), což tedy platí především pro demokratické společnosti. Mchangama však upozorňuje, že v dnešní době svobodných demokracií stále ubývá (Mchangama, 2022, s. 10).⁵ Takový vývoj může vyústit v závažné dopady na svobodu projevu v podobě intenzivního omezování a zasahování do projevů.

Jak již bylo zmíněno, ani v sebevíc svobodných zemích nejsou povoleny všechny projevy. V některých případech se musí přistoupit k jejich restrikci, přičemž kategorie zakázaných projevů může být velmi široká a opět se bude různit podle zemí. Za zakázané projevy mohou být označeny projevy nenávistné nebo obscénní, nebo obecně projevy, které ohrožují jednotlivce i celou společnost (Trager & Dickerson, 1999, s. 111). V některých případech tak potlačení projevu znamená porušení svobody projevu, protože i když k regulaci projevů dochází v dobré víře, může dojít k vyloučení určitých menšin a názorů, a to v důsledku netolerance, ideologických přesvědčení nebo politického oportunismu (Mchangama, 2022, s. 11). Takové jednání může ztěžovat rovnost v přístupu k veřejnému diskurzu a omezovat pluralitu názorů, což je zásadní pro funkční demokracii.

Existují tedy různé důvody a formy zásahů do svobody projevu. Jedny z možných legitimních cílů, které zdůvodňují omezení svobody projevu, bývají dle Bartoně „práva a svobody jiných subjektů na straně jedné a řada důležitých veřejných statků na straně druhé vyjádřených zpravidla jako bezpečnost státu, veřejný pořádek, mravnost či zdraví“ (Bartoň, 2010, s. 125). Vzhledem k těmto faktorům je zřejmé, že regulace svobody projevu, ačkoli je někdy nutná, musí být vždy prováděna s maximální opatrností a v souladu s principy spravedlnosti a rovnosti. Jako příklad formy zásahů do svobody projevu se často uvádí cenzura, která je označována za jednu z těch nejzávažnějších a demokratické společnosti ji nepřipouští. S jejím používáním totiž dochází k filtraci informací a názorů, které vstupují do veřejné diskuze. Cenzura se dále dělí na *předběžnou* (preventivní) a *následnou*. V případě předběžné cenzury dochází k zamezení projevu ještě před zveřejněním či vstupem do debaty. Následná cenzura nezabraňuje prvotnímu zveřejnění, ale omezuje další šíření informací (Bartoň, 2010, s. 130). Nutkání a následné přistoupení k cenzuře je často spojené se strachem z projevů, které neodpovídají našim hodnotám a názorům a mohou je proto ohrozit, přičemž ti aktéři, kteří cenzuru vykonávají, se dají rozdělit do čtyř kategorií: vláda, náboženství, „vůle většiny“

⁵ Autor v tomto případě jako příklad zmiňuje alarmující situaci v Maďarsku pod vládou Viktora Orbána (Mchangama, 2022, s. 10), kdy se z původní demokracie stává autoritářský režim.

a soukromé objekty (Trager & Dickerson, 1999, s. 33). Problematiku a znepokojivou stránku cenzury v kontextu strachu pak Trager & Dickersonová formulují do následující otázky: „Jak daleko jsme ochotni zajít v cenzuře druhých, abychom si zajistili život bez strachu a rizika?“ (Trager & Dickerson, 1999, s. 33).

Podle Mchangamy využívání cenzury můžeme považovat za konec svobodné společnosti, a ne za její začátek (Mchangama, 2022, s. 15). Historie ukázala, že klíčové problémy v oblastech jako je důstojnost, důvěra, demokracie či instituce nemohou být vyřešeny omezováním svobody projevu. Pokud by byla svoboda projevu omezena, naše budoucnost by byla méně svobodná, demokratická a rovnostářská, a naopak by se stala více ignorantskou, autokratickou a utlačovatelskou (Mchangama, 2022, s. 15).

Velkou výzvou pro svobodu projevu v moderní společnosti byl (a stále je) bezesporu příchod nových technologií, konkrétně internetu a posléze sociálních sítí. Digitální prostředí rozšiřuje prostor pro veřejnou diskusi, čímž se prohlubuje otázka cenzury, monitorování obsahu a boje proti dezinformacím a snaha o udržení svobody projevu se dále komplikuje. Problematice svobody projevu na internetu a sociálních sítích a různým přístupům k těmto výzvám se budeme věnovat podrobněji v následující kapitole.

2.2 Svoboda projevu na internetu a sociálních sítích

V předchozí kapitole jsme se věnovali svobodě projevu z obecného hlediska jakožto hodnotě, která je v dnešních moderních demokraciích vnímána jako základní ideál, o který společnost musí usilovat právními a politickými prostředky a která by měla být v případě určitých výjimek omezena pouze konkrétně motivovanou legislativou (Stjernfelt & Lauritzen, 2020, s. 5).

Neznámé prostředí internetu a sociálních sítí však pro svobodu projevu představuje nové a nesnadné výzvy a nové podmínky, kterým je potřeba se přizpůsobit. S touto moderní digitální érou tak přichází velmi zásadní otázky týkající se hranic svobody projevu a toho, kdo by o nich měl rozhodovat (Mchangama, 2022, s. 405).

Morozov ve své knize *Net Delusion: The Dark Side of Internet Freedom* v souvislosti s příchodem digitálních služeb akcentuje problematiku tzv. *kyberutopismu*. Autor tento termín definuje jako „naivní víru v emancipační povahu online komunikace, která tvrdohlavě odmítá uznat její stinné stránky“ (Morozov, 2011, s. XIII). Odkazuje tím na dobu 90. let, která je poznamenána velkým optimismem týkajícím se nových technologií spojeným s idealistickými nadějemi, že právě internet dokáže přinést větší svobodu, podpořit demokracii a společenský život (Morozov, 2011, s. XIII). Internet v 90. letech představoval ideální místo pro podnikatele, a to především kvůli absenci regulace (Šimíček, s. 73, 2018).

Tento internetový technooptimismus vychází mimo jiné i z myšlenek McLuhana o rozšířených možnostech internetu ve smyslu svobodného propojování světa a vytvoření tzv. globální vesnice, tato teorie však také opomíná negativní důsledky takové svobody, Morozov proto upozorňuje, že všechny „sítě“ je potřeba studovat i z etického hlediska a musí se minimalizovat jejich negativní dopady (Morozov, 2011, s. 261).

Vedle nadšených technooptimistů se ve společnosti objevili tací, kteří vnímají rychlý rozmach internetu a sociálních sítí jako důvod ke značným obavám, a to z mocenského hlediska. Jedná se o elitářské skupiny jako jsou vlády, samostatní političtí lídři nebo obchodní magnáti. Pro tyto elity nové technologie, svobodný internet a sociální sítě představují zdroj strachu kvůli tomu, že dávají a posilují hlas marginálním společenským skupinám, menšinám, které byly do té doby umlčovány nebo neměly prostor k sebevyjádření. Díky internetu tuto možnost najednou mají, a jsou to právě elity, které se obávají, že by nové a nesouhlasné hlasy mohly ohrozit jejich zavedené postavení či vliv ve společnosti.⁶ Tato skutečnost, kdy jsou elity zranitelné kvůli pokroku, je označována za „paniku elit“ (Mchangama, 2022, s. 13). Dnes proto tyto elity, které se „těšily privilegované svobodě projevu“, požadují stále více regulací a omezení projevů (Mchangama, 2022, s. 420).

Globální povaha internetu představovala problém především pro autoritářské státy, které v tomto prostředí najednou nemohly uplatňovat své tradiční praktiky cenzury (Mchangama, 2022, s. 406). Tyto země proto začaly vytvářet nové nástroje a vyvíjet promyšlené technologie, kterými by mohly mít pod kontrolou i tento svobodný, zdánlivě nekontrolovatelný prostor. Příkladem takové země s velmi propracovaným systémem kontroly a dohlížení na internetu je Čína, která má své technologie vystavěné např. na umělé inteligenci. S využitím těchto nástrojů je možné kontrolovat veškeré dění v digitálním prostředí. Zároveň na území Číny dochází k blokování velkých „problematických“ stránek jako je Facebook, Google, YouTube nebo Wikipedie (Mchangama, 2022, s. 411). Podle údajů z roku 2019 z každoročního reportu o svobodě na internetu od organizace Freedom House⁷ je tímto způsobem v Číně sledováno více než 200 milionů osob. Ve vývoji a využívání těchto sledovacích nástrojů je proto Čína na pozici lídra. Tyto technologické produkty, tzv. čínský „národní firewall“, pak prodává i do

⁶ Příkladem může být například Arabské jaro, kdy se i přes vládou nařízenou cenzuru podařilo pomocí sdílení a šíření informací přes sociální sítě svolávat masové protesty (Mchangama, 2022, s. 408).

⁷ Freedom House je nezisková organizace zaměřující se na podporu a obranu lidských práv a demokracie po celém světě (Freedom House, n.d.).

dalších zemí⁸ (Shahbaz & Funk, 2019, s. 13). V reportu, který nese název *The Crisis of Social media*, je v souvislosti s autoritářskými státy a jejich využíváním neregulovaných platform jakožto nástroje ke společenské kontrole a politického narušování upozorněno na alarmující trend klesání globální svobody na internetu (Shahbaz & Funk, 2019, s. 1).

V rámci problematiky svobody projevu na sociálních sítích je tedy kladen velký důraz na přístup k regulaci obsahu. Výše jsme zmínili jeden z důležitých aspektů tohoto nového prostředí, a to posílení hlasů těch, kteří do příchodu internetu neměli možnost se plně vyjadřovat. S tím je však spojená i amplifikace projevů, které nejsou považovány za hodné ochrany svobodou projevu, čímž se projevuje ona „temná stránka“ platform sociálních sítí. Ta zahrnuje např. projevy nenávistné, rasistické, antisemitské, či dezinformace nebo zavádějící propagandu (Mchangama, 2022, s. 414). Nebezpečnost zviditelňování tohoto obsahu tkví v tom, že výhrůžky a nenávist na sociálních sítích mohou vést k násilí i v reálném, „offline“ světě (Mchangama, 2022, s. 430).⁹

Šíření nenávistných zpráv je spojeno z nezanedbatelné části i s politickými projevy, a čím dál více se proto zvyšuje nedůvěra nejen v politiky, ale i ve zdroje informací a tradiční média. Výraznou změnou v přístupu k sociálním sítím byly prezidentské volby v USA v roce 2016, při kterých Donald Trump, usilující o post prezidenta, skrze sociální sítě útočil na své soupeře a používal tyto kanály k šíření dezinformací. Nakonec na prezidenství dosáhl, a jsou to právě sociální sítě, které jsou v jistém měřítku za jeho vítězství odpovědné (Mchangama, 2022, s. 416). Volbu prezidenta v USA z roku 2016 považuje za rozhodující událost ovlivňující nový pohled na sociální sítě i Stjernfelt & Lauritzenová (2020, s. 2).¹⁰

Dalším významným momentem pro sociální sítě byla nenávistná aktivita Trumpových příznivců, která v roce 2021 vyústila v útok na Kapitol Spojených států amerických. V tomto případě už byly tyto platformy považovány za bezprostřední nebezpečí pro demokracii. V souvislosti s touto událostí byl posléze zablokován Trumpův účet na platformě Twitter se 120 miliony sledujících uživatelů, což vyvolalo rozporuplné reakce. Někteří toto rozhodnutí

⁸ Jedná se např. o Filipíny, Thajsko nebo státy blízkého východu (Mchangama, 2022, s. 411).

⁹ Některé studie však ukazují, že dezinformace nebo fake news nejsou tak rozšířené a škodlivé, pouze některé skupiny lidí jsou náchylnější v tom, že je považují za důvěryhodné, pokud odpovídají jejich názorům. Jedná se např. o vysoce stranicky orientované uživatele (Mchangama, 2022, s. 430-433).

¹⁰ Tito autoři vedle této události uvádějí v kontextu nového (a smutného) pohledu na sociální sítě i skandál společnosti *Cambridge Analytica* z roku 2018 o přístupu k citlivým údajům několika milionů uživatelů Facebooku a také přijetí zákona *NetzGD* v Německu v roce 2017 (Stjernfelt & Lauritzen, 2020, s. 2). Tento zákon bude podrobněji představen níže.

podporovali jakožto známku pokroku, jiní, např. ruský opoziční aktivista Navalnyj¹¹, ho označili za „nepřijatelný akt cenzury“ (Mchangama, 2022, s. 416-417).

Organizace Freedom House v jejich reportu dále uvádí, že se při probíhajících volbách v několika zemích zdálo, že extremistické politické strany umí lépe využívat sociální sítě než jejich „umírněnější“ oponenti, což může být důvodem většího úspěchu krajních pravicových stran. Podle studií za tím stojí fakt, že nepravdivý, negativní nebo šokující obsah se na sociálních sítích šíří mnohem rychleji než jiný (Shahbaz & Funk, 2019, s. 7).

Nenávistné projevy (v angličtině *hate speech*) tak vytváří jedno z nejkontroverznějších témat v kontextu regulace obsahu na sociálních sítích, a to proto, že z právního hlediska není přístup k této regulaci jednotný. Z toho důvodu zde panuje nutnost vytvoření nových legislativ a mezinárodních dohod pokrývajících tuto problematiku (Šimíček, 2018, s. 75-76).

V USA byl roku 1996 přijat článek 230 zákona *Communication Decency Act* („zákon o slušné komunikaci“), který dává zprostředkovatelům online služeb právní ochranu vůči obsahu zveřejněnému jejich uživateli, tj. platformy sociálních sítí nejsou odpovědné za to, co na nich uživatelé sdílí. Přijetí zákona, který by přímo povoloval nebo nařizoval regulaci obsahu na sociálních sítích v USA však brání První dodatek Ústavy USA¹² (Mchangama, 2022, s. 420).

Oproti tomu některé evropské země už zákony nařizující moderování online projevů praktikují. Jedním z nich je např. německý zákon *NetzDG* přijatý v roce 2017, který je považovaný za jeden z nejpřísnějších z hlediska omezování projevů v Evropě (MacLaren, 2021). Zákon udává sociálním sítím povinnost odstraňovat projevy odpovídající „protiprávním výrokům“, přičemž v tomto kontextu nejde pouze o tzv. *hate speech*, ale i další typy projevů, které zákon vyjmenovává. Příspěvky, které jsou zjevně protiprávní, musí být sítěmi odstraněny do 24 hodin, jinak budou platformám uděleny pokuty až ve výši 50 milionů eur. Tento zákon se týká všech sociálních sítí, které mají v Německu více než 2 miliony uživatelů a které evidují více jak sto stížností za rok (jedná se tedy např. o Facebook, Twitter, Instagram nebo YouTube) (Šimíček, 2018, s. 84-85). Dle Mchangamy představuje tento zákon vymáhající práva na sociálních sítích „mrazivý“ dopad vládou vynucené digitální kontroly a doplňuje, že podobné zákony můžeme najít i ve Francii, Spojeném království nebo Bělorusku (Mchangama, 2022, s. 418-419). Naopak pozitivem zákona *NetzDG* je zvýšení transparentnosti regulačních procesů, které dosud nebyly společnostmi zveřejňovány a nebylo tak jasné, jak při odstraňování nežádoucích projevů

¹¹ Mezi dalšími kritiky tohoto rozhodnutí figurovali i významní političtí lídři jako Angela Merkelová nebo francouzský ministr financí (MacLaren, 2021).

¹² Viz s. 4.

postupují, což bylo do té doby ze strany uživatelů velmi kritizováno v případech, kdy došlo k odstranění jejich příspěvku de facto bez udání důvodu (Šimíček, 2018, s. 84). Požadovaná transparentnost je v kontextu svobody projevu na sociálních sítích důležitým tématem, a to z toho důvodu, že velké technologické společnosti se sice k transparentnosti hlásí, jenže interní procesy, které využívají, zůstávají utajované (Stjernfelt & Lauritzen, 2020, s. 4).

Díky tomuto zákonu musí sociální sítě vydávat každoroční reporty s informacemi o těchto procesech moderování obsahu (Šimíček, 2018, s. 84-85). Jako problém však zůstává, že jsou to stále sociální sítě, které rozhodují o tom, co je a co není protiprávní obsah, přičemž lepším řešením by v tomto případě byla kontrola nezávislými státními orgány. Při moderaci obsahu tak pořád záleží na subjektivním posouzení sociálních sítí nebo na nastaveních používaných algoritmů (Šimíček, 2018, s. 86-87), které v tomto kontextu představují velmi kontroverzní téma, a proto se jim budeme blíže věnovat dále v této kapitole.

Co se týče mezinárodních nařízení, v Evropské unii byl v roce 2022 přijatý *Akt o digitálních službách (Digital Services Act)*, který stanovuje, že digitální služby jako jsou sociální sítě nebo online obchody jsou v rámci EU odpovědné za zveřejněný obsah.¹³ Cílem tohoto nařízení je zajistit bezpečnější online prostředí zamezením šíření nezákonného obsahu jako je *hate speech* nebo dezinformace a zároveň zvýšit v tomto prostředí tolik potřebnou transparentnost průběžným hlášením o postupech při moderaci obsahu (Rada Evropské Unie, 2022). Pro velké platformy označované za *Very Large Online Platforms (VLOP)*, které mají více než 45 milionů aktivních uživatelů v EU za měsíc, platí speciální, přísnější pravidla např. v tom, že musí každých 6 měsíců aktualizovat údaje o počtu uživatelů, identifikovat rizika spojená s jejich službami, jako je např. nelegální obsah, ohrožení základních lidských práv či veřejné bezpečnosti, a zavádět pro jejich zmírnění adekvátní opatření (European Commission, n.d.). Díky tomuto nařízení tak budou uživatelé více a otevřeněji informováni o tom, jakým způsobem a z jakého důvodu tyto platformy manipulují s jejich příspěvky.

Moderace obsahu se tedy pro sociální sítě stává výrazně komplikovanou. Platformy sociálních sítí jsou pod nátlakem kritiků nuceny neustále měnit podmínky jejich služeb a přístup k moderaci obsahu, a to především v reakci na aktuální kontroverze ve společnosti, ať už se jedná o nenávistné projevy nebo volby (Mchangama, 2022, s. 422). Často tedy dochází k upravování pravidel komunit daných platformami za účelem nevyděsit uživatele při využívání jejich služeb a zároveň neodradit inzerenty od publikování reklam kvůli tomu, že se nachází

¹³ Jedná se tedy o nařízení, které je v rozporu s článkem 230 amerického zákona *Communication Decency Act* (viz s. 10).

vedle kontroverzního obsahu (Stjernfelt & Lauritzen, 2020, s. 93). Tyto velké platformy, označovány za „technologické giganty“, si tak vzhledem ke svému monopolnímu postavení mohou v podstatě vytvářet a určovat svá vlastní pravidla, čímž je svoboda projevu v tomto prostředí pod tlakem (Stjernfelt & Lauritzen, 2020, s. 87), z čehož vychází ona potřeba zavedení právních nařízení. MacLarenová v tomto ohledu dodává, že pro zákonodárce v USA a EU bude v budoucnu výzvou dosáhnout harmonického souladu mezi principy svobody projevu a regulací nebezpečného obsahu na internetu, aniž by to vyústilo v „balkanizaci internetu“ (MacLaren, 2021).

Jak již bylo zmíněno, další kontroverzní otázkou v kontextu svobody projevu na sociálních sítích je využívání automatizovaných nástrojů při moderaci obsahu, jako jsou algoritmy a umělá inteligence. Pro sociální sítě, které se potýkají s obrovským rozsahem dat, je využití umělé inteligence pro moderaci obsahu považováno za nezbytné, zejména na velkých platformách jako je Facebook nebo YouTube. Umělá inteligence pomáhá zvládnout toto masivní množství dat, ale její automatizace není považována za ideální řešení z hlediska nezávislosti. Ideálně by hlavní slovo v rozhodovacím procesu měly mít lidské týmy a umělá inteligence by měla sloužit spíše jako podpůrný nástroj, než aby je plně nahrazovala (Gillespie, 2020). Algoritmizace na sociálních sítích pak představuje problém z hlediska zvýhodňování a zvýrazňování některých uživatelů a jejich příspěvků nad jinými. Mchangama v tomto ohledu zmiňuje studie, jejichž výsledky poukazují na trend, že v některých případech algoritmy upřednostňují příspěvky od elit a vlády před příspěvky od řadových aktivistů (Mchangama, 2022, s. 426). Jiný průzkum o dopadu algoritmů na zpravodajství, které je dnes u generace osob mladších 35 let konzumováno hlavně na internetu (tj. na sociálních sítích, skrze vyhledávače nebo agregátory zpráv), ukazuje jistou skepsi uživatelů vůči algoritmickému výběru obsahu na těchto platformách, z čehož vychází, že obezřetně přistupují k tomu, jaké zprávy a od koho v tomto prostředí čtou (Fletcher, 2023). I proto je nezbytné pro zachování zásad svobody projevu k funkci algoritmů a využívání umělé inteligence přistupovat kriticky.

Tato kapitola ukazuje, že problém pro svobodu projevu na sociálních sítích představuje výrazná moc těchto společností, díky které mohou ovlivňovat sdílení informací v rámci jejich komunikačních kanálů. Na toto upozorňuje i Mchangama, který za problém považuje právě centralizované, korporátní platformy využívající algoritmy, a jako řešení navrhuje decentralizovaný internet. Zároveň ale tvrdí, že výhody sociálních sítí jsou stále větší než jejich nevýhody, které jsou však stále viditelnější (Mchangama, 2022, s. 440-441). V souvislosti se svobodou projevu před digitálními platformami varuje především organizace Freedom House, podle které „digitální platformy jsou novým bitevním polem pro demokracii“ (Shahbaz

& Funk, 2019, s. 6). Internet a sociální sítě tedy pro svobodu projevu představují komplexní výzvu, která vyžaduje nové přístupy a změny v takovém rozsahu, aby byla hodnota svobody projevu narušována co nejméně.

Následující kapitola je věnována přístupu ke svobodě projevu na Twitteru a tomu, jak tato platforma, která hraje klíčovou roli v digitálním veřejném diskurzu, řeší zmiňované otázky cenzury a moderování uživatelského obsahu.

2.3 Svoboda projevu na Twitteru

Tato kapitola se věnuje definování a představení Twitteru jakožto sociální sítě skrze její historii a statistiky, které poukazují na její významnost a relevantnost v kontextu jiných médií. Hlavním tématem této kapitoly je pak přístup této platformy k problematice svobody projevu, která zahrnuje např. způsoby, jakými Twitter uživatelský obsah reguluje a nástroje, které k tomu užívá. Na konci kapitoly představíme kontext k události převzetí Twitteru Elonem Muskem, která bude představovat ústřední téma empirické části.

2.3.1 Sociální síť Twitter

Sociální síť Twitter (nyní X) je na svých oficiálních stránkách definována jako „služba pro přátele, rodinu a spolupracovníky, která umožňuje komunikovat a zůstat ve spojení prostřednictvím výměny rychlých a častých zpráv. Uživatelé zveřejňují příspěvky, které mohou obsahovat fotografie, videa, odkazy a text. Tyto zprávy jsou zveřejňovány na vašem profilu, zasílány vašim sledujícím a lze je vyhledávat ve vyhledávači.“ („X: New User FAQ“, n.d.).

Twitter z obecného hlediska představuje platformu pro sdílení krátkých příspěvků (*tweetů*). Dle aktuálních pravidel Twitteru musí uživatelé délku svých příspěvků omezit na 280¹⁴ znaků („X: New User FAQ“, n.d.). Jedná se tak o jednu z neznámějších a nejvyužívanějších služeb postavených na tzv. *mikroblogování*¹⁵. Mikroblogovací platformy jsou přizpůsobeny ke sdílení krátkých příspěvků širokému publiku, často mnohem širšímu než je přímá společenská síť uživatele (Murthy, 2013, s. 10). Dle Murthyho odlišuje mikroblog od tradičního blogu nejen krátký rozsah textu, ale i samotná sociální organizace – Twitter představuje komplexní sociální strukturu, která je podporována právě *tweetováním* (tj. publikováním tweetů), přičemž tweety

¹⁴ Původně byla délka tweetu nastavena na 140 znaků, časem se ale rozsah změnil na 280 znaků (*Counting characters*, n.d.).

¹⁵ Z anglického pojmu *microblogging*, označujícího kombinaci bezprostředního vytváření příspěvků a obsahu na platformách jako je Twitter, Instagram, Facebook nebo Pinterest („Microblog“, n.d.).

definované jako rychlé či bezprostřední reflexe uživatelů pomáhají sociální síť udržovat aktivní. Blogy jsou oproti tomu ve své podstatě více egocentrické (Murthy, 2013, s. 10).

Omezení rozsahu textu v tweetu nutí jeho autora k tomu, aby jeho sdělení bylo stručné a výstižné.¹⁶ Vzhledem k tomuto textovému omezení mají uživatelé Twitteru možnost konzumovat velké množství tweetů ve velmi krátkém časovém úseku (Bednář, 2009). Tento fakt vede mimo jiné i k tomu, že uživatelé Twitteru často konzumují obsah uživatelů, se kterými se osobně neznají, ale sdílí s nimi nějaké zájmy. V tom se liší např. od Facebooku, který je založený především na udržování přátelských vztahů a navazování přátelství jako takového a uživatelé zde interagují často s příspěvky od lidí, se kterými se znají i mimo online svět (Murthy, 2013, s. 11).

Kromě *tweetů* se ke specifickým znakům Twitteru řadí i funkce *hashtagů* či *retweetů*. Pomocí hashtagů, které vznikají ve chvíli, kdy před libovolné slovo v textaci autor tweetu vloží znak #, dochází ke kategorizaci tweetů podle témat – tweety obsahující stejné hashtagy se tak seskupují a vytváří z menších konverzací uživatelů jednu větší konverzaci se stejným tématem. Skrze funkci *retweetů*, kdy jeden uživatel sdílí příspěvek jiného uživatele, pak dochází k redistribuci tweetů mezi další jedince a k následnému rozšiřování publika a sítě, ke kterému se daný tweet dostane (Murthy, 2013, s. 3-6). Jedná se v podstatě o ekvivalent předsílení příspěvku uživatelem mezi své sledující, kdy je odkaz na původního autora zachován (Weller et al., 2014). Podle Murthyho Twitter díky těmto funkcím jako je *hashtag* nebo *retweet* představuje multicastingovou platformu – oproti médiím jako je televize či rádio, u kterých dochází k přenosu informace skrze model *one-to-many* (jedna stanice vysílá k mnoha konzumentům), Twitter funguje na modelu *many-to-many* (mnoho uživatelů vysílá k mnoha dalším uživatelům) (Murthy, 2013, s. 3-6). Díky těmto funkcím si uživatelé Twitteru mohou na této platformě vytvářet velké networkingové sítě a bezprostředně sdílet své názory s obrovským množstvím dalších uživatelů.

2.3.2 Historie a statistiky Twitteru

Twitter byl založen podnikatelem Jackem Dorseyem a jeho partnery roku 2006 v San Franciscu. Původně měla tato platforma nést název *stat.us* a podle prvních náskresů zakladatele měla uživatelům nabízet možnost sdílet se svými přáteli „statusy“ o tom, co právě dělají, např. že

¹⁶ Zpočátku však byla důvodem takového omezení idea vytvořit platformu na bázi zpráv SMS, jejichž rozsah v té době odpovídal právě 140 znakům (van Dijck, 2013).

jsou zrovna na procházce v parku, nebo že leží v posteli, zkrátka odpovídali na položenou otázku „Co právě děláte?“ (Weller et al., 2014, s. X-XII).

Ze začátku bylo toto nové médium kritizováno za to, že nabízelo prostor pouze pro *small talk*, tedy pro zdánlivě všední, „bezvýznamnou“ konverzaci, ve kterém si uživatelé mezi sebou sdíleli např. statusy o tom, co zrovna jedí. Právě odsud přišel nápad použít pro pojmenování takové služby anglické slovo „twitter“ (v překladu *cvrlikat* či *štěbetat*), čímž se poukazuje na nahlížení na *tweetování* jako na bezvýznamné „cvrlikání“. I proto se logem Twitteru na několik let stal legendární ptáček (Weller et al., 2014, s. XII-XIV).

Nahlížení na Twitter jakožto na médium pro sdílení banálních statusů se změnilo v roce 2009, kdy se otázka při psaní statusů „Co právě děláte?“ změnila na „Co se právě děje?“ (Weller et al., 2014, s. XVI). Díky této změně se platforma, do té doby užívaná k egocentrickému, „bezvýznamnému“ cvrlikání, stala prostředím pro informování o tom, co se kde zrovna v danou chvíli děje. Postupně tak došlo k vytvoření platformy pro nouzovou komunikaci během významných událostí, proto je nyní Twitter známý především pro svou funkci jakožto zdroje informací v reálném čase a místa pro debaty o politice, zpravodajství, businessu a zábavě (Weller et al., 2014).

V době vzniku Twitteru však podle van Dijckové o mikroblogování, zmiňovaném v předchozí podkapitole, zatím nikdo moc nevěděl. Dle zakladatele Twitteru Jacka Dorseyho bylo záměrem vytvořit „užitkovou“ platformu představující běžnou infrastrukturu pro online komunikaci a sociální interakci. Užitková platforma by měla být v tomto kontextu využívána stejně jako např. mobilní telefon, e-mail či SMS, zároveň by měla být neutrální, uživatelé by skrze ni měli mít možnost volně interagovat jako na obyčejném webu. Platforma by měla představovat infrastrukturu, na které se přepravují a sdílejí vlákna tweetů nehledě na to, kdo jsou její uživatelé a co za obsah si předávají, přičemž taková infrastruktura by sama o sobě měla být upozaděná až neviditelná (van Dijck, 2013, s. 68-69).

Už po šesti letech od jeho spuštění se Twitter stal přední světovou službou fungující na principu mikroblogingu s celkem 500 miliony registrovaných uživatelů a 88 miliony aktivních uživatelů za měsíc (van Dijck, 2013, s. 68). V prosinci roku 2022 počet aktivních uživatelů za měsíc na této platformě dosáhl čísla 368,4 milionů („Number of X (formerly Twitter) users“, 2023).¹⁷

¹⁷ Graf mimo jiné předpovídá pro rok 2024 úpadek aktivních uživatelů na 335 milionů („Number of X (formerly Twitter) users“, 2023). Důvod úpadku není zmíněn, ale lze předpokládat souvislost s převzetím Twitteru Elonem Muskem.

Agentura DataReportal v nejnovějším reportu z ledna roku 2024 zařadila Twitter mezi 15 globálně nejužívanějších sociálních sítí, které mají více než 400 milionů aktivních uživatelů za měsíc. Twitter se v tomto žebříčku vyskytuje na 12. pozici¹⁸, agentura však upozorňuje, že údaje o Twitteru podléhají v současné době značným výkyvům, uvádí proto číslo potenciálního reklamního dosahu této platformy, které bylo zveřejněno Twitterem v červenci roku 2023 a které činí 619 milionů uživatelů (We are social & Meltwater, n.d.). Z hlediska demografie a dat z ledna roku 2023 je Twitter nejvíce užívaný ve Spojených státech (celkem 95,4 milionů uživatelů z USA) (We Are Social, DataReportal & Meltwater, 2023). Více uživatelů Twitteru se hlásí k mužskému pohlaví (celkem 64,3 % všech uživatelů) (Kepios, 2023). Server Statista dále uvádí, že v roce 2021 spadalo 38,5 % všech uživatelů Twitteru do věkové kategorie 25-34 let, jedná se tak nejpočetnější věkovou kategorií z tohoto hlediska (DataReportal, We Are Social & Hootsuite, 2022)¹⁹.

Co se týče obsahu, dle průzkumu z února roku 2022 zahrnující 3 878 uživatelů Twitteru ve věkovém rozmezí 16-64 let, uživatelé na této platformě upřednostňují a vyhledávají nejvíce obsah informativní (55 %) (Henderson, 2023). Vysokou oblíbenost Twitteru jakožto zpravodajského zdroje, především v USA, potvrzují i výsledky průzkumu z let 2020-2023, které ukazují, že po dobu všech tří let se Twitter držel na přední příčce jakožto platforma, kterou občané USA pravidelně užívají za účelem vyhledávání zpráv (Watson, 2023). Na stejný trend poukazuje i *Digital News Report* z roku 2023 od Reuters Institute, který z tohoto hlediska porovnává Twitter s ostatními sociálními sítěmi a poukazuje na značný kontrast, kdy uživatelé na sociálních sítích jako je TikTok, Instagram a Snapchat upřednostňují před obsahem novinářským spíše obsah od celebrit a influencerů, zatímco na službách jako je Facebook nebo Twitter zůstávají v popředí zájmu zpravodajská média a novináři (Newman, 2023, s. 10).

2.3.3 Twitter jako zdroj informací

Funkcí Twitteru jakožto zdroje informací se zabývá mimo jiné i již citovaný Dhiraj Murthy ve své knize z roku 2013 *Twitter: social communication in the Twitter age*. Dle něj se z Twitteru stalo místo, na kterém došlo k rozmachu tzv. občanského žurnalismu, kdy se příspěvky

¹⁸ Pro srovnání: na první pozici se nachází Facebook s 3 049 miliony aktivních uživatelů za měsíc, poslední příčku obsadila sociální síť Pinterest s 482 miliony (We are social & Meltwater, n.d.).

¹⁹ Druhou nejpočetnější skupinou jsou uživatelé ve věku od 35 až 49 let (21 %), třetí příčka s 17,1 % se dělila mezi věkové kategorie 18-24 a 50+. Na posledním místě se nacházela věková kategorie 13-17 let (DataReportal, We Are Social & Hootsuite, 2022).

„obyčejných“ uživatelů, ve kterých podávají aktuální informace o mimořádných zprávách (tzv. *breaking news*) přímo z místa činu, stávají důležitým zdrojem bezprostředních informací pro tradiční média. „Občanští“ novináři tak představují pro ty tradiční velikou výhodou, protože se nemusí nacházet přímo na daném místě mimořádné události a sdílejí informace získané právě z tweetů uživatelů, kteří jsou přímými svědky. Autor dále uvádí několik případových studií o událostech, kdy reportéři tradičních médií využívali občanský žurnalismus jako zdroj aktuálních informací, jednalo se např. o teroristické útoky v Mumbaji v roce 2008 nebo o nouzové přistání letadla na řece Hudson v roce 2009. U obou událostí tweetovali přítomní svědci přímo z místa dění a novináři tyto tweety využívali při informování široké veřejnosti v dalších médiích. Murthy takový proces označuje za „Twitter-mediated journalism“²⁰ a poukazuje na to, že médium jako je Twitter může měnit novinářské normy, jako je např. transparentnost žurnalistické praxe, přičemž vzestup občanského žurnalismu zdůrazňuje roli „obyčejných“ uživatelů a je spojován i s otázkou úpadku tradičních tištěných novin. Zároveň ale upozorňuje na fakt, že sláva těchto novinářů ze stran twitterových uživatelů je efemérní, jsou středem pozornosti pouze na pár minut a ve většině případů za službu médiím nedostávají zapláceno. I přes tento pomíjivý charakter by ale síla občanského žurnalismu neměla být podceňována. Ti jedinci, kterým se pak díky jejich aktivitě na Twitteru podaří dostat v širší známost a stanou se na této síti populární, reprezentují „elitu“ Twitteru. (Murthy, 2013)

Problematiky twitterové elity se dotýká i van Dijcková, a to z hlediska rovnosti mezi uživateli. Tvrdí, že někteří uživatelé si jsou rovnější než jiní, což je způsobeno architekturou platformy, která privileguje jenom malý počet vlivných uživatelů s velkým počtem sledujících (tzv. „influencerů“), což ovlivňuje obraz „twitterversu“, což je termín, kterým van Dijcková označuje komplexní svět Twitteru představující svobodný a otevřený prostor pro všechny. Existence influencerů, kteří mají na síti mimořádný vliv, tak dle van Dijckové narušil původní záměr Twitteru, a to být platformou pro small talk. Tento fakt otvírá dilema, co je tedy opravdu tím hlavním cílem této platformy? (van Dijck, 2013, s. 74)

Jak již bylo zmíněno, Twitter se transformoval do služby poskytující prostor nejen pro „bezvýznamné“ tweety, ale i pro šíření mimořádných zpráv. Van Dijcková k této transformaci dodává, že se na Twitter přesouvají debaty spojené s politickým aktivismem. Mezi

²⁰ Harmida ve svém příspěvku v knize *Twitter and Society* pro tento fenomén používá termín „ambientní žurnalismus“ (*ambient journalism*), který definuje následovně: „ambientní žurnalistika se týká sběru, výběru a šíření zpráv profesionálními i neprofesionálními para-žurnalisty, kdy uživatelé přebírají některé institucionální úkoly běžně spojované s novináři“ (Weller et al., 2014, s. 361).

nejvýraznějšími figuruje např. íránské povstání z roku 2009 (*Zelená revoluce*), které je označováno za „Twitter revoluci“, nebo vlna protestů známá jako Arabské jaro probíhající od roku 2010 do 2012. Během těchto událostí sociální sítě, a především Twitter, fungovaly jako propagandistický a komunikační kanál pro občany bojující proti vládě. Zahraniční média a vlády připisovaly v té době sociálním médiím velký význam. Z neutrálních nástrojů, které do té doby sociální sítě představovaly, se díky aktivitě prodemokratických občanů stal vlivný prostředek pro svobodné šíření názorů (van Dijck, 2013, s. 75).

Někteří však o této funkci sociálních sítí jakožto svobodného média pochybují a upozorňují, že většina z těchto platform ulehčuje sledování a represi občanů ze strany autoritářských režimů. Další problém je spatřován právě v privilegování některých uživatelů nad ostatními. Van Dijcková dále zmiňuje, že filtrující algoritmy, které Twitter v době zmíněných událostí využíval, dávaly přednost určitým typům obsahu nebo uživatelům s větším vlivem, což mělo dopad na to, které informace se dostanou k širšímu publiku. Kritici poukazují na to, že v důsledku toho se informace nemusely dostat ke všem stejně. Analýza událostí, jako bylo např. povstání v Tunisku, ukázala, že ti, kdo tweetovali z míst se silnou aktivistickou základnou (jako je centrum arabské diaspory) a byli více propojeni s aktivistickými organizacemi, byli schopni využít platformu efektivněji, aby své zprávy dostali do mezinárodních médií (van Dijck, 2013, s. 75). Tyto praktiky naznačují, že Twitter, považovaný za vlivný nástroj pro šíření informací a názorů, mohl zvýhodňovat některé hlasy nad jinými, což se silně dotýká problematiky svobody slova. Přístup Twitteru k této problematice představíme v nadcházející kapitole.

2.3.4 Přístup Twitteru ke svobodě projevu

Díky konceptu mikroblovování umožnil Twitter svým uživatelům z různých společenských vrstev bezprostředně sdílet a vyjadřovat své názory a vést široké spektrum diskusí. Jak jsme již nastínili v předchozí kapitole, některé funkce a prostředky Twitteru, jako je např. filtrující algoritmus, mohou tuto funkci narušovat.

Bývalý generální manažer Twitteru Tony Wang v roce 2012 prohlásil, že platforma představuje „křídlo svobody projevu politické strany svobody projevu“²¹ a že k příspěvkům uživatelů Twitteru zaujímají „neutrální“ postoj z důvodu základních principů této platformy (Halliday, 2012). V rozhovoru z roku 2018 se k tomuto výroku vyjádřil sám zakladatel Twitteru, Jack Dorsey – podle něj nikdy nebylo cílem Twitteru být „křídlem svobody projevu“. Hlavním cílem pro něj bylo především sloužit veřejné diskuzi, to však vyžaduje ke svobodě projevu a její

²¹ Z původního textu „We are the free speech wing of the free speech party.“ (Halliday, 2012).

obraně jakožto základního lidského práva patřičný přístup (Thompson, 2018). V rozhovoru ale upozornil na to, že svoboda projevu může mít i negativní dopad na lidská práva jako je soukromí a bezpečnost, a proto představuje velmi složitou problematiku. Je důležité, aby uživatelé věděli, že mohou bezpečně projevit svůj názor, a toho lze dosáhnout jenom tehdy, pokud budou mít pocit, že nebudou umlčováni. V reakci na otázku k využívání umělé inteligence a algoritmů pak Dorsey zmínil svou obavu z nepředvídatelnosti a nevysvětlitelnosti chování těchto nástrojů. V době rozhovoru Twitter zatím tolik nevyužíval nástrojů umělé inteligence a spoléhal stále na nahlašování nevhodného či nenávistného obsahu ze strany uživatelů. To však negativně ovlivňovalo oběti těchto příspěvků, vytvářelo to pro ně nadbytečné břímě, a právě proto se Twitter rozhodl do budoucna zavádět více umělé inteligence. Poukázal však na to, že je potřeba stále kontrolovat, jak algoritmy skutečně fungují a jak rozhodují o regulaci a distribuci obsahu. Chování algoritmů totiž není vždy jednoznačné a vysvětlitelné, a to je dle Dorseyho znepokojujícím faktem a důvodem, proč by se na funkci algoritmů mělo pozorně dohlížet. Z hlediska přenositelnosti dat se Dorsey domnívá, že by uživatelé měli vědět, jak společnosti jejich data využívají a měli by mít možnost přístup k jejich datům sami vypnout. Dorsey však sám kriticky přiznává, že Twitter akcentuje problematiku tzv. filtračních (názorových) bublin²², kdy se uživatelům ukazují na jejich *Timeline*²³ ty tweety, které uživatele s největší pravděpodobností zaujmou a budou pro ně nejvíce relevantní (Thompson, 2018). Děje se tak právě kvůli algoritmům a procesům strojového učení a deep learning, které začal Twitter využívat v roce 2017 (Koumchatzky & Andryeyev, 2017).²⁴ S vypnutím těchto algoritmů by

²² Pojem filtrační bublina (z anglického *filter bubble*) zavádí Eli Pariser v roce 2011 v jeho knize *The filter bubble: what the Internet is hiding from you* a označuje jím onen jedinečný svět informací, který je přizpůsobený uživatelům na míru a který perfektně reflektuje jejich zájmy, názory a postoje (Pariser, 2011, s. 2). Jedná se tedy o pojem, který je spojený s personalizovaným obsahem na internetu a především na sociálních sítích. Spojitost filtračních bublin se svobodou projevu tak spočívá např. ve vystavování uživatelů omezenému spektru informací a názorů, což může negativně ovlivňovat veřejnou debatu a demokratickou diskuzi. Tato problematika se tak týká i privilegování a zvýrazňování obsahu vlivných uživatelů, čemuž jsme se věnovali v předchozí kapitole.

²³ Timeline (tj. časová osa) představuje hlavní, domovskou stránku Twitteru, na které se vyskytují příspěvky účtů, které uživatel sleduje, doporučené příspěvky od dalších uživatelů nebo reklamy.

²⁴ Twitter relevantní tweety pro daného uživatele vybírá podle různých kritérií. Použité modely algoritmů berou v potaz při řazení příspěvků v Timeline uživatele např. aktuálnost příspěvku, počet reakcí na příspěvek, historii a míru interakcí daného uživatele s autorem tweetu nebo to, s jakými příspěvky uživatel nejčastěji interaguje a jak moc Twitter používá (Koumchatzky & Andryeyev, 2017).

pak uživatelé viděli i to, s čím by normálně nesouhlasili, čímž by došlo k „propíchnutí“ filtrační bubliny (Thompson, 2018). Negativní dopad na svobodu projevu by tak byl zase o něco menší. Problematika svobody projevu na sociální síti jako je Twitter se proto promítá především do způsobu regulace a moderace sdíleného obsahu. Na oficiálních stránkách Twitteru v sekci o pravidlech, bezpečnosti a soukromí je uživatel obeznámen s tím, jak platforma zachází např. s nenávisnými či dalšími nežádoucími projevy nebo jak přistupuje k manipulaci s obsahem. Je to právě násilí, obtěžování, nenávisné či další podobné chování, co uživatele odrazuje od toho projevít svůj názor. Podle Twitteru jsou tak jejich pravidla nastavena tak, aby se všichni mohli svobodně a bezpečně zapojit do veřejné diskuze („The X rules“, n.d.).

Twitter má několik způsobů, jakými se vypořádává s porušením těchto pravidel, např. v případě, kdy uživatel produkuje nenávisné projevy spojené s rasismem, etnicitou, sexuální orientací či náboženstvím, šíří příspěvky obsahující teroristické či extremistické názory, nebo produkuje nadměrné množství nevyžádaných příspěvků označované jako spam. Tyto způsoby se aplikují na úrovni jednotlivých příspěvků, účtů nebo kombinace obou. Na úrovni příspěvků může dojít k omezení viditelnosti příspěvků, např. jejich odstraněním z výsledků vyhledávání, trendů nebo jejich zpřístupněním pouze na profilu jejich autora. Twitter také může vyžadovat odstranění příspěvků, přidávat k nim upozornění, nebo je náležitě označovat, pokud obsahují zavádějící nebo sporné informace. Na úrovni účtů může Twitter v případě opakovaného porušování pravidel nebo závažných porušení, která představují riziko pro platformu nebo její uživatele, účet dočasně zablokovat. Další opatření na úrovni účtů zahrnují např. omezení účtu při zveřejňování příspěvků, vytvoření požadavku na ověření vlastnictví účtu nebo nastavení účtu do režimu pouze pro čtení, ve kterém uživatel ztrácí možnost příspěvky zveřejňovat a na příspěvky ostatních nemůže reagovat. Pokud se uživatel domnívá, že došlo k chybnému rozhodnutí ohledně porušení pravidel, má možnost se proti takovým omezením odvolat. („Our range of enforcement options“, n.d.)

Uživatelé mají možnost příspěvky, které dle nich zásady Twitteru porušují, nahlásit sami od sebe. Vzhledem k vysokému počtu uživatelů ale Twitter musí při moderaci tak masivního objemu obsahu a dat používat navíc speciální technologie, které dokážou kontrolovat, že sdílené příspěvky neodporují pravidlům platformy. Navýšení využívání umělé inteligence Jack Dorsey koneckonců avizoval v již zmíněném rozhovoru z roku 2018 (Thompson, 2018). Využívání takovýchto automatizovaných technologií se však v některých případech setkává s kritikou, jejíž důvodem je především netransparentnost takovýchto praktik a jejich ne vždy správné fungování.

Už v roce 2012 docházelo k případům, kdy byl právě Twitter kritizován za nedůsledné dohlížení na nahlašování příspěvků jako spam. Článek ze serveru Daily Dot zmiňuje případ zablokování účtu výrazné konzervativní aktivistky Ley Sargent za údajné spamování kvůli používání hashtagu #MoviesWithObama. Uživatelé, a to především odpůrci konzervativních stran, zneužívali možnosti nahlašování příspěvků a hromadně nahlašovali její účet za spamování. Pokud začnou uživatelé v určité větší míře nahlašovat jiného uživatele za urážlivý obsah nebo spam, automatické systémy na Twitteru můžou daný účet dočasně zablokovat. Jedná se tedy o případ, kdy se zneužívání funkcí jako je automatické zablokování profilů na platformách jako je Twitter využívá ke „špinavým“ politickým účelům (Holt, 2012). Takové praktiky zdůrazňují složitost moderace obsahu na sociálních sítích obecně a vyvolávají otázky o dopadu těchto praktik na svobodu projevu, kdy se uživatelé dožadují akurátních a transparentních postupů při manipulaci s obsahem.

Co se týče přístupu k transparentnosti, Twitter od roku 2012 pravidelně vydával reporty pojednávající právě o regulačních praktikách, které jako společnost využívají.²⁵ K výročí 10 let od začátku publikování těchto reportů a k uveřejnění 20. reportu vydal Twitter v červenci roku 2022²⁶ oficiální zprávu, ve které shrnuje své dosavadní snahy o co nejtransparentnější přístup k regulaci obsahu, přičemž transparentnost označil za klíčovou zásadu pro jejich poslání sloužit veřejné diskuzi. Ve zprávě bylo zdůrazněno, že vládní snaha o kontrolu svobody projevu či regulaci obsahu se v průběhu posledních let výrazně změnila, což mělo dopad na fungování platformy. Transparentnost dle něj přispívá k porozumění pravidlům online služeb ze strany jejich uživatelů a zároveň tím nutí jak vlády, tak dané platformy být zodpovědné za jejich jednání a rozhodnutí („Sharing our latest transparency update“, 2022).

Vzhledem k povaze Twitteru jakožto médiu představující pro velké množství lidí hlavní zdroj zpráv a informací je jeho pozice v problematice svobody projevu o to zásadnější, protože může svými praktikami pro regulaci obsahu ovlivnit, jaké informace a příspěvky se k uživatelům budou dostávat a ke kterým budou mít přístup. Otázka posílení svobody slova a transparentnosti Twitteru se stala jedním z hlavních důvodů, proč se Elon Musk v roce 2022 rozhodl tuto síť

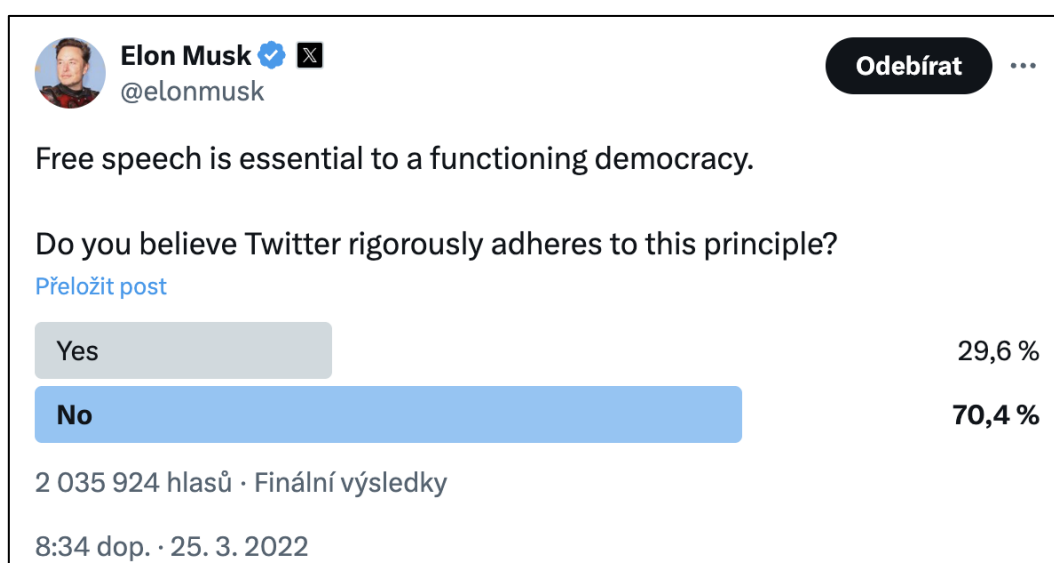
²⁵ V reportech se vyskytují informace např. o tom, kolik tweetů porušujících zásady platformy bylo odstraněno a jak společnost investuje do technologií jako klíčového nástroje pro detekci a odstraňování nevhodného obsahu („Sharing our latest transparency update“, 2022).

²⁶ Tedy v čase, kdy platforma ještě nebyla ve vlastnictví Elona Muska, ale zpráva o nabídce k odkoupení Twitteru již byla oznámena, viz kapitola 2.3.5.

odkoupit. Procesem, jeho okolnostmi a konkrétními důvody převzetí Twitteru nejbohatší osobou na světě se budeme věnovat v následující kapitole.

2.3.5 Kontext převzetí Twitteru Elonem Muskem

Elon Musk je významný podnikatel původem z Jihoafrické republiky, známý především jako spoluzakladatel služby PayPal, spolumajitel společnosti Tesla Motors a zakladatel společnosti Space X (Gregersen, 2024), a momentálně nejbohatší muž světa²⁷. Na Twitter se Musk připojil už v roce 2009 a stal se jedním z nejpopulárnějších účtů na této platformě, jehož počet sledujících přesáhl v roce 2022 více než 85 milionů (Gregersen, 2024). Jeho cesta za vlastnictvím Twitteru započala na začátku roku 2022, kdy začal skupovat akcie Twitteru, čímž získal významný podíl ve společnosti (Kolodny & Novet, 2022). Ke konci března se začal kriticky vyjadřovat k přístupu vedení Twitteru ke svobodě projevu, když na svém profilu sdílel anketu s otázkou, zdali uživatelé věří, že Twitter dodržuje zásadu svobodu projevu, která je „pro fungování demokracie nezbytná“ (Musk, 2022). Z více než dvou milionů hlasujících 70,4 % hlasovalo pro odpověď „ne“:

Obr. 1: Anketa o dodržování zásad svobody projevu na Twitteru (Musk, 2022).

Tento krok okamžitě vyvolal spekulace o jeho záměrech s platformou, protože Musk je známý svými ambiciózními plány a kontroverzním vystupováním, s tím, že sám vyzdvihoval své obavy z toho, že je jeho svoboda projevu na této platformě ohrožená (Pan, 2022). Dne 14. 4. 2022 na Twitteru veřejně oznámil svůj záměr koupit tuto platformu za 44 miliard dolarů:

²⁷ Jedná se o informaci ze žebříčku *Forbes* z června 2024 („The real-time billionaires list“, n.d.).

Obr. 2: Elon Musk oznámil nabídku ke koupi Twitteru prostřednictvím tweetu (Musk, 2022b).

Tato zpráva přitáhla značnou mediální pozornost a spustila debaty o budoucnosti platformy a Muskově možném vlivu na moderaci obsahu. Ve zprávě věnované předsednictví Twitteru se Musk ke svobodě projevu vyjádřil následovně: „Investoval jsem do Twitteru, protože věřím v jeho potenciál stát se platformou pro svobodu projevu na celém světě a věřím, že svoboda projevu je společenskou nutností pro fungující demokracii.“ (Abbruzzese & Ingram, 2022), přičemž sám sebe začal označovat za „absolutistu svobody projevu“ (Milmo, 2022). Ještě před dokončením akvizice však sám uváděl, že nemá odpovědi na všechny otázky týkající se jeho plánů, a přiznal, že to nebude jednoduché (Pawson, 2022). Za důležitý úkol považuje především vytvoření „veřejné platformy, která je maximálně důvěryhodná a široce inkluzivní“ (Ingram, 2022). Vedení Twitteru zpočátku nepodporovalo Muskův záměr odkoupit společnost a pokusilo se nabídku zrušit, nakonec však byla přijata dne 25. 4. 2022 (Abbruzzese & Wile, 2022).

V červenci 2022 však Musk oznámil svůj záměr od dohody odstoupit, a to kvůli obavám z falešných účtů a botů, které se na platformě vyskytují a ke kterým mu vedení nepodalo dostatečné informace. To vedlo k právním sporům mezi ním a Twitterem, které vyvrcholily podáním žaloby ze strany Twitteru, aby Muska donutil akvizici dokončit (Hals, 2022). Po soudních sporech byla akvizice oficiálně dokončena 28. října 2022 za původní dohodnutou cenu (Duffy & O'Sullivan, 2022). Dle výsledků průzkumu mezi americkými občany z října 2022, 13 % respondentů uvedlo, že nového majitele Twitteru vnímají pozitivně, zatímco 23 % ho naopak vnímá velmi negativně (YouGov, 2022).

Po převzetí Musk okamžitě zahájil rozsáhlé změny v organizační struktuře Twitteru. Došlo k propouštění zaměstnanců, včetně těch, kteří byli zodpovědní za moderaci obsahu, což vedlo k dalším obavám ohledně směřování této platformy v kontextu svobody projevu („Musk Fires Outsourced Content Moderators“, 2022). Také začal obnovovat účty, které byly dříve zablokovány, včetně účtu bývalého prezidenta Donalda Trumpa, což opět vyvolalo silné, až nesouhlasné reakce (Bond, 2022). Pozornost také přitáhly změny v používání nástrojů pro

regulaci obsahu, kdy se ukázalo, že Twitter pod vedením Elona Muska při identifikaci nenávistných projevů začal více využívat umělou inteligenci, a to v reakci na zvýšené množství nenávistných, antisemitských či homofobních projevů po dokončení akvizice (Tabahriti, 2022). V prosinci 2022 začal Musk zveřejňovat interní dokumenty Twitteru, tzv. *Twitter Files*, které odhalovaly předchozí cenzurní praktiky managementu platformy a spolupráci s vládními agenturami jako je FBI. Elon Musk po převzetí Twitteru poskytl novinářům k těmto dokumentům přístup, aby podpořil transparentnost společnosti a poukázal na to, jak Twitter v minulosti omezoval svobodu projevu, a to především v případě konzervativních názorů (Picchi, 2022). Zveřejněné informace vedly k dalším debatám o tom, jak by měly být sociální sítě spravovány a jak by mělo docházet k moderaci obsahu. Početné reakce vyvolalo i rozhodnutí Muska zablokovat účty několika novinářům z renomovaných liberálních médií jako jsou The New York Times, The Washington Post a CNN, kteří údajně sdíleli informace o tom, kde se nejbohatší muž světa nachází, což Musk označil za „souřadnice k atentátu“ (O’Brien, 2022).

Vzhledem ke kontroverznímu chování Muska a rozvolňování pravidel moderace obsahu se několik velkých inzerentů rozhodlo stáhnout z Twitteru své reklamy, což vedlo k poklesu příjmů společnosti. Tento krok byl reakcí na obavy z rostoucího množství nevhodného obsahu na platformě (Hubbard, 2022). V červenci 2023 pak Twitter prošel rebrandingem na X a zavedl placené ověřování účtů jako součást nových strategií pro zlepšení důvěryhodnosti platformy (Kolodny, 2023). V reakci na změny na Twitteru začaly vznikat také nové platformy sociálních sítí jako např. Threads²⁸, které se snaží fungovat jako alternativy k Twitteru (Picchi, 2023).

Na oficiálních stránkách platformy se po dokončení akvizice začaly objevovat články přibližující nové přístupy k moderaci obsahu. Zdůrazňují především závazek Twitteru chránit právo na svobodu projevu, přičemž kritizují pokusy aktivistických skupin a tradičních médií ovlivnit příjmy platformy („Stand With X to Protect Free Speech“, 2023). Pozdější články pak apelují na to, že se Twitter zavazuje k inovativnímu přístupu k moderaci obsahu, který pomáhá regulovat a snižovat počet nenávistných projevů („Protecting the Public’s Right to Free Expression“, 2023).

Tento přehled vývoje událostí k převzetí Twitteru Elonem Muskem nám dále poslouží jako kontext při zpracování kritické diskurzivní analýzy vybraných článků pojednávajících o této události. Analýze se budeme věnovat v nadcházející, empirické části.

²⁸ Jedná se o službu společnosti Meta, jejímž vlastníkem je Mark Zuckerberg, a pod kterou spadají sociální sítě Facebook a Instagram (Ramanathan, 2024).

3 Empirická část

3.1 Metodologie: kritická diskurzivní analýza

Pro empirickou část této práce jsme zvolili postup kritické diskurzivní analýzy (dále KDA). Jedná se o jednu z metod výzkumu médií, která se zabývá vyšší rovinou než jsou jednotlivé texty a jejímž záměrem je rozkrývat mocenské vztahy a hledat významy, které většinou nejsou pro účastníky diskurzu bezprostředně zřetelné a viditelné. Při analýze diskurzu a hledání těchto významů je proto zásadní brát v potaz nejen jednotlivé texty, ale jejich celý soubor²⁹, který se na konstituování těchto významů podílí, a dále ho zkoumat na úrovni kultury nebo společnosti, v rámci kterých dochází k distribuci těchto textů (Trampota & Vojtěchovská, 2010, s. 169). Významy mediálních sdělení jsou komplexní, tudíž je velmi důležitým aspektem analýzy diskurzu zkoumání kontextu, ve kterém diskurzy vznikají, a jakým způsobem a za jakých podmínek jsou přijímány (Svobodová, Hamrusová & Hinková, 2018, s. 5) Diskurz je sociálně podmíněný, což znamená, že společnost je tím aktérem, který vybírá, co se do diskurzu na dané téma propisuje a co se v něm objevuje, čímž je ovlivňováno i to, co je v rámci toho tématu považováno za „normální“ a co už ne (Trampota & Vojtěchovská, 2010, s. 171).

Existuje vícero pojetí termínu *diskurz*. Dle Trampoty & Vojtěchovské se tento termín užívá v širším kontextu než text a doplňují, že zjednodušeně je diskurz „sada textů (psaných, vyřčených) k určitému tématu kolujících ve společnosti, které se vzájemně podílejí na budování významu a které nějakým způsobem reflektují také mocenské uspořádání společnosti“ (Trampota & Vojtěchovská, 2010, s. 170). V rámci analýzy diskurzu je tedy důležité zkoumat i sociální role těch komunikačních aktérů, kteří mají „mocenský potenciál“, jelikož se jedná o aktéry, kteří mohou diskurz ovlivňovat, měnit a stanovovat jeho podobu (Svobodová, Hamrusová & Hinková, 2018, s. 6).

Význam pojmu diskurz se dále rozšiřuje v 60. letech 20. století z iniciativy strukturalisty Michela Foucaulta, podle kterého ke zkoumání diskurzu nejsou podstatní samotní autoři textů, ale právě soubory textů vztahující se ke konkrétnímu tématu a vztah dané výpovědi k ostatním. Na přelomu 60. a 70. let pak v rámci analýzy diskurzu roste zájem o studium užití jazyka, a to v kontextu sociálním, kulturním či kognitivním (Trampota & Vojtěchovská, 2010, s. 170). Postupně tak vzniká řada nových přístupů k analýze diskurzu, mezi které se řadí i námi zvolená KDA. Jedním z nejvýznamnějších autorů, kteří se na vystavění teorie o KDA podíleli, je

²⁹ Může se jednat o texty psané, mluvené nebo o různá vizuální sdělení (Trampota & Vojtěchovská, 2010, s. 169).

Norman Fairclough. O jeho teoretické základy se budeme opírat v rámci výzkumu této práce, a proto se na následujících stránkách budeme jeho přístupu věnovat detailněji.

3.2 KDA podle Normana Fairclougha

Jak již bylo zmíněno, Norman Fairclough představuje jednu z nevlivnějších osob podílející se na rozvoji teorie o KDA. Fairclough termín *diskurz* definuje v kontextu užití jazyka jakožto formu sociální praxe (Fairclough, 1989, s. 17; 1992, s. 63; 1995, s. 54). Ve svých textech klade důraz na to, že na diskurz nahlíží z hlediska lingvistického, a to z toho důvodu, že je dle něj jazyk společensky determinovaný, tj. mění se podle sociálního nastavení lidí a podle jejich společenské identity (Fairclough, 1989, s. 22). Odkazuje se proto ke kritickému studiu jazyka – kritickému proto, že se snaží ukázat právě ty spojitosti mezi jazykem, mocí a ideologií a dopady spojené se sociální praxí a užívání jazyka, které jako společnost můžeme přehlížet, jelikož jsou obvykle nepostřehnutelné, a shrnuje, že jazyk je díky svým ideologickým vlastnostem ústředním prvkem moci a společenských bojů o moc (Fairclough, 1989, s. 17; 1995, s. 54). Nahlížení na jazyk jako na sociální praxi implikuje dialektický vztah mezi užitím jazyka a dalšími společenskými aspekty – jazyk je dle Fairclougha „společensky konstitutivní“, což znamená, že je společensky formován a zároveň sám další aspekty formuje. Jakýkoli jazykový projev (tedy jakýkoli text) současně vytváří společenské identity, společenské vztahy a systémy vědění a přesvědčení (Fairclough, 1995, s. 55). Diskurzivní analýza tak vzniká jako nová disciplína protínající vícero již etablovaných oborů, jako je např. lingvistika, sociologie či antropologie (Fairclough, 1989, s. 11).

Při KDA pak nejde pouze o analýzu toho, jak texty vznikají a jejich interpretací, ale také o studium vztahů mezi nimi (tedy o intertextualitu), dále také o studium sociálních podmínek a bezprostředního situačního kontextu, či podmínek institučních a sociálních struktur (Fairclough, 1989, s. 26). Z tohoto přístupu dále vyplývají tři dimenze diskurzu – text, diskurzivní praxe a socio-kulturní praxe (Fairclough, 1995, s. 57).³⁰ Dimenze textu odpovídá tradiční lingvistické analýze, kdy analytik bere v potaz analýzu jednotlivých slov, gramatiky, či fonologie v rámci textu. Dimenze diskurzivní praxe odpovídá různým aspektům procesů produkce a konzumace textu. U této dimenze Fairclough upozorňuje na vliv doby, charakteristické pro rychlé a nepřetržité změny ve společnosti a kultuře, na mediální diskurz. Média mají významný vliv na reflektování a podněcování procesů změn, s čímž jsou spojené

³⁰ V knize *Language and Power* z roku 1989 Fairclough původně užívá pro tyto tři dimenze diskurzu termíny *text*, *interakce* a *sociální kontext* (Fairclough, 1989, s. 26).

i dané mediální praxi (Fairclough, 1995, s. 58-59). Znamená to tedy, že změny ve společnosti diskurz neustále ovlivňují a formují. Třetí dimenze, sociokulturní praxe, pak zahrnuje analýzu bezprostředního situačního kontextu dané komunikační události nebo širší rámec společnosti a kultury, přičemž všechny tyto aspekty mohou být důležité a relevantní pro pochopení dané události (Fairclough, 1995, s. 62). Těmito dimenzím pak odpovídají tři fáze KDA: deskripce (analýza formálních vlastností textu), interpretace (analýza vztahu mezi textem a interakcí) a explanace (analýza vztahu mezi interakcemi a sociálním kontextem) (Fairclough, 1989, s. 26). Fairclough dále zmiňuje, že analýza jakéhokoli typu diskurzu, včetně toho mediálního, zahrnuje dvě zaměření, a to na komunikativní události (*communicative events*) a řád diskurzu (*order of discourse*). Analytik diskurzu se zabývá jak konkrétní komunikační událostí (může se jednat např. o novinový úvodník nebo televizní dokument), tak celkovou strukturou řádu diskurzu a způsoby, jakým se vyvíjí v kontextu společenských a kulturních změn, přičemž dodává, že se nejedná o alternativy, ale o doplňující se perspektivy, které můžeme při analýze střídat (Fairclough, 1995, s. 56).

Důležitým pojmem pro Faircloughovu metodu KDA představuje *representace*. Kritickou analýzu mediálního diskurzu zajímá, jak jsou události, situace, vztahy, lidé a další možné aspekty v daných mediálních výstupech reprezentovány (Fairclough, 1995, s. 94). Při KDA je zásadní si uvědomit, že tyto diskurzy nereflektují realitu, jak se většinou (naivně) předpokládá, ale vytváří různé verze reality takovým způsobem, který záleží na společenském postavení a záměrech těch, kteří tyto diskurzy produkují. V rámci analýzy reprezentace je zásadní řešit nejen to, co se v textu vyskytuje, ale i to, co v něm chybí, tj. brát v potaz i ty aspekty, které by se v textu o daném tématu a dané sociální praxi mohly vyskytovat, ale není tomu tak, anebo když se v některých textech objevují a v jiných ne (Fairclough, 1995, s. 94).

Právě tato analýza reprezentace sociální praxe v mediálním prostředí bude pro naši analýzu zásadní, jelikož budeme analyzovat jednu konkrétní událost (převzetí Twitteru Elonem Muskem) a způsoby, jakými ovlivňuje a formuje diskurz okolo problematiky svobody projevu na sociálních sítích. Způsob, jakým budeme při KDA mediálních textů spojených s touto událostí postupovat, představíme v následující kapitole.

3.3 Postup empirické části

Pro účely KDA, která představuje metodu empirické části této diplomové práce, byly vybrány články pojednávající o převzetí Twitteru Elonem Muskem v kontextu svobody projevu na sociálních sítích, přičemž výběr článků byl omezen na šest amerických mediálních titulů. Americká média jsme pro analýzu zvolili z toho důvodu, že Twitter jako společnost byla

založena a sídlí v USA a Elon Musk představuje významnou postavu v americkém technologickém a podnikatelském sektoru, a je tudíž přirozené, že mediální pokrytí této události bude v člancích z amerických médií vyšší než v těch českých. Korpus analyzovaného materiálu tak bude obsahovat vyšší počet relevantních mediálních výstupů. Zároveň jsme z důvodu lepší přístupnosti článků vybírali média s online webovou platformou.

Výběr článků byl dále omezen na články ze sekce komentářů či názorové publicistiky. Důvod tohoto omezení spočívá v našem předpokladu, že názorové texty obvykle poskytují hlubší interpretaci, přičemž zvýrazňují hodnotové přístupy a perspektivy autorů, což je klíčové pro naše pochopení širšího diskurzu o svobodě projevu na Twitteru v kontextu převzetí Elonem Muskem. Tyto články často odrážejí ideologické předpoklady a jsou bohatší na kontextové a argumentační prvky, což nám umožňuje detailnější analýzu diskurzivních strategií a mocenských vztahů. Tento aspekt se vztahuje i k užšímu výběru konkrétních médií, které jsme rozdělili do dvou kategorií, a to na liberálně orientovaná média a média s konzervativním přístupem. Tyto dvě kategorie odpovídají ideologickému rozdělení společnosti Spojených států vzhledem k jejímu politickému systému, který je postavený na dvou hlavních politických stranách – demokratické a republikánské („Democrat or Republican: the official differences“, n.d.).³¹ V rámci naší analýzy pak toto rozdělení umožňuje komplexnější pohled na diskurz týkající se Twitteru a svobody projevu z různých politických perspektiv. Tento přístup, který odpovídá teorii KDA představené v předchozí kapitole, nám pomáhá identifikovat, jak se politické ideologie odrážejí v mediálním diskurzu a jak mohou ovlivňovat interpretaci a reprezentaci událostí. Analyzování článků z obou perspektiv poskytuje širší rozsah názorů a umožňuje lépe pochopit, jak se reprezentace stejné události může lišit v závislosti na politické orientaci daných médií. Jednotlivá média, ze kterých byly články vybrány, představíme v následující podkapitole.

3.4 Výběr médií

Jak jsme již zmínili, články k analýze jsme vybírali z šesti amerických médií, které jsme rozdělili na média liberální a konzervativní. Do kategorie liberálně laděných médií jsme zasadili tituly *New York Times*, *CNN* a *The Washington Post*. Do kategorie konzervativně orientovaných

³¹ Zde je však důležité zmínit, že toto rozdělení nemá pevnou hranici („Democrat or Republican: the official differences“, n.d.). Každé médium tak sice může prezentovat škálu názorů, ale jejich klasifikace se může měnit v závislosti na konkrétním vydání, autorech nebo konkrétních tématech. Jednotlivé články proto nemusí vždy přesně reflektovat obecnou politickou orientaci daného média.

médií jsme pak vybrali tituly *Fox News*, *New York Post* a *The Wall Street Journal*. Pro identifikaci a ověření, která média jsou v USA považována za liberální a která za konzervativní, jsme mimo jiné použili platformu *AllSides*, která nabízí přehlednou klasifikaci stovky amerických médií na politickém spektru, tedy od levicové po pravicové tendence.³² Data kromě jiného poukazují na to, že příklon k některé z politických tendencí je nejvíce zřetelný právě v názorových článcích („AllSides Media Bias Ratings“, n.d.).

Zároveň se jedná o média, která se vyskytují v žebříčku 50 nejnavštěvovanějších zpravodajských webů v USA dle dat odborného časopisu zaměřeného na žurnalismus, *Press Gazette* (Majid, 2024).³³

Dalším kritériem výběru těchto šesti médií byla i přítomnost sekce s názorovými články či komentáři, které jsme si stanovili za náš výzkumný korpus. Posledním kritériem pak byla možnost historického vyhledávání článků přímo v archivu webu daných médií. V následujících podkapitolách postupně jednotlivá média stručně představíme.

3.4.1 Liberální média

a) New York Times

New York Times (dále NYT) představuje jeden z nejvýznamnějších a nejvlivnějších deníků jak ve Spojených státech, tak i ve světě. Publikuje se již od roku 1851 ve městě New York. Deník NYT si klade za cíl hledat pravdu a pomáhat lidem porozumět světu prostřednictvím odborné a nezávislé žurnalistiky, a zároveň se zasazují hájit práva vyplývající z Prvního dodatku americké Ústavy o svobodě slova („The New York Times Company“, n.d.). Vlastníkem média je společnost *New York Times Company*, předsedou a vydavatelem společnosti je Arthur Gregg Sulzberger, jehož rodina deník řídí už od roku 1896. NYT se zabývá širokým spektrem témat, od politického zpravodajství po kulturu, vědu či ekonomiku (New York Times, n.d.). Z výzkumu od *Pew Research Center* z roku 2014 vyplývá, že NYT se řadí mezi média, která jsou levicově smýšlejícími skupinami občanů považována za nejdůvěryhodnější zdroje informací,

³² Tato klasifikace je založena na několika metodách, včetně průzkumů, během kterých lidé s různými politickými názory hodnotí stejný obsah bez znalosti zdroje, redakčních politik daných médií, nezávislých výzkumných studií a ohlasů uživatelů („How AllSides rates media bias“, 2023).

³³ Na základě posledních dat z března 2024 první dvě příčky obsadila média *New York Times* (1. místo) a *CNN* (2. místo). *The Washington Post* se umístil na místě 10. Co se týče námi vybraných konzervativních médií, pořadí bylo následující: *Fox News* na 4. pořadí, *New York Post* na 8. a *The Wall Street Journal* na 19. (Majid, 2024).

a jsou tedy obecně vnímána za liberálně orientované (Mitchell, Gottfried, Kiley & Matsa, 2014).

b) CNN

CNN (*The Cable News Network*) byla první televizní službou poskytující celodenní, 24hodinové zpravodajství. Společnost byla založena roku 1980 Tedem Turnerem, hlavní sídlo se dnes nachází ve městě Atlanta ve státě Georgia (Erickson, 2024). Aktuálním předsedou a CEO této služby je Mark Thompson, přičemž společnost je divizí *Warner Bros. Discovery*. Digitální zpravodajská platforma CNN byla spuštěna roku 1995 a vedle zpravodajství poskytuje analýzy mimořádných zpráv a mezinárodní, politické, obchodní či vědecké relace a rozhovory (*CNN Worldwide Fact Sheet*, n.d.). Novináři CNN se považují za skupinu „hledáčů pravdy“, jejichž mise je skrze jejich zpravodajské služby informovat, angažovat a posilovat svět. Snaží se poskytovat obsah, který osvětluje mimořádné události a historii („About CNN digital“, n.d.). Stejně jako NYT je toto médium dle dat z výzkumu *Pew Research Center* považováno za liberální (Mitchell, Gottfried, Kiley & Matsa, 2014).

c) The Washington Post

Deník *The Washington Post* (dále WSP) byl založen roku 1877 nezávislým demokratem Stilsonem Hutchinsem. V roce 1933 deník odkoupil kalifornský finančník Eugene Meyer, který sestavil seznam zásad, kterými se deník řídí dodnes. Mezi těmito principy figuruje např. závazek pravdivě informovat o důležitých událostech v Americe a ve světě, nezávislost na zájmech vlastníků, neurážlivý obsah nebo přístupnost pro všechny věkové kategorie („Washington Post company history“, 2021). Dnes je vlastníkem deníku WSP zakladatel internetového obchodu *Amazon*, a dle žebříčku *Forbes* momentálně čtvrtý nejbohatší člověk světa, Jeff Bezos („The real-time billionaires list“, n.d.).

3.4.2 Konzervativní média

a) New York Post

Deník *New York Post* (dále NYP) je vydáván ve městě New York od roku 1801, kdy byl založen Alexandrem Hamiltonem, jedním z Otců zakladatelů USA. Jedná se tedy o jeden z nejstarších, nepřetržitě vydávajících deníků v Americe. Považuje se za jednu z „nejvíce provokativních, nejpůsobivějších a nejoblíbenějších zpravodajských společností“ ve Spojených státech, kterou denně čtou ti „nejmocnější a nejvlivnější lidé v nejmočnějším a nejvlivnějším městě“ („About New York Post“, n.d.). Vlastníkem deníku je společnost *News Corp*, která byla založena

Rupertem Murdochem. Konzervativní orientace deníku NYP se odráží mimo jiné např. v podpoře Donalda Trumpa v prezidentských volbách USA z roku 2016 („New York Post – Ballotpedia“, n.d.).

b) Fox News

Fox News (dále FN) je stejně jako CNN původně televizní kanál, který nabízí vedle televizního vysílání i internetové zpravodajství. Kanál byl založený roku 1996 společností *Fox Entertainment Group*, jehož majitelem je mediální magnát Rupert Murdoch (Ray, 2024). FN dle svých slov poskytuje vedle podrobného zpravodajství i nezávislé analýzy v souladu se zásadami svobodné společnosti a svobodného trhu, přičemž doplňují, že představují alternativu k levicovému zpravodajství („About – Fox News“, n.d.). Přestože se sami prohlašují za médium poskytující spravedlivé a vyvážené informace, vytváří si silné vazby s mnoha významnými osobnostmi ze strany republikánů a konzervativní politické sféry. FN disponuje komentátory a žurnalisty, kteří jsou známí pro své kontroverzní názory a konzervativní smýšlení (Ray, 2024).³⁴

c) The Wall Street Journal

Deník *The Wall Street Journal* (dále WSJ) byl založen roku 1889 Charlesem H. Dowem. Momentálně je jeho vlastníkem společnost *Dow Jones & Company*, stejně jako NYP tak spadá pod divizi společnosti *News Corp.* Hlavní témata, kterými se deník zabývá, vychází převážně z oblasti podnikání a financí. WSJ upozorňuje, že dbají na rozdělení zpráv a názorů, zasazují se o rozmanitost informací a zkušeností („About us – The Wall Street Journal“, n.d.). Dle dat z již zmíněné platformy *AllSides* je sekce zpravodajství v rámci WSJ hodnocena jako středová, netíhne tedy ani k levicové, ani pravicové ideologii. Naopak sekce komentářů a názorů, ze které jsme vybírali články pro tuto práci, je nakloněna na konzervativní, pravicovou stranu („Wall Street Journal (Opinion) Media Bias rating“, n.d.).

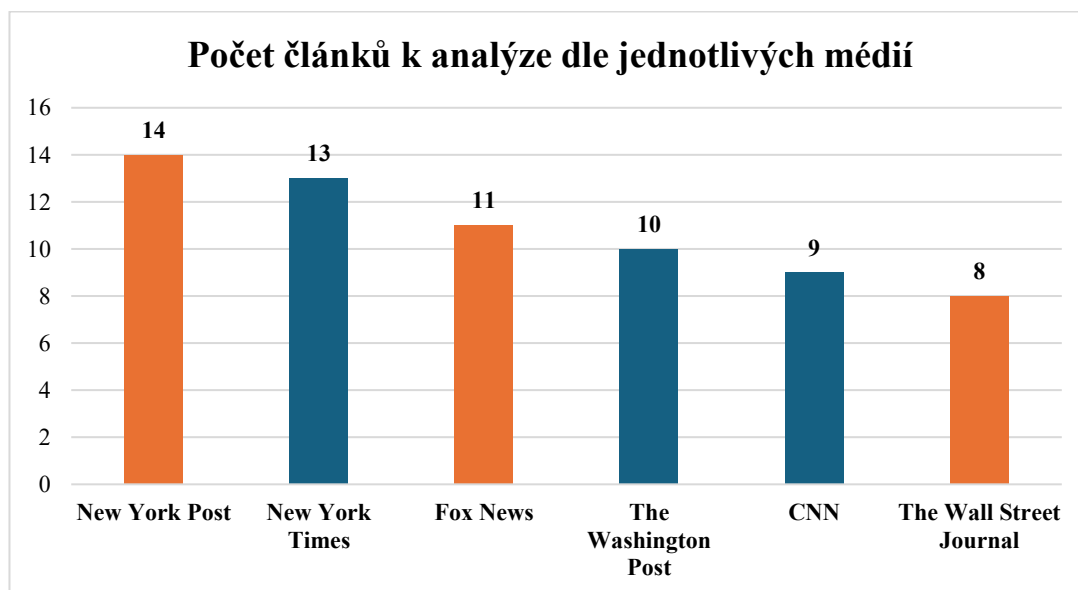
3.5 Výzkumný korpus

Jak jsme již avizovali v úvodu empirické části, soubor textů pro KDA jsme v představených médiích vybírali ze sekce názorů a komentářů. Vyhledávací dotaz, který jsme zadávali do vyhledávacího pole archivu jednotlivých médií obsahoval klíčová slova našeho tématu, tedy

³⁴ Mezi ty nejvýraznější patří např. Tucker Carlson, který ve svém pořadu často zastává názory bývalého prezidenta USA Donalda Trumpa (Ray, 2024).

svobody projevu v kontextu převzetí Twitteru Elonem Muskem: *Elon Musk, free speech a Twitter*³⁵. Z důvodu vysokého počtu názorových článků a za záměrem vytvoření kompaktního výzkumného korpusu jsme se rozhodli omezit časové období, ze kterého jsme výzkumný soubor vybírali, a to na dobu od dubna 2022, kdy Elon Musk veřejně oznámil svůj záměr o koupi Twitteru, do konce října 2023, kdy uplynul jeden rok od oficiálního převzetí. Díky článkům z tohoto časového období zahrnující klíčové momenty máme možnost sledovat vývoj diskurzu ohledně tématu svobody projevu na Twitteru a sociálních sítí jak před touto událostí, tak po ní.

Po vyfiltrování těch článků, které naše klíčová slova sice obsahovaly, ale tématu převzetí Twitteru Elonem Muskem a svobodě projevu se věnovaly pouze okrajově³⁶, nám vyšel celkový počet 65 článků, které dále budou tvořit náš výzkumný korpus. Konkrétní počty článků z jednotlivých médií jsou následující: z archivu NYT jsme vybrali článků třináct, z WSP deset a z CNN devět, za liberální média jsme tak analyzovali celkem 32 článků. Co se týče konzervativních médií, u NYP jsme pracovali se čtrnácti články, u FN s jedenácti a u WSJ s osmi, celkem šlo tedy o 33 článků. Pro snadnější orientaci zobrazujeme počty článků dle jednotlivých médií v následujícím grafu:

Graf 1: Počet článků využitých k analýze dle jednotlivých médií. Oranžová barva označuje konzervativní média, modrá barva liberální média.

³⁵ V případě hledání článků z období po přejmenování sítě Twitter na X jsme mezi klíčová slova zařadili i tento nový název.

³⁶ Tyto články by pro náš výzkum byly málo relevantní a neměly by v rámci analýzy velkou vypovídající hodnotu.

Přestože se jedná o články v anglickém jazyce, rozhodli jsme se, že pro zachování konzistentnosti této práce, která je psaná v češtině a určena pro české akademické prostředí, budeme citace z analyzovaných článků překládat do češtiny. V případě potřeby (např. u zvláštních slovních spojení, expresivních obrátů či metafor, které v češtině běžně nepoužíváme) přidáme originální text do poznámek pod čarou. Tím umožníme čtenářům ověřit správnost překladu a porozumět kontextu citací.

3.6 Cíle analýzy a výzkumné otázky

Cílem KDA námi vybraných článků pojednávajících o svobodě projevu v kontextu převzetí Twitteru Elonem Muskem je stanovit, jaké vzorce, narativní kategorie a témata formují mediální diskurz kolem této události, tj. jakým způsobem vybraná média reprezentují tuto událost. Vzhledem k rozdělení médií na liberální a konzervativní se další výzkumné otázky budou týkat toho, jak různé ideologické skupiny tuto událost interpretují a hodnotí změny s ní spojené, které ovlivňují vnímání svobody projevu na sociálních sítích. Dále se výzkumné otázky budou zaměřovat na to, jaké jsou mediální reakce na politické a ekonomické dopady této události a jakými způsoby média konstruují obraz Elona Muska jako nového majitele Twitteru. Pomocí analýzy určíme, jaké argumenty jednotlivé skupiny médií používají k obhajobě svých ideologických postavení.

Důležitým prvkem tohoto výzkumu je také zkoumání širších společenských a kulturních dopadů změn na Twitteru. Média svým diskurzem nejenže reflektují aktuální dění, ale také formují veřejné mínění a ovlivňují politickou a společenskou sféru³⁷. Zkoumáním reakcí médií na změny zavedené Elonem Muskem budeme schopni stanovit, jak různé skupiny vnímají budoucnost Twitteru a jeho roli v moderní demokracii. Tato analýza tak přispěje k pochopení dynamiky moci a ideologie v kontextu svobody projevu sociálních sítí.

Na základě vyjmenovaných cílů analýzy jsme zformovali následující výzkumné otázky:

1. Jak americká konzervativní a liberální média reprezentují a interpretují událost převzetí Twitteru Elonem Muskem?
2. Jak tato média reagují na politické, ekonomické a společenské dopady převzetí Twitteru Elonem Muskem?
3. V čem se liší pohledy konzervativních a liberálních médií na svobodu projevu a její regulaci na sociálních sítích?

³⁷ Viz kapitola 3.1. k metodě KDA.

4. Jakým způsobem tato média konstruují obraz Elona Muska jako nového majitele Twitteru a jak interpretují a hodnotí jeho kroky k prosazování svobody projevu na této platformě včetně jeho vlivu na budoucnost této platformy a její roli v moderní demokracii?

Tyto výzkumné otázky tvoří základ pro KDA námi vybraných článků, kterou poskytneme v nadcházejících kapitolách, přičemž prvně se budeme věnovat analýze článků z konzervativních médií a následně článků z médií liberálních. V závěrečné kapitole pak nabídneme syntézu výsledků analýzy jednotlivých médií a pokusíme se zformulovat odpovědi na výzkumné otázky. Text analýzy je strukturován po jednotlivých tematických kategoriích, které dle naší analýzy z článků vychází a které se vztahují k výzkumným otázkám.

Seznam všech analyzovaných článků je uveden jako příloha na konci této diplomové práce. Každý článek je očíslován a v textu budeme odkazovat na dané články pomocí zkratky názvu média³⁸, data publikace článku a příslušného čísla z tohoto seznamu.

Převzetí Twitteru Elonem Muskem představuje dle reakcí médií pro americkou společnost kontroverzní téma a názory na tuto událost se různí. Jak poukážeme v nadcházející diskurzivní analýze, reakce a názory amerických konzervativních a liberálních médií jsou velmi odlišné.

3.7 Analýza článků z konzervativních médií

3.7.1 Twitter jako nástroj cenzury a utlačování

Daná událost se na základě analyzovaných článků v americkém prostředí značně politizuje. V rámci konzervativních médií se setkáváme s kritikou liberálního přístupu a reakcí, vyniká zde jasný narativ dvou protichůdných skupin a vzniká silná binární opozice „my a oni“, tj. „konzervativci a liberálové“, „pravice a levice“, „republikáni a demokraté“, nebo zcela obecně „Muskovi příznivci a Muskovi odpůrci“.

Tyto skupiny odpůrců v konzervativních médiích přejímají vedle již zmíněných i různá další pojmenování, a to např. „znepokojení pokrokáři“ (NYP, 16. 12. 2022, 16), „progresivisté“ (WSJ, 25. 4. 2022, 27), „liberální“ a „progresivní elity“ (FN, 11. 4. 2022, 15; FN, 9. 12. 2022, 23), „progresivní kruhy“ (WSJ, 14. 4. 2022, 26) či „establishment“ (NYP, 14. 4. 2022, 2). Ti, kteří Muskovy kroky odsuzovali, byli rovněž opakovaně označováni slovem „woke“, a to např. ve spojeních „woke management“ (FN, 5. 12. 2022, 22), „woken ortodoxie“ (FN, 9. 12. 2022,

³⁸ Viz kapitoly 3.4.1-3.4.2.

23), „woke levice“ (NYP, 31. 10. 2022, 9; 21. 11. 2022, 10), „woke blázinci“³⁹ (FN, 7. 11. 2022, 19) nebo „woke bojovníci“ (NYP, 31. 10. 2022, 9). Do češtiny by se tento termín překládal přidavným jménem „probuzený“, přičemž v angličtině je metaforicky používán pro označení zvýšeného povědomí a hlásání o sociální a rasové nespravedlnosti, u liberálních a konzervativních skupin však může být vnímán rozdílně („What “Woke” Means to Liberals & Conservatives“, n.d.). Pro liberály slovo „woke“ znamená být informovaný a angažovaný v boji proti diskriminaci a nespravedlnosti, zatímco konzervativci tento termín vnímají negativně, a to ve smyslu přehnané politické korektnosti a snahy o ideologickou nadvládu, která potlačuje svobodu projevu a tradiční hodnoty („What “Woke” Means to Liberals & Conservatives“, n.d.). V jiných případech jsme se setkali se spojeními s až agresivním podtónem, jako „banda povrchních, pokryteckých šarlatánů“ či „ufňukaní woke spratci“ (NYP, 21. 11. 2022, 10). Už v těchto způsobech pojmenovávání skupin s odlišným ideologickým zaměřením lze vnímat jistou expresivnost a provokativnost, se kterou konzervativní média budou ustavičně pracovat v rámci celého jejich diskurzu.

V rámci zmíněné binární opozice se nejedná pouze o skupiny čistě politické, Musk podle konzervativních médií soupeří i s liberálním tiskem a „aktivistickými novináři“ (FN, 25. 11. 2022, 20; 21. 12. 2022), skupinou velkých technologických firem „BigTech“ (FN, 5. 10. 2022, 17), „tech lordy ze Silicon Valley“ (WSJ, 25. 4. 2022, 27), s tzv. „Twitterats“⁴⁰ (FN, 5. 12. 2022, 22), a dokonce i přímo se zaměstnanci Twitteru, kteří se příchodu nového majitele v podobě kontroverzního miliardáře taktéž obávali a cítili se být touto změnou „traumatizováni“ (NYP, 23. 4. 2022, 3; 25. 4. 2022). Článek ze dne 29. 11. 2022 shrnuje, že „Musk nyní stojí proti masivní alianci vlád, korporací, celebrit a politiků. Na své straně má pouze veřejnost a svobodu slova.“ (FN, 29. 11. 2022, 21). S nádechem ironie je tato skupina odpůrců Elona Muska označována za tzv. „Musk-fobiky“ (NYP, 29. 4. 2022, 6). Tím, že konzervativní média Muskovy oponenty, jejichž rozpětí je poměrně široké (od tisku, zaměstnanců Twitteru, gigantických technologických společností až po politické strany a vládu), označují zmíněnými expresivními a pejorativními obraty, dochází k diskreditaci těchto aktérů a k prohlubování politické a společenské polarizace. Pomocí binární opozice jasně ukazují na toho, kdo dle nich v kontextu události o převzetí Twitteru Muskem jedná špatně, přehnaně a nevhodně. Zároveň

³⁹ V originálu „woke crazies“ (FN, 7. 11. 2022, 19).

⁴⁰ V překladu bychom tento termín mohli přeložit jako „Twitter-krysy“, z kontextu článku lze předpokládat, že se jedná o skupinu lidí, kteří do příchodu Muska „vládlí“ Twitteru.

tímto způsobem nastolují celkový tón jejich komunikační strategie okolo této události a staví se do pozice Muskova podporovatele.

Pro analyzované články z konzervativních médií je tak charakteristická neutuchající kritika liberálních postojů a názorů pojících se k této události a problematice svobody projevu. Na základě svých ideologických přesvědčení vkládají konzervativci do článků své vlastní interpretace toho, proč zastánci levice a liberalismu shledávají ve změně vedení Twitteru problém. V tomto kontextu jsou akcentovány emoce, které tato událost v liberálních kruzích vyvolává, s tím, že největší důraz je kladen na pocity strachu a obav, které se projevují jak před finálním uzavřením obchodu, tak po něm. Článek portálu WSJ ze dne oznámení nabídky Muska ke koupi Twitteru poukazuje na to, že „reakce politické levice je plná strachu a odporu“ (WSJ, 14. 4. 2022, 26), a podotýkají, že „bychom to tím spíše měli uvítat“ (my jako pravice) (26), což opět dokazuje jistou stranickou rivalitu a provokující tón diskurzu konzervativců. Příčinou strachu je právě chování Elona Muska, který dle FN „děsí liberály a Twitter, protože prosazuje svobodu projevu“ (FN, 11. 4.2022, 15). Kromě strachu se upozorňuje na další, dle konzervativců přehnané, emoce liberálů, jako je rozrušení nebo hroucení se: „nabídka vyvolává rozrušení⁴¹ v progresivních kruzích (...)“ (WSJ, 14. 4. 2022, 26) nebo „spojení Twitteru a Elona Muska je opět v plném proudu a liberálové se hroučí nad jeho plánem nabídnout svobodu projevu uživatelům všech politických přesvědčení“ (FN, 5. 10. 2022, 17). Dochází i k expresivnějším závěrům, jako v případě titulku NYP s tvrzením, že „levice zešílela“ (NYP, 29. 4. 2022, 6). Co se týče emocí v období po dokončení akvizice, objevují se články poukazující na vztek, jako např. „když Musk převzal ošče Twitteru a slíbil, že z něj udělá otevřenější a upřímnější platformu, liberálové šíleli vzteky.“ (FN, 19. 12. 2022, 24) nebo „levice a média reagovala na Muskovu koupi stejně, jako když do jejich klubovny vstoupila dívka. Prožila záchvat vzteku a bezmocně křičela, zatímco jejich přátelé a spojenci byli po tisících rudí.“ (FN, 7. 11. 2022, 19). Jiný článek zmiňuje pocit paniky: „Elon Musk ví, co na Twitteru dělá, a aktivističtí novináři kvůli tomu panikaří“ (FN, 25. 11. 2022, 20). Tonalita těchto neomalených vyjádření se tak nese v duchu výsměchu až opovržení.

Vzhledem k poslední citaci o „aktivistických novinářích“ je na místě zmínit, že narážky na liberální média a jejich způsob reprezentace události se v konzervativních člancích objevovaly nezdědká. V člancích se vyskytovaly citace námi analyzovaných liberálních médií jako je WSP, NYT a CNN, ale i jiných, jako je např. CBS News. Konzervativní novináři upozorňovali na to,

⁴¹ V originále „meltdown“ (WSJ, 14. 4. 2022, 26).

jak titulky těchto liberálních médií vyvolávají hysterii: „Když se píše o éře Elona Muska na Twitteru, titulky se pohybují od hysterických až po vyšinuté.“ (FN, 25. 11. 2022, 20), přičemž citují např. následující titulek NYT: „Chaos na Twitteru vede skupinu novinářů k založení alternativy; Journahost slibuje být novým "spolehlivým domovem pro novináře"“. (20). Některé reakce liberálních médií jsou dle nich až „k popukání“⁴² (FN, 11. 4. 2022, 15), nebo „apoplektické“ (NYP, 26. 4. 2022, 5). Touto intertextualitou v podobě vybraných citací „nepřátelských“ médií, skrze kterou v některých případech dochází k jejich zesměšňování, konzervativci opět posilují svoji pozici v rámci binární opozice „my a oni“ jakožto té „správné“ strany, a zároveň tím legitimují své názory. Tato strategie tak může sloužit k mobilizaci konzervativního publika, jelikož čtenáři, kteří vidí, že jejich názory jsou obhajovány a ty liberální jsou naopak zesměšňovány a považovány za nesmyslné, mohou být více motivováni k angažovanosti a podpoře konzervativních médií.

Některé citace již napovídají, jaké jsou příčiny těchto „přehnaných“ emocí ze strany liberálů – konzervativní média se domnívají, že je to především ztráta kontroly nad diskurzem a svobodou projevu na dotčené platformě, na což přímo poukazuje např. titulek ze dne 26. 4. 2022: „Námítky levice proti Elonu Muskovi se týkají jediné věci – chtějí kontrolovat projev“ (NYP, 26. 4. 2022, 5). Muskův záměr pozměnit či zcela zrušit některé dle jeho názoru striktní způsoby moderování obsahu na Twitteru totiž liberální strana vnímá jako hrozbu, mohl by tím totiž poškodit zavedený systém, kde dosud převládaly jejich názory. Konzervativní média v tomto ohledu hovoří o narušení liberálního „bezpečného prostoru“ tím, že do něj Musk začal po akvizici vpouštět názory jiných: „Dostává se nám smutný pohled do světa pokrokářů, jejichž digitální "bezpečný prostor" je napaden... odlišným názorem.“ (NYP, 28. 10. 2022, 8). Jak již zmiňovaly články z doby před samotnou akvizicí, „posunutí hranic moderace o pár stupínek zpět“ (WSJ, 25. 4. 2022, 27) by vedlo k tomu, že by se do debaty na Twitteru mohlo zapojit více lidí, a docházelo by tak k větším názorovým střetům. Článek ze dne dokončení akvizice shrnuje, že se „pokrokářům“ narušuje jejich „filtrační bublina“, ve které mají pocit, že se na platformě vyskytují převážně jejich názory, a proto konzervativní články vytváří titulky jako „Elon Musk přináší realitu do liberální fantazie na Twitteru“ (NYP, 28. 10. 2022, 8). Liberálové („woke blázinci“) totiž z Twitteru vytvořili platformu, na které si nastavovali svoje vlastní pravidla a určovali, o čem se na ní bude diskutovat, měli ji tedy ve své moci: „Od chvíle, kdy se woke blázinci začali kolem roku 2014 prosazovat na Twitteru, proměnili stránku v ústředí,

⁴² V originále „hilarious“ (FN, 11. 4. 2022, 15).

kde mohli diskutovat – a říkat ostatním, jak mají diskutovat – o každém problému.“ (FN, 7. 11. 2022, 19).

Reakce liberálů, které konzervativní média zmiňují, tak znázorňují jejich obavy z toho, co vše se může s „jejich“ Twitterem stát až ho Elon Musk převezme. Zkrátka se obávají toho, že z této platformy vytvoří „nefunkční peklo“ (FN, 25. 11. 2022, 20), a to kvůli tomu, že když se povolí přístup k tweetování těm, kteří do té doby byli blokováni, začnou se Twitterem šířit dezinformace. O tom liberální média zveřejňují „hrozivá varování“ (20) a vytváří velmi expresivní závěry, jako když autorka Taylor Lorenzová pro článek z WSP ze dne převzetí Twitteru tvrdí, že „je to jako by se dnes večer otevřely brány pekla“ (NYP, 28. 10. 2022, 8). Články z období před akvizicí přebírají další citace liberálů hrozící tím, že Musk „promění Twitter v horečnatou bažinu nebezpečných konspiračních teorií, stranického šikanování a operativní šikany“ nebo že „se chystá otevřít Pandořinu skříňku a znovu zaplavit internet nenávisť, misogynií, rasismem a konspiračními teoriemi“ (FN, 5. 10. 2022, 17)⁴³. Podobné názory panují i v době po akvizici, kdy Muska obvinili, že z Twitteru „vytváří bezpečný prostor pro misogynii a rasismus a mění platformu v žumpu nenávislných projevů“ (FN, 29. 12. 2022, 24). Vedle strachu ze zvýšeného počtu dezinformací na Twitteru je hojně tematizována i problematika šíření rasismu, ze kterého liberálové konzervativní stranu obviňují a tvrdí, že je všudypřítomný, což z jejich hlediska představuje další problém, který se může s příchodem Muska na Twitteru prohloubit. Konzervativci však na tato obvinění už nereagují, protože jsou dle nich přehnaná, a tvrdí, že americká levice obvinění z rasismu nadužívá, a to jako nástroj k potlačení diskuse o určitých problémech, které se jí nelíbí (FN, 4. 5. 2022, 16), čímž se snaží regulovat diskurz.

„Woke levice“, tedy kritici Muska, si podle konzervativních médií myslí, že jejich pohledy a názory představují tu „správnou stranu debaty“: „V jejich světě můžete být tak hrozní a urážliví, jak se vám zlíbí, protože to pochází ze "správné" strany debaty. Ta samolibost je odporná, stejně jako to do očí bijící pokrytectví.“ (NYP, 21. 11. 2022, 10), čímž tvrdí, že liberálové a „woke“ aktivisté se cítí být oprávněni vyjadřovat urážlivé a nepřijatelné názory, ale pouze pokud pocházejí z jejich ideologického spektra. Pokud se však do jejich „rybníčku“ dostane pro ně nepřijatelný názor jejich oponentů, začínají dle slov konzervativců panikařit. Obavy se samozřejmě stupňují, když ke ztrátě této kontroly nad twitterovou diskuzí dochází

⁴³ Jedná se o citace prezidenta „ultraliberální organizace“ Media Matters a ředitelky komunikace organizace UltraViolet na obranu žen ve společnosti (FN, 5. 10. 2022, 17).

před americkými volbami⁴⁴, což dle článku z FN může rozhodnout o prezidentovi USA a o tom, „zda mají Američané svobodu projevu na internetu“ (FN, 7. 11. 2022, 19). Obavy plynou především ze strany tisku, ale např. i samotného „Velkého muže“, Joe Bidena (19).

Další „přehnané“ reakce liberálních stran na odkoupení Twitteru Elonem Muskem, kterými se konzervativní média zabývají, se týkají opouštění Twitteru a apelování na inzerenty, aby z Twitteru stáhli své reklamy. Liberálové začali hrozit, že pokud Elon Musk z Twitteru opravdu udělá ono hrozné peklo a zůstane jeho majitelem, tak z platformy nadobro odejdou a najdou si jinou alternativu. Konzervativní média se k těmto reakcím opět staví ironicky a označují je za hysterické, přičemž tuto hysterii přirovnávají k období po zvolení Donalda Trumpa jako nového prezidenta USA, kdy se ozývalo „ohlušující kolektivní liberální kvičení rozhořčeného zděšení“ (NYP, 21. 11. 2022, 10) a spoustu lidí hrozilo, že odejdou z Ameriky: „přisahali, že ze vzteku a zoufalství opustí Ameriku, ale pak všichni zůstali. Takže s jistotou předpovídám, že nikdo z těch, kdo v současnosti křičí "KONČÍM!", se v tweetování dlouho nezastaví.“ (NYP, 31. 10. 2022, 9). Jak již bylo zmíněno, Muskovi kritici se snažili dál Twitter poškodit i tím, že vytvářeli nátlak na inzerenty: „Muskovi odpůrci se zaměřili na reklamu na této stránce a také tlačili na přechod na jiné platformy. Několik krajně levicových skupin včetně NAACP a Human Rights Watch vyzvalo společnosti, aby na Twitteru neinzerovaly, a několik firem reklamu pozastavilo.“ (FN, 7. 11. 2022, 19). Reakce Muska, kterou NYP v jejich článku ocitoval, míří opět k tomu, že se aktivisté „snaží zničit svobodu slova v Americe“ (NYP, 31. 10. 2022, 9).

Z těchto strachuplných reakcí odpůrců Muska konzervativní média vyvozují, že tyto strany nepodporují svobodu projevu a dokonce se přiklání k cenzuře, kterou jsme v teoretické části⁴⁵ označili za jednu z nejzávažnějších forem porušování lidského práva na svobodu projevu, která se v demokratických společnostech neuznává. Takové obvinění liberální skupiny staví do pozice pokrytců, kteří se prezentují jako zastánci demokracie, ale sami využívají nekalé praktiky cenzury. V tomto kontextu konzervativní média zmiňují např. bývalého prezidenta USA Baracka Obamu a jeho projev o svobodě projevu a nebezpečnosti sociálních sítí: „Poté, co se Obama označil za něco velmi blízkého "absolutistovi" svobody projevu, což je termín, který dnes používáme pro lidi, kteří prostě věří v regulérní svobodu projevu, si Obama otevřeně pohrával s konceptem vládních zásahů do našich platforem pro projevy. Pravidla, která by zvažoval, ponechal vágní, ale zahrnovala vše, co "pomáhá demokracii", právnímu státu a co uznává práva, svobody a důstojnost všech občanů. K dosažení takových cílů lze

⁴⁴ V tomto případě se hovoří o prezidentských volbách v USA plánovaných na rok 2024.

⁴⁵ Viz kapitola 2.1.

samozřejmě ospravedlnit téměř jakoukoli drakonickou cenzuru.“ (NYP, 27. 10. 2022, 7). Tato „drakonická cenzura“ znamená, že vláda by mohla uplatňovat velmi přísné kontroly nad obsahem pod záminkou ochrany demokracie a práv. Navzdory tomu, že se Obama prohlásil za silného podporovatele svobody projevu, zvažoval vládní zásahy do obsahu na sociálních sítích a jiných online platformách. To dle konzervativních médií naznačuje určitý rozpor mezi jeho proklamovanou podporou svobody projevu a jeho skutečnými návrhy na regulaci obsahu. Jiný článek proto tento Obamův projev označil za „falešný“ (NYP, 26. 4. 2022, 5). Další článek shrnuje, že „establishment nechce svobodu slova, protože kdyby Američané mohli upřímně mluvit o tom, co dělají, lidé by pochopili, jak prohnílý establishment je, a chtěli by s tím něco udělat.“ (NYP, 14. 4. 2022, 2). Všechny tyto reakce, které si konzervativní média do svých článků vybírají, tedy podporují jejich názor, že liberálové (levice, demokraté, progresivisté...) vlastně svobodu projevu odmítají a jsou pro zavedení cenzury na Twitteru.

Analyzované články ukazují, že na tuto skutečnost jsou pravicoví konzervatisté velmi hákliví. Cítí se být obětí liberálů, kteří si Twitter „uzurpovali“ pro sebe a kteří stojí za cenzurováním hlasů těch, se kterými nesouhlasili, mezi těmi samozřejmě ve valné většině figurovali právě názory konzervativní. Ozývají se s kritikou managementu Twitteru, který byl dle nich před Muskem nástrojem cenzury a potlačování svobody projevu: „Twitter se předtím, než ho koupil Elon Musk, pravidelně dopouštěl rozsáhlého podvodu proti zásadám svobody projevu a vytvářel pokřivené veřejné fórum“ (FN, 5. 12. 2022, 22), titulek z 9. 12. Twitter přímo označuje za „obří stroj konzervativní cenzury“ (FN, 9. 12. 2022, 23), který šel ruku v ruce s požadavky liberálních kruhů: „Demokratičtí politici a jejich spojenci již léta vykonávají obrovskou míru kontroly nad politickým diskurzem prostřednictvím spojenců v médiích a na sociálních sítích.“ (FN, 29. 11. 2022, 21), s tím, že kladou důraz především na moc levicových novinářů, „kontrolovat narativ naprosto všeho, co čteme nebo vidíme“ (FN, 7. 11. 2022, 19).

Konzervativní média tvrdí, že „ti, kteří předstírají, že větší "moderování obsahu" je nezbytné pro ochranu demokracie, ve skutečnosti nevěří v demokracii ani ve svobodu projevu (...).“ (NYP, 14. 4. 2022, 1). Způsob, jakým Twitter přistupoval k moderaci obsahu, je nepřijatelný, označují ho za hrozbu pro demokracii, protože je odpovědný za vytvoření „jednoho z největších cenzurních systémů ve světové historii – systému, který je široce odsuzován za politickou zaujatost a názorovou nesnášenlivost.“ (NYP, 27. 10. 2022, 7). Naráží na přístup levice, která moderaci obsahu na sociálních sítích v rámci Ameriky podporuje, protože nespadá pod ochranu Prvního dodatku Ústavy USA: „Na levici se stalo mantrou, že námitky proti cenzuře sociálních médií z hlediska svobody projevu jsou neopodstatněné, protože První dodatek se nevztahuje na

soukromé společnosti.“ (7). Dle pravicových názorů je to však „vědomě cynický a nesmyslný argument.“ (7), doplňují, že „(...) cenzura ze strany podniků na platformách je stejnou, ne-li větší hrozbou pro hodnoty svobody projevu“ (7) a stojí si za tím, že se situace musí zlepšit a že „Američané potřebují znovu mluvit, sdílet, a to beze strachu“, jak poukazuje podtitulek článku z FN (FN, 4. 5. 2022, 16). Článek z WSJ však upřesňuje, že k moderaci obsahu může docházet, ale nesmí vyústit v názorovou diskriminaci (WSJ, 26. 4. 2022, 28).

Z reakcí konzervativních médií vychází, že vzhledem k tomuto utlačování pocítují nespravedlnost právě z hlediska názorové diskriminace. Témata, která se v článcích opakují a která se k této problematice pojí, je především zablokování účtu Donalda Trumpa po útoku na kapitol v roce 2019, kontroverzní událost okolo Huntera Bidena⁴⁶, syna prezidenta Joe Bidena, a jeho notebooku, ale také např. cenzurování názorů ohledně nemoci Covid-19.

V případě Donalda Trumpa vidí nespravedlnost v tom, že při moderaci obsahu se na Twitteru k různým lidem přistupuje různým způsobem – články poukazují na to, že Trumpův účet byl zablokován, a to z údajného důvodu „ochrany americké demokracie“ (NYP, 14. 4. 2022, 2), zatímco účet íránského vůdce je stále aktivní: „(...) bývalý prezident Donald Trump byl trvale zablokován, ale íránský nejvyšší vůdce Alí Chameneí, který běžně porušuje "pravidla" Twitteru o podporování násilí, si může dál vykřikovat.“ (NYP, 14. 4. 2022, 1), od jiného žurnalisty NYP zaznívá názor, že je pro něj „velmi obtížné si představit věrohodné odůvodnění, proč Donaldu Trumpovi odeprít účet na Twitteru, zatímco Tálibán má k této platformě volný přístup.“ (NYP, 23. 4. 2022, 3). Navrácení účtu Trumpovi bylo přitom od začátku součástí plánu Elona Muska po odkoupení Twitteru. Konzervativci tento plán samozřejmě kvitovali, zatímco pro liberální stranu je to naopak další důvod k obavám, jelikož Twitter byl pro Trumpovy kontroverzní názory tím „nejúčinnějším megafonem“ (FN, 11. 4. 2022, 15), pro konzervativce to následně naopak představovalo další důvod k pobavení: „bylo velmi zábavné sledovat, jak ti samí lidé, kteří oslavovali, že Twitter Trumpa vykopnul, nyní reagují s hrůzou na představu, že by mu snad bylo umožněno jít zpátky“ (NYP, 31. 10. 2022, 9). Tento případ ukazuje, jak různé skupiny vnímají stejnou událost zcela odlišně a ilustruje tak další prohlubování politické polarizace v USA v otázce svobody projevu.

⁴⁶ Příběh Huntera Bidena a jeho notebooku je zasazen do období před prezidentskými volbami USA v roce 2020. NYP zveřejnil článek o tom, že Hunterův notebook obsahoval kompromitující e-maily, naznačující, že Hunter těžil z postavení svého otce, načež Twitter kvůli údajnému porušení o šíření hackerského a dezinformačního obsahu zablokoval oficiální účet NYP a s tím i uživatele, kteří tento článek sdíleli. Tento přístup Twitteru vyvolal ve společnosti kontroverze a obvinění z cenzury (Schneider, 2022).

Událost kolem Huntera Bidena a jeho notebooku pak ilustruje zásadní otázky týkající se moderování obsahu na sociálních sítích. Tento příběh je konzervativními médii označován za „nejkřiklavější příklad“ totalitní praxe Twitteru, která „vedla k cenzuře, potlačování a zakazování účtů, jež je normou v místech, jako je Čína nebo Severní Korea.“ (FN, 25. 11. 2022, 20). Podle článku z FN se tedy jedná další způsob ohrožování demokracie ze strany liberálů (FN, 19. 12. 2022, 24) a o mocenský nástroj (FN, 5. 12. 2022, 22). Záměrem tohoto blokování, který se následně ukázal být pravděpodobně úspěšný, bylo dle konzervativců ovlivnění prezidentských voleb ve prospěch demokratů (NYP, 14. 4. 2022, 2). Kvůli této události se ukázalo, že Twitter v té době nebyl politicky nestranný, což je v otázce svobody projevu na takové platformě velmi alarmující, konzervativní strana tento „přešlap“ hodnotí jako hloupý: „Twitter vyvolal neshody, protože některé z jeho hloupých rozhodnutí naznačují, že se jeho zaměstnanci postavili na stranu amerických politických a kulturních válek.“ (WSJ, 14. 4. 2022, 26), a to především kvůli tomu, že se posléze ukázalo, že informace byly pravdivé a bývalý šéf důvěry a bezpečnosti na Twitteru, označený za „hlavního cenzora Twitteru“, Yoel Roth, přiznal, a to sice až po dvou letech, že v tomto případě šlo o „obrovskou chybu“ (NYP, 30. 11. 2022, 11).

Jak již bylo zmíněno, názorová diskriminace a cenzura se z pohledu konzervativních médií prokazovala ve velké míře i v diskuzích o Covidu-19, přičemž tuto problematiku probírají až v devíti článcích (NYP, 14. 4. 2022, 2; FN, 11. 4. 2022, 15; FN, 5. 10. 2022, 17; FN, 5. 10. 2022, 18; FN, 5. 12. 2022, 22; WSJ, 25. 4. 2022, 27; WSJ, 26. 4. 2022, 28; WSJ, 28. 10. 2022, 29; WSJ, 21. 12. 2022, 32). Diskuze se týkaly např. způsobu léčení této nemoci a vakcín (15, 17, 32). Za viníka je v jednom případě označen „americký průmysl kontroly faktů“, který je údajně „nebezpečně rozbitý a nenapravitelný“: „Faktem je, že americký průmysl kontroly faktů je nebezpečně rozbitý a nenapravitelný. Byli to právě tito údajní odborníci a pověřené instituce, kteří po dva roky potlačovali debatu o politice COVID-19 pomocí své cenzorské kontroly.“ (18). V případě článku 32 jde z politického hlediska o zajímavý názor, jelikož jeho autorem je zastávce levice, ale v tomto případě se přiklání na stranu konzervativců: „Jsem levičák, který byl šestkrát očkovan. Ale podporuji svobodu projevu, takže si nemyslím, že by sociální nebo tradiční média měla potlačovat odpůrce vakcín“ (32). Tento článek tak danému konzervativnímu médiu dodává kredibilitu a posiluje pozici konzervativní strany jako té „správnější“ v této problematice.

Všechny tyto případy ukazují, v čem konzervativci vnímali Twitter jako problematickou platformu. Jako uživatelé se na ní cítili utlačováni, nelíbilo se jim, jakým způsobem si liberálové

(demokraté, progresivisté, aktivisté, „woke management“...) z této platformy vytvářeli nástroj na cenzurování odlišných názorů.

Ve chvíli, kdy Elon Musk začal mluvit o svém cíli změnit zásady moderování obsahu na Twitteru a posílit tak právo na svobodu projevu, v něj konzervativci začali vkládat svoji důvěru a naději s vyhlídkou změny, která by konečně byla v jejich prospěch a překazila by ony „totalitní praktiky“, které na Twitteru vládly doposud. Muska tedy začali považovat za zachránce svobody projevu. Konkrétní způsob, jakým konzervativní média zobrazovala postavu Elona Muska a jeho záměry v kontextu události převzetí Twitteru, představíme v následující kapitole.

3.7.2 Elon Musk jako zachránce svobody projevu

Elon Musk se jako nový majitel Twitteru stal ústřední postavou mnoha debat týkajících se svobody projevu a moderace obsahu na sociálních sítích. Přestože převzetí Twitteru tímto podnikatelem vyvolalo četné negativní reakce a obavy, v konzervativních médiích je postava Elona Muska vykreslována velmi pozitivně.

Obecně je Muskova osoba ve článcích označována různě, zdůrazňuje se především jeho pozice jako „vlivného člověka“, který má na Twitteru desítky milionů sledujících (NYP, 23. 4. 2022, 3; FN, 11. 4. 2022, 15), a nejbohatšího muže světa (NYP, 25. 4. 2022, 4; WSJ, 25. 4. 2022, 27), miliardáře (NYP, 26. 4. 2022, 5), „ikonického podnikatele“ (FN, 9. 12. 2022, 23), ale také provokatéra, „drzého podnikatele“ (FN, 11. 4. 2022, 15), nebo tzv. „troublemakera“, který „miluje veřejné rvačky a nevdá mu hrát si na padoucha“ (NYP, 23. 4. 2022, 3). Ironicky je označován i za „boha shitpostů“⁴⁷ (NYP, 26. 4. 2022, 5), čímž se naráží na jeho kontroverzní aktivitu na Twitteru a sdílení provokativních příspěvků. Z hlediska politického poukazují na Muskův odklon od levicové politiky: „Elon Musk vyvolal tento týden bouři, když na Twitteru zveřejnil meme, který upozorňuje na radikální odklon od levicové politiky v Americe a ukazuje, jak se lidé jako on díky vzestupu krajní levice najednou zdají být napravo od středu, i když se jejich názory nezměnily.“ (NYP, 29. 4. 2022, 6). Tímto podporuje konzervativní názory postavené na tom, že současná levice je příliš radikální.

V rámci prvních debat po oznámení nabídky ke koupi Twitteru Elonem Muskem, který sám sebe označil za „absolutistu“ projevu, se v konzervativních médiích začala zdůrazňovat naděje

⁴⁷ Cambridge Dictionary slovo „shitpost“ definuje jako „příspěvek na internetu, který není nijak zvlášť vtipný nebo zajímavý a nedává příliš smysl nebo nemá nic společného s tím, o čem se diskutuje, zejména proto, aby ostatním lidem ztížil diskusi“ („shitpost“, 2024).

na „záchranu“ svobody projevu, která přichází spolu s ním. Např. titulek článku NYP tuto naději předznamenává a přímo oslavuje: „Přijíme si na nabídku Elona Muska koupit Twitter a chránit svobodu slova“⁴⁸ a dál v textu ho staví na „stranu andělů“ (NYP, 14. 4. 2022, 1). Jiný titulek postavu Muska vyzdvihuje v širším kontextu než pouze v přístupu ke svobodě projevu, když tvrdí, že může zachránit nejen Twitter, ale i demokracii (WSJ, 20. 11. 2022, 30). Podle jiného článku může vedle demokracie zachránit i samotný žurnalismus (NYP, 25. 4. 2022, 4), protože se jasně staví proti ideologii, „která oživuje snahy Twitteru potlačovat názory“ (4).

Na základě reakcí konzervativních médií můžeme usoudit, že demokracie, svoboda projevu a možnost se beze strachu projevat představuje pro zastánce konzervatismu velmi důležité hodnoty. Sociální sítě, v tomto případě tedy Twitter, pak považují za důležitý prostředek pro sdílení svých názorů a měl by dle nich být bezpečným prostorem pro všechny. Odkoupení Twitteru považují za „vítaný impuls pro svobodu projevu“ (FN, 17. 5. 2022, 17) a naději v Muskovi vidí právě díky tomu, že má „velmi vzácnou příležitost změnit způsob, jakým sociální média, hnací motor naší společenské diskuse, zacházejí se svými uživateli“ (FN, 5. 10. 2022, 18), a pokud se mu podaří situaci „zachránit“, bude to „velký společenský přínos“ (WSJ, 14. 4. 2022, 26). Twitter totiž označují za „nejzávažnější webovou stránku“ (FN, 5. 10. 2022, 18), která už před převzetím Muskem byla považována za „silné fórum, ale daleko od ikony svobody projevu“, což je něco, co Musk plánuje změnit (NYP, 14. 4. 2022, 1).

Vzhledem k tomu, jakou váhu této události připisují, Muska pasují do role jejich spasitele. S tím je spojená často se objevující válečná rétorika, kdy se hovoří o boji nebo bitvě o svobodu projevu (NYP, 26. 4. 2022, 5; FN, 7. 11. 2022, 19; FN, 29. 11. 2022, 21; FN, 19. 12. 2022, 24). Musk je v tomto případě považován za toho, kdo v tomto boji, ve kterém proti němu stojí jeho kritici a odpůrci, zvítězí. Konzervativci pak stojí na straně jeho podporovatelů a fanoušků. Titulek z 29. 11. 2022 dokonce mluví o počátku války: „Elon Musk popudil liberály a poslal je do válečného stavu kvůli svobodě projevu“ (21), přičemž „bojovným generálem“ je bývalá ministryně zahraničí USA Hillary Clintonová, která vytvářela nátlak na korporace a zahraniční vlády, aby Muskův Twitter bojkotovaly (21). Jiný titulek pak hovoří o „křížové výpravě Elona Muska na Twitteru“ (NYP, 14. 4. 2022, 2). Vedle tohoto válečného a bojovného narativu se dál objevoval již zmíněný provokativní tón konzervativních médií, když se reakce liberálních médií a události okolo převzetí Twitteru staly zdrojem jejich pobavení. Vývoj událostí vnímají jako něco fascinujícího („Bude fascinující sledovat, jak se pan Musk snaží prolomit kulturu

⁴⁸ V originále „Three cheers for Elon Musk’s bid to buy Twitter and protect free speech“ (NYP, 14. 4. 2022, 1).

progresivního konformismu v Silicon Valley.“ (WSJ, 25. 4. 2022, 27)), něco srandovního („Proč je to taková sranda sledovat Muska fackovat Twitter“⁴⁹ (NYP, 23. 4. 2022, 3)), nebo událost označují za velkolepou show („Ale bude to show? Přátelé, bude to největší popkulturní událost století.“ (NYP, 26. 4. 2022, 5)). Expresivita se objevuje i v případě užívání metafory o „smrti Twitteru“ nebo „smrti svobody projevu“, která pochází především z narativu liberálů, ale do svých textů ji přejímají i konzervativní novináři (např.: „Mohli by všichni lidé, kteří v současnosti nařikají nad "smrtí Twitteru" od doby, kdy jej koupil Elon Musk, ... prostě Twitter opustit?“ (NYP, 21. 11. 2022, 10)), přičemž tvrdí, že „zprávy o smrti Twitteru se zdají být přehnané“ (FN, 25. 11. 2022, 20). Sami se ale ptají, jestli „může generální ředitel Twitteru udržet svobodu projevu při životě?“ (FN, 21. 12. 2022, 25). Článek z dubna 2023 na tuto obavu ze „smrti Twitteru“ odpovídá: „Elon Musk mění Twitter, nezabíjí ho“ (WSJ, 19. 4. 2022, 33). Některé názory však dál nastiňují nejistotu ohledně Muskových záměrů, buďto slovem „možná“: „Možná, že Elon Musk, nový majitel Twitteru, dokáže napravit tento stav.“ (FN, 9. 12. 2022, 23), nebo otázkou: „Uvědomuje si pan Musk, že šlape do vosího hnízda? Bude jeho vize fungovat? Kdo ví.“ (WSJ, 25. 4. 2022, 27). Články média WSJ se v tomto ohledu ukázaly být strážlivější, poukazují na riskantnost Muskova rozhodnutí: „Jaký to hazard pro pana Muska, který tvrdí, že dokáže v Twitteru odemknout hodnotu, kterou jeho současné vedení nedokáže.“ (WSJ, 25. 4. 2022, 27), a poukazují také na to, že neexistuje jednoduché řešení problémů, kterým bude Musk čelit, z čehož vyplývá mírná nedůvěra: „Neexistuje žádné jednoduché řešení⁵⁰, které by vyřešilo nepřekonatelné problémy spojené s provozováním uživatelsky přívětivé společnosti v oblasti sociálních médií, která by zároveň chránila svobodu projevu.“ (WSJ, 26. 4. 2022, 28). Jiné články vzhledem k této nejistotě uvádí, že Muska nelze považovat za neomylného a že musíme počítat s tím, že během jeho snahy o záchranu svobody projevu udělá pár chyb (FN, 5. 10. 2022, 18; FN, 25. 11. 2022, 20). Tímto způsobem se ho snaží ospravedlňovat a posílit ve svém diskurzu onu naději v „záchranu“ svobody projevu a Twitteru. Přesto ale převažují pozitivní reakce, jako např. ta, kdy je Musk oslavován za „hrdinu naší doby“, protože „riskoval svou osobní bezpečnost a majetek, koupil Twitter a postavil se odporu snaze levice omezit svobodu projevu Američanů.“ (FN, 19. 12. 2022, 24) a za někoho, komu se podařilo z Twitteru udělat svobodný prostor (FN, 25. 11. 2022, 20) a „zničit tyranii sociálních sítí“ (FN, 5. 12. 2022, 22). Další činy, které z něj pro konzervativní stranu dělají hrdinu, je nejen

⁴⁹ V originále „Why it’s so much fun watching Elon Musk slap Twitter in the face“ (NYP, 23. 4. 2022, 3).

⁵⁰ V originále „silver bullet“, tj. jednoduché řešení k složitému problému („silver bullet“, n.d.).

již zmíněné odblokování Donalda Trumpa, ale především také zveřejnění tzv. *Twitter Files*⁵¹ v prosinci 2022, tedy dokumentů, které odhalují skryté cenzorské praktiky Twitteru před Muskem: „Jde o kompilaci interních e-mailů Twitteru, které ukazují, že společnost byla – na nejvyšší úrovni – hluboce stranická a stala se bezohledným nástrojem levicové cenzury v řadě klíčových otázek a kritických momentů voleb.“ (22). Ukazují třeba na praktiku tzv. stínového zákazu, která stála za tím, že „nespokojeným konzervativcům, kteří zpochybňovali konsenzus například v otázce mandátů COVID nebo falšování voleb, byl zablokován přístup k jejich vlastnímu publiku.“ (22), v podstatě šlo o nezodpovědné a nestranné moderování obsahu: „Nepřaktikovaly zodpovědné moderování obsahu, jak tvrdily. Pokud jste se odvážili nabídnout informace nebo názory, s nimiž progresivní elity Twitteru nesouhlasily nebo proti nim měly námitky, vaše tweety zmizely v černé díře.“ (FN, 9. 12. 2022, 23). Musk v tomto případě představuje někoho, kdo odkryl pravdu o nekalých praktikách „woke managementu“ Twitteru před jeho nástupem, což konzervativci velmi oceňují. Alarmující je pak pro konzervativní média zejména to, že liberální média tuto událost zcela přehlížejí (NYP, 16. 12. 2022, 12), čímž opět poukazují na jejich pokrytectví a snaží se je zdiskreditovat.

Naději, kterou promítají do Muskovy osobnosti, se konzervativní média snaží podpořit tím, že přichází s vlastními návrhy, co by Musk mohl na Twitteru vylepšit. Nejdůležitější změnou, kterou by dle konzervativců měl na této platformě zavést, je transparentnost. Tu totiž označují za „průlomovou“ v otázce cenzury: „Jakmile budou fact-checkerům ukázány dveře, mohl by Musk prokázat velkou službu celému odvětví sociálních médií tím, že by otevřel kapotu a provedl pitvu posledních zhruba deseti let, aby zjistil, proč je právě cenzura konzervativců mnohem častější. Je to proto, že levicovní uživatelé častěji nahlašují to, co považují za špatný obsah? Je to zaujatostí moderátorských týmů? Je to algoritmem? Transparentnost v této otázce by byla průlomová.“ (FN, 5. 10. 2022, 18). Zároveň nejde pouze o zájmy konzervativců, ale o širokou veřejnost: „může využít svou platformu k tomu, aby informoval občany těchto zemí⁵², že jsou cenzurováni a kontrolováni v tom, co smějí číst.“ (NYP, 27. 10. 2022, 7). Důležitým stanoviskem pro ně je, aby společnost měla „jasná a veřejná kritéria“, s tím, že „transparentnost rozhodování, včetně možnosti odvolání, je klíčová – s nějakou nezávislou komisí nebo radou, která promyšleně zváží stížnost na cenzuru“ (WSJ, 5. 12. 2022, 31).

⁵¹ Viz kap. 2.3.5.

⁵² V tomto případě se jedná o země, ve kterých se zavádí zákony ovlivňující moderaci obsahu na sociálních sítích, a tedy na Twitteru (NYP, 27. 10. 2022, 7).

Další rady se týkají přímo přístupu k moderaci obsahu. Článek WSJ z dubna 2022 s titulkem „Jak může Elon Musk osvobodit Twitter?“ upozorňuje na to, že obsah na platformě jako je Twitter by neměl být zcela bez moderace, ale mělo by se k ní přistupovat tak, aby nedocházelo k názorové diskriminaci: „Twitter a další propašují názorovou diskriminaci do údajně neutrálních kategorií moderování obsahu – především dezinformací a nenávistných projevů. Zastavit to by mělo být první prioritou pana Muska“ (WSJ, 26. 4. 2022, 28), a navrhuje, aby si sami uživatelé mohli říct, co je pro ně už ofenzivní: „Twitter, stejně jako všechny ostatní Big Tech platformy, používá centralizovanou top-down cenzuru, která uživatelům diktuje, jaký obsah je příliš urážlivý pro kohokoli. Tento model by se měl převrátit naruby: Uživatelé by měli rozhodovat sami.“ (28).

I přesto, že se z valné většiny článků konzervativních médií zdá, že Musk pro ně představuje významnou naději v boji pro záchranu svobody projevu, vyznívá z těchto řad i pár kritických hlasů, a to po necelém roce od koupi. Článek NYP ze dne 26. 8. 2023 poukazuje na některé z jeho kroků, které nepovažuje za zcela promyšlené, jako je např. změna jména Twitteru na X, nebo nová funkce, skrze kterou Musk zavádí odstraňování titulků a textů ze sdílených odkazů, což z Twitteru vytváří nepoužitelnou platformu pro sdílení zpráv: „Může to pomoci jeho snaze proměnit Twitter/X v samostatný zpravodajský server, ale za cenu znehodnocení současné služby. Musk tvrdí, že jde o omezení clickbaitu, ale dopad je mnohem větší. Tento krok by ze sdílení zpravodajských článků na X učinil něco prakticky bezcenného, protože by se zobrazoval pouze hlavní obrázek, což by uživatele nutilo odkaz ignorovat nebo klikat na něj naslepo – efektivně by to skrývalo samotné příběhy. Omezuje to diskusi, odrazuje novináře a frustruje uživatele.“ (NYP, 26. 8. 2023, 13). Článek také naráží na novou možnost placené verze Twitteru, ale označuje to za něco, co platformě spíš uškodí, a upozorňuje na to, že někteří kvůli těmto novým funkcím a Muskovým „křečovitým krokům“ (13) Twitter opravdu opouští a nadšení z nového vedení této sociální sítě upadá: „Má plné právo dělat si, co chce; může si dovolit přijít o celou svou investici. Ale také ztrácí čas zdánlivě požitkářskými, pyšnými hrami, když musí řídit jiné společnosti, a potenciálně oslabuje důvěru ve svou schopnost je řídit.“ (13). Další problém shledávají novináři NYP v kontroverzní události ohledně organizace bojující proti antisemitismu, Anti-Defamation League (ADL), a šíření hashtagu #BanTheADL, který vznikl poté, co ADL podpořila snahy o omezení reklamy na Twitteru: „Elon Musk se do toho o víkendu opět pustil a podpořil hashtag #BanTheADL, protože ho rozčílilo, jak se Anti-Defamation League připojila k levicové snaze překazit prodej reklamy na Twitteru poté, co převzal společnost a slíbil, že bude plně respektovat svobodu projevu“ (NYP, 5. 9. 2022, 14).

Autor článku v titulku říká, že se jedná o „Muskův přešlap“, a dále tvrdí, že se opět chystá k „nevyzpytatelnému řízení X/Twitteru“ (14).

Analýza článků z konzervativních médií ukazuje, že převzetí Twitteru Elonem Muskem pro konzervativce a politickou pravici představuje významnou událost. Vnímají jej jako příležitost pro obnovu a záchranu svobody projevu, kterou podle nich liberálové dlouhodobě potlačovali prostřednictvím striktní a netransparentní moderace obsahu. Tím je obviňují z praktikování cenzury, která je nepřijatelná pro demokratickou společnost. Muska proto ve většině případů vyzdvihují jako zachránce a spasitele, jehož záměrem bylo tyto „totalitní praktiky“ ukončit. Pokud bychom propojili výsledky naší analýzy s teoretickou částí této práce, měli bychom na tomto místě zmínit především problematiku „paniky elit“⁵³, kterou v podstatě konzervativní články veskrze popisují a před kterou varují. Snaží se tak upozornit na nebezpečnou moc „elitářských“ liberálních stran ovlivňovat veřejný diskurz.

Tím, jaký pohled na tuto událost mají liberální média, se budeme věnovat v následující kapitole.

3.8 Analýza článků z liberálních médií

3.8.1 Elon Musk jako ztělesnění plutokracie

Články z liberálních médií se zaměřují převážně na obavy spojené s Muskovým přístupem k moderaci obsahu a jeho důsledky pro svobodu projevu a demokracii. Musk pro ně totiž představuje kontroverzní a problematickou osobu, která zneužívá svůj vliv a moc, a v rámci jejich diskurzu se tak snaží poukazovat na jeho chyby a varovat před negativními dopady jeho kroků v kontextu převzetí Twitteru.

Pro liberálně smýšlející společnost v Americe se zdá být problematika akvizice Twitteru Elonem Muskem závažná především proto, že Twitter považují za „jednu z nejvýznamnějších a nejparadoxnějších společností v oblasti sociálních sítí na světě“ (NYT, 26. 4. 2022, 36) a za „stále nejvlivnější sociální mediální platformu při utváření národního zpravodajského narativu“ (NYT, 11. 9. 2023, 45). V minulosti na Twitteru dle některých převažovala pozitiva: „Kdysi to bylo lákavé místo, místo podniků a informací“ (CNN, 15. 7. 2023, 55), a to především na samém počátku rozmachu sociálních sítí, kdy jejich potenciál spočíval v tom, že do té doby potlačované skupiny našly svůj hlas⁵⁴, jak zmiňuje např. článek z 14. 11. 2022 (NYT, 14. 11. 2022, 39). Nejvýznamnější stránkou na internetu přitom býval nejen díky možnostem šíření aktuálních

⁵³ Viz s. 8.

⁵⁴ Viz kapitola 2.2.

zpráv, ale i své schopnosti určovat směr diskurzu ve společnosti: „Kdysi to bylo nejvýznamnější místo na internetu, které nebylo jen šířitelem aktuálních zpráv a komentářů, ale něco jako arbit. Na svém kulturním vrcholu, zhruba od roku 2015 do roku 2020, se zdálo, že to, o čem lidé mluví na Twitteru, určuje agendu diskusí jinde“ (NYT, 14. 4. 2023, 42). Podle článku z CNN je však tato funkce Twitteru stále zásadní, a to kvůli tomu, kdo se na této platformě vyskytuje: „(...) tato platforma má na naši veřejnou diskusi obrovský vliv, protože ji používá mnoho politiků, podnikatelů, celebrit a dalších vysoce postavených lidí (...)“ (CNN, 25. 4. 2022, 48). Na pozitivní funkce Twitteru před Muskem vzpomíná i článek z 19. 10. 2022: „od svého založení v roce 2006 do loňského převzetí Muskem se Twitter stal důležitým veřejným prostorem, místem, kde se lidé, kteří o nějakém tématu něco vědí, mohou podělit o své znalosti“ a „(...) byl obzvláště důležitý jako zdroj odkazů, a to jak na seriózní zpravodajství, tak na nové výzkumy.“ (NYT, 19. 10. 2023, 46). Není ale na místě Twitter vyzdvihovat jako neproblematický a „romantizovat“ ho, jak tvrdí autor zmíněného článku: „Nechci Twitter před Muskem romantizovat. Vždy na něm bylo mnoho dezinformací a protispolečenského chování.“ (46). Někteří autoři článků jsou však více nekompromisní v jejich přístupu k této platformě, a to např. prostřednictvím tvrzení, že „Twitter byl a je rozbitý“ (WSP, 19. 12. 2022, 62). Upozorňují na to, že se vždy jednalo o kontroverzní prostředí, které se potýká s problémy s dezinformacemi (NYT, 26. 4. 2022, 36) a rasismem (NYT, 26. 4. 2022, 35), nikdy nebyl „místem pro racionální a vyvážené projevy“ (35). Naopak poukazují na to, že „jeho pravidla jsou vymáhána nerovnoměrně, je plný rasistického trollingu, obtěžování a dezinformací.“ (35), takže jeho „napravení“ by dle nich bylo na místě: „Twitteru by jistě prospělo, kdyby se jeho služby zlepšily“ (35). Co se týče přístupu k moderaci obsahu a chodu společnosti před Muskem, ani ten nebyl stoprocentně bezproblémový, což situaci pro Muska také nezjednodušuje: „Současné podmínky služby nejsou dokonalé, ale pokud se je pan Musk rozhodne částečně nebo úplně zrušit, může sám zažít Twitter novým způsobem (...)“ (NYT, 27. 4. 2022, 38). Za problém liberální strana považuje především postavení Muska jako jednoho z nejbohatších a nejvlivnějších lidí na světě. Jeho vlastnictví už tak problematického Twitteru by pro společnost nemuselo být prospěšné, protože „to, co chce nejbohatší člověk na světě, není vždy dobré pro nás ostatní.“ (CNN, 21. 4. 2022, 47), a mohlo by vyústit v plutokracii: „Je to dokonalý svazek pro věk plutokracie: Twitter s jeho vážnými problémy a Musk, ztělesnění těchto problémů.“ (NYT, 26. 4. 2022, 36). Upozorňují na to, jak moc může ovlivňovat diskurz jakožto „libertariánský obhájce svobody projevu“: „Stylizuje se do role libertariánského obhájce svobody projevu, který je motivován k zásahu proti vedení Twitteru, jež podle něj moderuje diskurz až k cenzuře a potlačuje určité politické projevy. Tento autoportrét ignoruje, do jaké

míry je pan Musk schopen ovlivnit diskurz.“ (36). Narážky se objevují i na privilegium Muska jakožto „bohatého bílého muže“, který se prohlašuje za „absolutistu svobody projevu“: „Měli bychom se také reálně zabývat Muskovým absolutismem svobody projevu. Je to filozofie, kterou často hlásají bohatí bílí muži – ti, kteří nezažili mrazivý účinek, který má online nenávisť a dezinformace na lidi s mnohem menšími privilegii“ (CNN, 21. 4. 2022, 47). Řízení Twitteru někým jako je Musk by tak bylo proti hodnotám demokracie: „Není v souladu s demokracií, aby bohatý člověk plně ovládal instituci šířící informace, jako je Twitter.“ (WSP, 20. 4. 2023, 56). „Záchrana“ Twitteru a svobody projevu by tedy neměla být úkolem Muska, ale zákonodárců: „K nápravě sociálních sítí a zajištění svobody projevu do budoucna je třeba, aby jednali zákonodárci. Ne miliardáři“ (WSP, 10. 5. 2022, 49), přičemž to, jak snadno se může někdo takový dostat k vlastnictví tak důležitého média, by mělo být pro společnost „varovným signálem“: „snadnost, s jakou může nejbohatší muž světa koupit platformu, kterou používají stovky milionů lidí, by měla být varovným signálem.“ (49). Dál se snaží varovat i před Muskovým pokryteckým tvrzením, že si přeje z Twitteru vytvořit „inkluzivní arénu pro svobodu projevu“, přičemž výsledkem může být vytvoření „bezpečného“ prostoru jenom pro podobné osobnosti jako je Musk sám: „Pan Musk řekl, že ústředním bodem jeho vize služby je, aby byla "inkluzivní arénou pro svobodu projevu", ale uživatelé by měli pochopit, co tato fráze znamená: znamená to svobodu projevu pro lidi, jako je pan Musk, miliardář a nejbohatší muž světa.“ (NYT, 25. 4. 2022, 35). Vytvoření „inkluzivní arény pro svobodu projevu“ na Twitteru tak může být ve skutečnosti selektivní a mohlo by docházet ke zvýhodňování elit jako je Musk sám. Obava tedy vychází z toho, že skutečná svoboda projevu nemusí být dosažena, pokud bude privilegována jen malá skupina vlivných jednotlivců. To se pojí s problematikou velkých korporací. Vedle obviňování Muska z toho, že bude pro Twitter „nebezpečný“, totiž liberální média označují za hrozbu pro svobodu projevu i velké technologické monopoly. Článek z 10. 5. 2022 konkrétně zmiňuje společnosti jako je Amazon, Apple, Facebook a Google, tedy korporace, které ovládají ostatní, a naráží tak na problém malé konkurenceschopnosti: „Je to kvůli korporátním monopolům. Malá hrstka korporací, ovládaná ještě menší skupinou bohatých a mocných elit, ovládá nástroje a platformy, na kterých svět závisí, aby mohl komunikovat a šířit svá poselství“ (CNN, 10. 5. 2022, 49). Stejně reaguje i článek z 20. 4. 2022: „Demokratickým receptem na omezení mediální moci není její rozbití, ale její disciplinace prostřednictvím konkurence. K vyrovnání demokratických podmínek není třeba "zrušit miliardáře", jak zní progresivní heslo, pokud se instituce vlastněné miliardáři vzájemně kontrolují a vyvažují.“ (WSP, 20. 4. 2022, 56).

Vzhledem ke kontroverznosti „údajně zázračného technologického miliardáře“ (CNN, 15. 7. 2023, 55) někteří očekávali, že se z nabídky o koupi vyklube pouze další jeho vtip: „Stejně jako u mnoha jiných věcí v jeho životě to byl vtip, dokud to vtip nebyl: v pondělí Elon Musk, nejbohatší člověk na světě a šéf společnosti Tesla, uzavřel dohodu o koupi Twitteru za 44 miliard dolarů, což je o něco méně než šestina jeho 270 miliard dolarů čistého jmění.“ (NYT, 27. 4. 2022, 37). Z vtipu se ale stala realita, a Muskovi kritici začali vnímat nebezpečí, které by z této akvizice mohlo plynout. Jeho chování, záměry a způsob vedení Twitteru jsou několikrát označovány za „nevyzpytatelné“ (NYT, 14. 11. 2022, 39; WSP, 20. 4. 2022, 56; WSP, 19. 12. 2022, 61), ale i za „bezohledné“ (CNN, 20. 12. 2022, 53). Článek z NYT poukazuje na jeho problematické vystupování přímo na Twitteru, kdy tuto platformu používá k „osočování svých kritiků, hanobení lidí, porušování zákonů o cenných papírech a neúnavnému prosazování kryptoměn.“ (NYT, 25. 4. 2022, 35) a „někoho, s kým nesouhlasí, nazval "pedoguy", vtipkoval o ženské anatomii a byl nucen odstranit příspěvek, který se týkal odborů a byl mířen proti zaměstnancům jeho továrny – to vše na platformě, kterou bude brzy vlastnit.“ (35). Toto kontroverzní chování, tj. Muskovy „výstřelky“, je však u něj považováno za normu: „Jeho výstřelky nejsou vedlejší show: jsou neodmyslitelnou součástí jeho podnikání a umocňují jeho bohatství a moc.“ (NYT, 19. 10. 2023, 43). I přesto by se však mělo považovat za alarmující, že někdo s takovýmto stylem vyjadřování a chování by mohl ovládat tak významnou platformu jako je Twitter.

V již citovaném článku z 25. 4. 2022 je zmiňována jeho neschopnost vést i jeho další společnosti: „Pan Musk nebyl zodpovědným správcem společností, které již řídí: Tesla, SpaceX, Neuralink a Boring Company.“ (NYT, 25. 4. 2022, 35). Konkrétně se pak zabývají problematikou zneužívání a rasismu ve společnosti Tesla: „(...) Tesla byla po léta obviňována z rasismu, diskriminace a sexuálního obtěžování ve své továrně v kalifornském Fremontu, kde šest žen uvedlo, že trpěly nadávky, nechtěné doteky a návrhy“ (35), jiný článek hovoří i o jiných formách zneužívání: „Zaměstnanci Tesly, z nichž mnozí tvrdí, že se setkali s rasismem, sexismem a dalšími formami zneužívání, čelí přísným omezením, pokud jde o to, co mohou o společnosti říkat.“ (CNN, 12. 5. 2022, 50).

Z těchto příkladů pro liberální média vyplývá, že jeho přístup k Twitteru nebude moc odlišný, důvody k obavám jsou tedy velké, přičemž upozorňují na nebezpečí, které plyne z Muskovy osobnosti a jeho minulosti, což shrnul i autor článku NYT: „(...) budeme se muset naučit odhalovat podvodné příběhy, které povyšují postavy, jako je pan Musk, na hrdiny.“ (NYT, 26. 4. 2022, 36).

3.8.2 Zkáza Twitteru

Obavy liberálů vyplývají především z už zmíněné nevyzpytatelnosti Muskových činů, což je spojené s nejistotou ohledně budoucnosti platformy, která se promítala především do článků před dokončením akvizice. Liberálové pociťují nejistotu ve způsobu, jakým Musk pojme vlastnictví této, v místech už problematické, platformy: „O tom, jak hodlá firmu provozovat, toho zatím řekl jen velmi málo, ale jedno je jasné: opravdu, ale opravdu ho zajímá, jak se na platformě mluví, a zdá se, že hodlá zrušit některá její moderátorská pravidla, aby na Twitteru umožnil všechny legální projevy.“ (NYT, 27. 4. 2022, 38). Obavy přitom přichází i přímo ze strany uživatelů: „Pokud je Muskova vznětlivá minulost budoucností Twitteru, uživatelé se oprávněně obávají, jakým způsobem by se multimiliardář pokusil platformu změnit, pokud by se stal jejím vlastníkem.“ (CNN, 25. 4. 2022, 48). Ať jsou Muskovy plány jakékoli, titulky ze dne 21. 4. 2022 varuje: „Neměli bychom věřit Muskovým plánům změnit Twitter“ (CNN, 21. 4. 2022, 47).

Další obavy pro kritiky Muska vychází z toho, že Musk nebude ke své nové funkci přistupovat vážně a zodpovědně: „(...) předpovídáme, že to budou jen plané sliby, které nabízí jednoduché řešení na problémy, jež jsou samy o sobě značně zjednodušené, a že nebude brát vážně skutečné problémy na pomezí mezi Big Tech a demokracií“ (WSP, 19. 4. 2022, 58). Stejný článek shrnuje, že „není jasné, co přesně Musk zamýšlí“ a podle autora si ani sám neuvědomuje, co ho všechno s koupí Twitteru čeká: „pokud se Musk Twitteru skutečně zmocní, střetne se střemhlav se spoustou chaotických skutečností, které si právě teď přeje“ (58). Zároveň upozorňuje na komplikovanost jeho záměru prosadit větší transparentnost, který sice vypadá „vznešeně“, ale realita bude mnohem složitější: „To vše zní velmi vznešeně. Ale jak upozorňují odborníci na technologie, dosažení těchto cílů je něco úplně jiného: Moderování obsahu je nesmírně složitý a náročný úkol, který nelze snadno a zcela srozumitelně udělat transparentním.“ (58), a není tedy možné, aby se z Twitteru stala „utopie“, jak si někteří (v tomto případě konzervativci) představují: „Jakmile si celou situaci rozbalíte, zjistíte, jak bizarní je radost konzervativců z Muskovy nabídky. Neexistuje žádný důvod věřit, že by Musk proměnil Twitter v utopii, jakou si představují.“ (58). Na to navazuje i Muskova bezradnost, kterou autor článku CNN označuje za „dechberoucí“ (CNN, 12. 5. 2022, 50), a zároveň i nepromyšlenost jeho kroků, protože je možné, že o některých následcích jeho kroků „příliš nepřemýšlel“ (NYT, 27. 4. 2022, 38), a jeho záměry, přestože mohou znít pozitivně, jsou tedy považovány za naivní: „Musk má pravdu v tom, že svět potřebuje digitální veřejný prostor; bohužel se zdá, že má jen malou

představu o tom, že jeho vytvoření zahrnuje vyvažování svobody projevu proti zneužívání, dezinformacím a nadměrné pravomoci vlády.“ (NYT, 14. 11. 2022, 39).

Liberální média vzhledem k jeho slibu o „záchraně“ svobody projevu a Twitteru tedy zpochybňují jeho způsobilost k takové akci. Pokládají si otázky jako tu z titulku článku publikovaného 27. 4. 2022: „Zachrání Elon Musk Twitter, nebo ho zničí?“ (NYT, 27. 4. 2022, 37). Odpověď však v té době nevěděl nikdo, diskurz liberálních médií se tak zaměřil na možné dopady Muskových kroků. Největší hrozbu vidí ve skutečnosti, že přestože Musk sám sebe označuje za „absolutistu svobody“, nechápe samotný koncept svobody slova správně: „Pan Musk vychází z chybného, i když rozšířeného nepochopení problému svobody slova, kterému země čelí.“ (NYT, 26. 4. 2022, 36), „neustále tvrdí, že si cení svobody projevu, ale zdá se, že nechápe, co to je – a opakovaně prokázal, že je pokrytec, pokud jde o její dodržování.“ (CNN, 12. 5. 2022, 50). Jako svobodu projevu totiž dle liberálních médií vnímá právo „mluvit bez omezení ze strany mocenských orgánů“ (NYT, 26. 4. 2022, 36), což ale dle slov filozofa Isaiaha Berlina, kterého daný článek cituje, představuje „negativní svobodu projevu“. „Pozitivní svoboda projevu“ je založená na „pozitivních krocích k vytvoření podmínek, které umožní všem lidem cítit a být svobodní říkat, co si myslí.“ (36). Problematické je na nesprávném chápání svobody projevu ze strany Muska například i to, že spojuje kritiku a obtěžování: „Říká, že je zdravě tolerantní ke kritice. "Doufám, že i moji nejhorší kritici zůstanou na Twitteru, protože to je svoboda slova," napsal na Twitteru. Ale prohlášení absolutistů svobody slova, jako je pan Musk, spojují obtěžování s kritikou.“ (NYT, 14. 11. 2022, 38). Tím je upozorněno především na to, že Muskův přístup k moderaci obsahu by mohl být nedostatečný a mohl by omlouvat nevhodné chování pod záminkou svobody projevu. To by z Twitteru vytvořilo prostředí, kde je obtěžování tolerováno a považováno za legitimní součást svobodného projevu, ale ve skutečnosti by porušovalo bezpečnou komunikaci a docházelo by k podkopávání skutečné podstaty svobody slova. Články v tomto kontextu poukazují i na minulost Muska, která je poznamenána potlačováním projevů, kdy sám kontroluje to, co o něm ostatní říkají nebo píšou: „Muskovi kritici varují, že má za sebou znepokojivou historii potlačování projevů, které se mu nelíbí.“ (NYT, 27. 4. 2022, 37) a poukazují i na to, že v jeho případě jde o „ovládnutí megafonu“: „Musk sám se také snaží kontrolovat, co o něm a jeho firmách říkají novináři, komentátoři a dokonce i zákazníci. "Muskovy důvody pro převzetí kontroly nad Twitterem nejsou o svobodě projevu," píše Greg Bensinger, člen redakční rady Times. "Jde o ovládnutí megafonu."“ (37). Příklad kontroly nad tím, co se o Muskovi říká, zmiňuje např. článek z CNN: „Musk se často snaží kontrolovat, co novináři a blogeré píšou o něm i o jeho společnostech – jednou dokonce zrušil objednávku zákazníka, když zjistil, že napsal příspěvek na blogu, který

byl podle něj "hrubý".“ (CNN, 12. 5. 2022, 50). Pokud se vrátíme ke kritice jeho veřejného vystupování na Twitteru, i to je spojené s tím, že pohrdá těmi, kdo se o něm vyjadřují negativně a omezuje jejich svobodu projevu: „má špatné zkušenosti s ochranou ostatních uživatelů Twitteru a respektováním jejich svobody projevu – diskredituje a znevažuje ty, který s ním nesouhlasí, a naváží se do novinářů, kteří píšou nebo produkují věci, které se mu nelíbí.“ (CNN, 21. 4. 2022, 47).

Liberální média v některých případech tedy dochází k poněkud nekompromisním závěrům o Muskově osobnosti, jako např. když přirovnávají jeho chování k chování „sociopata“, který místo svobody projevu může nastolit „tyranii“: „Protože společnost, která přenechává řízení svých sociálních interakcí lidem, kteří se chovají jako sociopati, si neříká o svobodu, ale o tyranii.“ (NYT, 26. 4. 2022, 36). Stejný článek označuje Muska za „problém maskující se za řešení“, s použitím metafory o tom, že se „žháří běžně převlékají za hasiče“ (36). Očekává se tedy, že Musk přes své „utopické“ sliby situaci na Twitteru nezlepší, ale naopak přivede k horšímu a platformu doopravdy přivede ke zkáze: „Pokud Musk udělá, co slíbil, mám podezření, že platformu zničí.“ (CNN, 25. 4. 2022, 48).

Z některých titulků a citací vychází silné emoce znepokojení a zděšení, jako např. „Twitter pod Elonem Muskem bude děsivým místem“, a že situace na Twitteru bude po příchodu Muska „ještě mnohem, mnohem horší“ (NYT, 25. 4. 2022, 35). Podle těchto výroků liberálové očekávají, že se z Twitteru stane nepřátelské prostředí, přičemž obávat by se dle nich měli především ženy a lidé tmavší pleti, pro které je Twitter toxický už teď (35). Několik článků v souvislosti s platformou Twitteru a Muskem expresivně používá výraz „žumpa“: „Pokud pan Musk dovolí, aby se Twitter stal žumpou nenávisných projevů a dezinformací, otestuje tím neochotu inzerentů této platformy riskovat, a je pravděpodobné, že bude mít méně značek, které jsou ochotny riskovat, že se objeví ve znečištěných⁵⁵ kanálech lidí.“ (NYT, 27. 4. 2022, 38), „S odstupem času mi připadá nevyhnutelné, že se Twitter promění v žumpu zneužívání a dezinformací a že mocní – vlády, politici, korporace, celebrity – najdou způsoby, jak ho ovládat a manipulovat ve svůj prospěch.“ (NYT, 14. 11. 2022, 39), „Jako absolutista svobody projevu by Musk proměnil Twitter v žumpu nadávek a násilných výhrůžek.“ (WSP, 20. 4. 2022, 56). Jak již bylo zmíněno v předchozí kapitole k analýze konzervativních článků, v rámci liberálních článků jsme se setkali i s metaforou o „smrti“ a „přežití“ Twitteru v kontextu nejasné budoucnosti této platformy, a to jak v době před převzetím, tak po něm: „Pokud Musk svůj

⁵⁵ V originále „polluted“ (NYT, 27. 4. 2022, 38).

návrh uskuteční, může být prodej pro platformu sociálních médií smrtící.“ (WSP, 25. 4. 2022, 48), „Twitter se pod Muskovým nevyzpytatelným vedením propadá do dalšího chaosu, a tak je velkou otázkou, zda vůbec přežije.“ (NYT, 14. 11. 2022, 39), „(...) zároveň se objevily otázky, zda se podaří udržet 16 let starou službu nad vodou“ (NYT, 18. 11. 2022, 41), „Přežije Twitter, eh, X, Elona Muska?“ (NYT, 19. 10. 2023, 46). Používání těchto expresivních obrátů zdůrazňuje závažnost, s jakou liberální média vnímají potenciální negativní dopady, zároveň to můžeme považovat za strategii k podkopávání důvěryhodnosti a podpory Muska mezi čtenáři. V souvislosti s problematikou svobody projevu na sociálních sítích se liberální média vyjadřují k dosavadním přístupům a zákonům k moderaci obsahu. Článek z 15. 4. 2022 se odkazuje ke článku 230 zákona *Communication Decency Act*, který jsme představili v teoretické části této práce⁵⁶, a označuje ho za „zákon, který zformoval internet“, přičemž dodává, že „představuje pro Muska otázku“ (NYT, 15. 4. 2022, 34). Upozorňuje také na odlišný přístup liberálů a konzervativců k tomuto článku, oba ho totiž považují za problematický z jiných důvodů: liberální strana na článku 230 kritizuje ochranu sociálních sítí, protože umožňuje šíření nenávistných projevů, konspiračních teorií, rasismu a nevhodného obsahu, z čehož sociální sítě ekonomicky profitují. Konzervativcům se pak nelíbí ta část článku, která uvádí, že „platformy nemohou být dohnány k občanskoprávní odpovědnosti, pokud "v dobré víře" odstraní obsah, který považují za "obscénní, oplzlý, lascivní, oplzlý, nadměrně násilný, obtěžující nebo jinak závadný, bez ohledu na to, zda je takový materiál chráněn ústavou".“ a tvrdí, „že platformy jako Twitter využívají článek 230 k potlačení svobody projevu“. Tento názor je však zavádějící, protože bez ochrany článku 230 by platformy kvůli strachu z žalob zakazovaly mnohem více obsahu (34). Jiný autor tedy označuje článek 230 za „konzervativního strašáka“ (CNN, 19. 4. 2022, 58).

Co se týče kritizování strany konzervativců, v liberálních médiích najdeme méně kritiky jejich oponentů, než tomu bylo u konzervativních médií a kritiky liberálů v souvislosti s událostí převzetí Twitteru Elonem Muskem. Liberální média se místo přímých útoků na konzervativce zaměřují spíše na diskutované obavy a negativní dopady této události. I přesto však v některých momentech dochází k jistým narážkám, např. když se o svých „nepřátelích“ vyjadřují jako o „zdivočelých pravičácích“ (NYT, 26. 4. 2022, 36), nebo když zmiňují stížnosti konzervativců směrem k „technologickým gigantům“ a to, že Musk, kterého levice kritizuje, v jejich očích představuje někoho, kdo by jim konečně mohl vyjít vstříc: „Konzervativci si již více než deset

⁵⁶ Viz s. 10.

let stěžují, že technologičtí giganti využívají své moci nad platformami k potlačování konzervativních názorů. Jejich stížnosti se mimo hnutí nesetkaly s velkým pochopením. Ale možná se jich dočkají nyní, když Elon Musk kupuje Twitter a levice je znepokojena vyhlídkou na vlastníka nepřátelského vůči jejím záměrům – konkrétně na vlastníka, který slibuje méně agresivní politiku moderování, možná včetně navrácení Donalda Trumpa na platformu.“ (WSP, 28. 4. 2022, 57). Poněkud ironickým tónem se vyjadřují k tomu, že Muska začali konzervativci označovat za svého „hrdinu“: „Konzervativci mají nového hrdinu: miliardáře Elona Muska. Někteří lidé na pravici prohlašují, že pokud Musk uspěje ve svém pokusu o koupi Twitteru, změní ho z utlačovatelské noční můry cenzury, kterou se údajně stal, v ráj pro konzervativní hlasy.“ (WSP, 19. 4. 2022, 58). V tomto případě liberální média používají do svých článků citace z konzervativních médií, kteří s Muskem souhlasí, dochází tak k intertextualitě. Jedná se např. o Tuckera Carlsona z Fox News, který tvrdí, že bychom díky Muskovi mohli být „svědky návratu svobody slova do Spojených států“, o senátorku Marshu Blackburnovou, podle které „liberálové panikaří kvůli Muskově vlastnictví Twitteru, "protože si nemohou koupit jeho mlčení".“ (58). K těmto reakcím konzervativců o údajné liberální „panice“ se autor citovaného článku vyjadřuje sarkasticky: „Vyhlídka Muskova převzetí rozčiluje liberály, takže to musí být dobré!“ (58), čímž takové reakce bagatelizuje a ukazuje tím, že narážky konzervativců nejsou brány až tak vážně. Zároveň v článku poukazuje na to, že to, co konzervativci (konkrétně strana republikánů, tzv. *Grand Old Party* (GOP)) požadují, se netýká svobody projevu, a snaží se je poškodit následujícími tvrzeními: „GOP Muska vychvaluje, je to strana, která zakazuje knihy, omezuje výuku týkající se sexu a pohlaví a využívá vládu k trestání soukromých společností za to, že vyjadřují nesouhlas s cenzurními návrhy GOP. Nic z toho nemá nic společného se svobodou projevu a člověk nemusí být vizionář Muskovy úrovně, aby na to přišel.“ (58). Tím poukazuje na pokrytectví konzervativců a vzhledem k tomu, že taková strana stojí při Muskovi, podporuje vážnost varování před Muskovými záměry.

Objevuje se však i názor, který chování konzervativců svým způsobem omlouvá a tvrdí, že mají právo na to nevěřit Twitteru a Big Tech společnostem, a to v kontextu vydání interních dokumentů Twitteru, *Twitter Files*, které jsme již probírali v rámci analýzy konzervativních článků. Autor článku z WSP přiznává, že se v tomto případě liberálové mýlili, když před konzervativci obhajovali vedení Twitteru: „Znovu a znovu jsem spolu s dalšími lidmi z pravicového středu srážel řeči o zákulisních aktivistech, kteří se zabývají likvidací disidentů, kteří se odchyľují od schválené stranické linie. Snažili jsme se omezit to, co politolog Richard Hofstadter slavně nazval "paranoidním stylem v americké politice". Ale ukázalo se, že lidé paranoidní ohledně Twitteru měli pravdu, a ti z nás, kteří jejich obavy odmítali: mýlili se, mýlili

se, mýlili se“ (WSP, 3. 12. 2022, 60). Kritika přístupu liberálů se objevuje i v jiném článku WSP, a to směrem k zablokování příběhu o Hunteru Bidenovi nebo blokování názorů o vakcínách: „Z toho ale nevyplývá, že musí potírat také skepsi k vakcínám, lidi, kteří si myslí, že transsexuální ženy nejsou skutečné ženy, nebo mediální příběhy o podezřelých obchodních transakcích Huntera Bidena“ (WSP, 28. 4. 2022, 57), přičemž problém podle autorky tkví v tom, že by se názory měly vyargumentovat, a ne moderovat: „Koneckonců naše nejhlubší politické rozpory nelze moderovat; je třeba je vyargumentovat, bez ohledu na to, jak nepříjemná je to vyhlídka nebo jak moc bychom nejradyji naslouchali jen své straně.“ (57).

Co se týče konkrétních dopadů, kterých se liberálové obávají, často zmiňují ty, které se pojí s redukcí moderování obsahu. V článcích před dokončením akvizice se objevují obavy ze zvýšení počtu problematických příspěvků, což by mělo mimo jiné i dopad na zisky této platformy: „Twitter by se brzy zaplnil ne zcela nelegálním sexuálním materiálem, klamavými prodejními nabídkami, trolly a dalším odpadem, který by odlákal uživatele a zničil tržní a spotřebitelskou hodnotu Twitteru.“ (NYT, 15. 4. 2022, 34), na to stejné poukazuje i článek z WSP: „Nyní se tvrdí, že kdyby Twitter liberalizoval svá pravidla pro projevy a povolil více kontroverzních projevů, jeho růst by se mohl zastavit.“ (WSP, 20. 4. 2022, 56), přičemž šíření většího množství těchto příspěvků by dle liberálních médií mohlo vyústit i ve fyzické škody v reálném životě: „Je tu samozřejmě také riziko – morální i obchodní –, že připuštění většího množství obtěžování a dezinformací na platformě povede k reálným fyzickým škodám.“ (NYT, 27. 4. 2022, 38). Jedná se o velmi extrémní varování, které článek doplňuje ještě reálným důkazem, kdy online nenávist přešla k fyzickému násilí. Účelem tohoto narativu může být vyvolání silných emocí a poukázat na problémy, které by mohly plynout ze změn na Twitteru. Problém vnímají i v již zmíněném Muskově zaslepení, kdy si neuvědomuje, že dopady to bude mít především na ostatní, „méně privilegované“ uživatele internetu, kteří si uvědomují, že moderace obsahu je potřebná: „Zatímco elity jako Musk často prezentují základní postupy moderování obsahu jako neodmyslitelně neslučitelné se svobodou projevu, méně privilegovaní uživatelé internetu vědí, že nástroje pro řešení cíleného obtěžování a nenávistného obsahu jsou ve skutečnosti nezbytné pro vytváření online komunit, kde jsou lidé dostatečně v bezpečí, aby mohli svobodně mluvit. Moderování obsahu není univerzální.“ (CNN, 10. 5. 2022, 49). Jiný článek shrnuje, že Musk v tomto ohledu narazí a sám si možná uvědomí, proč Twitter kdy měl taková opatření, které se on rozhodl zrušit, tj. „rychle zjistí, proč byla všechna tato opatření nutná.“ (WSP, 28. 4. 2022, 57).

Z některých zmíněných obav se pro liberální média stala realita, na což se zaměřují články reagující na kroky Muska po dokončení akvizice Twitteru v říjnu 2022. Událost se však pro

liberály vyvinula zajímavě v tom smyslu, že Musk začal využívat možná ještě přísnější praktiky než předchozí management Twitteru.

Kritika jeho přístupu se ukázala být v některých případech dosti radikální, jak ukazuje například titulek článku CNN s obviněním, že „Elon Musk řídí Twitter jako diktátoři své státy“ (CNN, 5. 12. 2022, 51) nebo text z článku WSP, který Muska vzhledem k jeho chování označuje za „rtuřovitého, egoistického cara, který určuje podmínky našich veřejných debat“ (WSP, 2. 5. 2023, 64), jehož titulek opět obsahuje závažné obvinění: „Twitter Elona Muska pomáhá vládám umlčovat své občany“ (64). Dle liberálních článků to vypadá, že Musk v podstatě dělá opak toho, co slíbil, a dochází k závěrům, že „Muskův absolutismus svobody projevu není tak absolutní“ (CNN, 18. 5. 2023, 54). Je dokonce víc restriktivní: „Tolik k absolutismu svobody slova. Když Elon Musk převzal funkci generálního ředitele Twitteru, prohlásil, že je oddán především svobodě projevu, ale za jeho působení se platforma v mnoha ohledech stala ještě restriktivnější.“ (WSP, 2. 5. 2023, 64), což v daném článku ukazují na tom, že od té doby, co se stal majitelem Twitteru, neodmítl jedinou žádost vlád a úřadů o smazání příspěvků.⁵⁷ Jsou to tedy Muskova rozhodnutí, která ho „zrazují“: „Musk tvrdí, že je zastáncem svobody slova, ale jeho činy ho zrazují. Nezajistil, aby byl Twitter spravedlivější, ani aby byl obsah na platformě rozmanitější.“, ba právě naopak: „likviduje svobodu projevu a demokracii“ (CNN, 20. 12. 2022, 53). Muska tedy liberální média nemůžou považovat za „zachránce“ svobody projevu, ale za někoho, kdo svobodě projevu spíš škodí (WSP, 28. 11. 2022, 59). Titulky CNN pak dál udržují vlnu radikálnosti: „Musk by nyní mohl být zodpovědný za kompletní debakl značky Twitter“⁵⁸ (CNN, 15. 7. 2023, 55). Autor článku z NYT upozorňuje na to, že za „klaunským šílenstvím“ Muska se skrývá perfektní smysl, a to tak, že si z Twitteru dělá místo, kde může „prosazovat své libertariánské názory a konspirační teorie, trollovat svůj rostoucí seznam nepřátel, vyprávět své špatné vtipy a denně živit obavy, pochybnosti a nenávist nepříliš veselé skupiny fanoušků, kteří, velmi podobně jako on, ztratili důvěru ve všechny ostatní zdroje intelektuální, morální a kulturní autority“ (NYT, 12. 5. 2023, 43).

V některých příčinách této „zkázy“ Twitteru se shodují s těmi pár kritickými hlasy konzervativců, které jsme zmínili při analýze konzervativních článků. Kritizují totiž některé nové funkce, které Musk představil, jako je odstraňování titulků z odkazů sdílených na Twitteru (NYT, 19. 10. 2023, 46), nebo změnu názvu platformy na X, která by mohla vyústit v úpadek

⁵⁷ Za závažnou situaci považují liberální média např. Muskovo podvolení se prezidentovi Turecka Erdoganovi, když na žádost tamní vlády zablokoval některé účty a zvýšil mu tak šance ve volbách (CNN, 18. 5. 2023, 54).

⁵⁸ V originále „Musk could now be in charge of a complete brand blowout for Twitter“ (CNN, 15. 7. 2023, 55).

uživatelů (CNN, 15. 7. 2023, 55). Na rozdíl od konzervativců však negativně pohlíží na Muskův přístup k zaměstnancům a jejich propouštění, a to především těch, kteří měli na starost moderaci obsahu: „Přístup, který pan Musk zvolil, naopak podkopává hodnoty, které údajně vyznává. Snižování počtu zaměstnanců, kteří se věnují kontrole obsahu, může ve výsledku poškodit občanské svobody“ (WSP, 28. 11. 2022, 59). Liberálové také kritizují novou funkci nabízející uživatelům možnost zaplatit si za to, aby jejich příspěvky měly lepší dosah a ukazovaly se v rámci Timeline uživatelů přednostně: „V rámci systému pay-to-play mají lidé, kteří zaplatí měsíční poplatek za připojení k prémiové službě X, podstatně rozšířený dosah, včetně toho, že jim je uděleno "přednostní pořadí v konverzacích a vyhledávání".“ (NYT, 10. 9. 2023, 44), což dle autora citovaného článku vede k tomu, že Twitteru „začínají dominovat krajně pravicové hlasy, které se často vyžívají v krutosti, bigotnosti a dezinformacích.“. Jiný článek zase varuje, že pod Muskovým vedením Twitteru „nyní X/Twitter funguje jako megafon pro nejtoxičtější elementy bílé nacionalistické pravice.“ (NYT, 11. 9. 2023, 45), a to „díky obnovení extremistických účtů – a novému algoritmu, který upřednostňuje příspěvky od "ověřených" uživatelů, kteří společnosti měsíčně přispívají osmi dolary“ (45). Zdůrazňují, že si kvůli novým funkcím Musk přeměnil Twitter na „svůj osobní stroj na trolling“: „Protože stránku ovládá a jeho inženýři upravili algoritmy tak, aby jeho tweety zesilovaly, proměnil Twitter ve svůj soukromý stroj na trolling.“ (NYT, 12. 5. 2023, 43). Zároveň upozorňují na to, že jako majitel takové platformy přehlíží etickou odpovědnost jeho funkce: „Každý vlastník má zákonnou výsadu řídit se podle svého rozmaru. Majitelé však nesou také etickou odpovědnost za nalezení složité rovnováhy, která chrání projev a zároveň bezpečnost. Pan Musk se tomuto podniku vysmívá, protože se stará o projev jen tehdy, když jde o jeho vlastní projev, a o bezpečnost jen tehdy, když jde o jeho vlastní bezpečnost.“ (WSP, 13. 12. 2022, 61).

Za nejvíce znepokojující liberální média považují Muskovo rozhodnutí odblokovat účet Donalda Trumpa: „Ale nic z toho, co Musk udělal a zrušil, není zdaleka tak znepokojivé jako jeho rozhodnutí náhle obnovit účet bývalého prezidenta Donalda Trumpa“ (NYT, 20. 11. 2022, 40), protože Trumpův návrat na platformu Twitter „by znamenal zvýšené šíření dezinformací, šíření ponižujících a dehumanizujících projevů, další šíření nenávistných projevů a erozi demokratických norem a institucí.“ (40). Spojení Twitteru a Trumpa představuje „nebezpečné spojení formy a obsahu“ (NYT, 14. 4. 2023, 42), přičemž k jeho zablokování došlo dle liberálů „právem“, poukazují ale na problematičnost Twitteru, kdy podobné chování předtím přehlížel: „Před útokem na Kapitol 6. ledna a po něm Donald Trump na Twitteru rozvášnil své příznivce. Společnost Trumpovi právem zakázala přístup na Twitter za jeho roli v této ostudné epizodě, ale před podobným chováním léta zavírala oči.“ (NYT, 25. 4. 2022, 35). Problémem však

nebylo pouze navrácení Trumpova účtu, ale odblokování dalších „nebezpečných“ účtů, které stojí za zvýšením nenávistných projevů a dezinformací: „Mnozí ho stále obdivují za to, že obnovil tisíce účtů na Twitteru, které byly před jeho nástupem zakázány, a to i přesto, že na Twitteru explodovaly rasistické a antisemitské příspěvky, jak zdokumentovali internetoví výzkumníci.“ (CNN, 18. 5. 2023, 54). Znepokojujícím faktem je samotný Muskův přešlap, když v září roku 2023 podpořil kampaň proti hnutí proti antisemitismu, Anti-Defamation League⁵⁹ (NYT, 11. 9. 2023, 45), čímž přispěl k šíření antisemitských názorů.

Další zvrat na Twitteru pod vedením Muska nastal pro liberály ve chvíli, kdy sám Musk nechal zablokovat některé účty novinářů: „Ve čtvrtek vstoupilo vlastnictví Twitteru Elonem Muskem do nové děsivé fáze, když začal využívat svou moc k cenzuře tisku. Několika novinářům, kteří o Muskovi v poslední době psali kriticky – jinými slovy, dělali svou práci – byly pozastaveny účty na Twitteru.“, z čehož usuzují, že platforma „slouží spíše jeho osobním zájmům než zájmům veřejnosti, a krutě se zbavuje lidí, kteří mu stojí v cestě“ (CNN, 16. 12. 2022, 52). Podle deníku WSP došlo k zablokování novinářů, kteří zveřejnili informace o pohybu jeho soukromého letadla, ale k případu dle nich neexistovaly žádné důkazy a obvinili tak Muska z vytváření si svých vlastních pravidel, čímž poukazují na jeho nevyzpytatelné a absurdní chování: „Zdá se, že mu vadilo, že jeden účet zveřejňoval na Twitteru údaje o jeho soukromém letadle, a tak si vymyslel pravidlo, kterým zablokování zdůvodnil, a stejné pravidlo použil k ospravedlnění zablokování novinářů, kteří tento krok kritizovali. Nakonec mnohým z nich povolil návrat.“ (WSP, 13. 12. 2022, 61).

Vzhledem k těmto problematickým krokům Muska se v rámci liberálních médií tematizovala i otázka ekonomických dopadů této akvizice. Důležitou roli v tomto kontextu sehrávají inzerenti. Poté, co Musk začal uvolňovat přístupy k moderaci a povolil návrat zablokovaným účtům a zvýšil se tak počet nenávistného obsahu, začali inzerenti z platformy odcházet, jelikož nechtěli své reklamy vystavovat vedle kontroverzního obsahu: „Inzerenti sehráli dosud nejpříímější roli v mírnění Muskových ambicí v oblasti svobody projevu. Dokud 90 procent příjmů společnosti pochází z reklam (jako tomu bylo v době, kdy pan Musk společnost koupil), nemá Twitter jinou možnost než fungovat tak, aby neohrozil zdroje příjmů, které mu zajišťují provoz. To se již ukázalo jako náročné. Téměř okamžitě po uzavření akvizice se na Twitteru objevila vlna rasistického a antisemitského trollingu.“ (NYT, 18. 11. 2022, 41), načež Musk přistoupil k tvrdší cenzuře: „V reakci na to pan Musk pověřil můj⁶⁰ tým, aby agresivněji

⁵⁹ Viz s. 47.

⁶⁰ Jedná se o článek bývalého vedoucího oddělení „důvěry a bezpečnosti“ Twitteru.

odstraňoval nenávistné projevy napříč platformou – cenzuroval více obsahu, ne méně.“ (41). Článek dále uvádí, že na základě těchto událostí Musk „chce od reklamy jako hlavního zdroje příjmů Twitteru upustit“, i tak by však pro něj bylo obtížné dosáhnout „neomezeného projevu“ (41). Příčinou odchodu inzerentů může být i zvýšený nátlak ze strany hnutí ochrany občanských práv: „Krátko po Muskově nástupu do funkce vytvořilo více než 60 skupin hnutí ochrany občanských práv iniciativu #StopToxicTwitter, jejímž cílem bylo vyzvat největší inzerenty platformy, aby stáhli své reklamy na Twitteru, dokud se společnost nezaváže k lepším ochranným opatřením a standardům moderování obsahu.“ (CNN, 20. 12. 2022, 53). K odchodu inzerentů se vyjadřují i další články, a to např. s názorem, že se jedná o „podnikatelskou katastrofu“ (WSP, 13. 12. 2022, 61).

Vzhledem k tomu, že se liberální názory shodují na tom, že převzetí Twitteru Elonem Muskem vyústí (a dle některých už se tak děje) ke zkáze této platformy, nabízí liberální média různá řešení, jak tuto situaci „zachránit“. Objevuje se ale také názor, že dokonalé řešení nelze najít, protože žádná platforma nebude mít taková pravidla, kterými se zavděčí všem: „je nespravedlivé očekávat, že tyto společnosti zavedou dokonalá a neměnná pravidla pro to, co mohou uživatelé říkat a jak to mohou říkat. Konzervativci mohou chtít, aby bylo povoleno více projevů, pokrokaři méně. V dobré víře se mohou na omezeních neshodnout. Žádné zásady poskytování služeb nebudou dostatečně komplexní, aby pokryly všechny možné situace v nemožně rozsáhlé oblasti lidské interakce“ (WSP, 13. 12. 2022, 61). Dochází však k tomu, že „absolutismus svobody projevu, který pan Musk tvrdil, že zastává, je jako hlavní zásada neudržitelný.“ (61). Jako řešení se zmiňuje nalézt „méně prchlivého a promyšlenějšího vůdce“ (NYT, 12. 5. 2023, 42), někoho, kdo upřednostní „zdraví a bezpečnost svých uživatelů před rozmary jednoho nevyzpytatelného a bezohledného miliardáře“ (CNN, 20. 12. 2022, 53). Změna vedení ale stačit nebude, bude potřeba se znovu zaměřit na investování do moderování obsahu (53). Zkrátka by se měl udělat „opak toho, co udělal Musk“: „Oživit Twitter jako fórum a jako firmu stanovením základních pravidel, která by platila pro všechny, jejich spravedlivým prosazováním a informováním komunity, kdy a jak se tak stane. Tedy opak toho, co udělal pan Musk.“ (WSP, 13. 12. 2022, 61).

Pozitivním bodem, který z těchto událostí pro liberály vychází, je, že se otevírá možnost vytvoření alternativy Twitteru: „Jedním z pozitivních výsledků, které si od Muskova vlastnictví můžeme slibovat, je to, že může katalyzovat vznik dalších občansky zaměřených sociálních sítí“ (CNN, 10. 5. 2022, 49), protože nová pravidla Muska dle liberálních médií vyústí k odchodu samotných uživatelů: „Mnoho lidí, kteří nesouhlasí s Muskovou vizí Twitteru, tvrdí, že platformu opustí. Ale kam půjdou?“ (49). Nabízí se řešení, aby se „technologičtí pracovníci“

a novináři spojili za účelem vytvoření „neziskové sociální sítě, které budou sloužit veřejnému zájmu“ (CNN, 16. 12. 2022, 52) a které „budou řízeny radami odpovědnými za zohlednění zájmu veřejnosti při rozhodování o kritických věcech, jako je moderování obsahu a standardy komunity“ (52). Důležitost vytvoření alternativ vidí liberální média i v rozbití monopolů „techno gigantů“, budoucností je tedy zavedení antimonopolní politiky: „Tato korekce alespoň položí základy pro budoucnost, kdy lidé budou mít skutečně na výběr a budou si moci najít platformu sociálních sítí s moderováním obsahu a ochranou soukromí, která bude vyhovovat jejich potřebám. Jinými slovy, pomůže to vybudovat internet, kde budeme moci zvednout ruce a říct "Opouštím Twitter!" a skutečně budeme mít kam jít.“ (CNN, 10. 5. 2022, 49).

Analýza článků z liberálních médií ukazuje, že z pozice kritiků Muska vnímají převzetí Twitteru jako riziko pro svobodu projevu a veřejný diskurz. Ve článcích sdílí se čtenáři své obavy z nárůstu nenávistných projevů a dezinformací, a kritizují mnohá jeho rozhodnutí, jako např. odblokování účtů šířící tento nechtěný obsah. Varují také před ekonomickými dopady, jako je odchod inzerentů, přičemž jako řešení nabízí vytvoření nové platformy, která by byla pro uživatele více „přátelská“.

3.9 Shrnutí analýzy

Provedená kritická diskurzivní analýza článků z amerických konzervativních a liberálních médií o převzetí Twitteru Elonem Muskem ukazuje zásadní rozdíly v reprezentaci této události a jejích důsledků, přičemž tyto rozdíly vyplývají z ideologických přesvědčení jednotlivých stran.

Konzervativní média vnímají Muskovu akvizici jako příležitost k obnově a posílení svobody projevu, kterou podle nich liberálové na této platformě dlouhodobě potlačovali. Kritizují a obviňují předchozí management Twitteru z prosazování cenzury a špatného přístupu k moderaci obsahu. Autoři konzervativních článků často využívají expresivní a polarizující rétoriku, aby mobilizovali své publikum a posílili tak svou pozici v rámci binární opozice „my a oni“, tedy „podporovatelé Muska a jeho nepřátelé“. Muska považují za hrdinu a „zachránce“, který má schopnost a odhodlání tuto situaci změnit a který může ukončit „totalitní praktiky“ bývalého vedení platformy. Co se týče její budoucnosti, tu konzervativní média pod Muskovým vedením vidí velmi optimisticky. Očekávají, že se platforma vrátí ke svému původnímu účelu, a to k volné výměně názorů bez nadměrné a neopodstatněné cenzury. Předpokládají, že Muskova politika přinese větší svobodu projevu, odstraní zaujaté moderování obsahu, které považují za nespravedlivé a restriktivní, a nastolí potřebnou transparentnost procesů při regulaci projevu na této platformě. Zároveň věří, že tato změna přiláká na platformu zpět ty uživatele,

kteří se cítili být potlačováni, a že se Twitter stane inkluzivnější platformou pro různé politické názory.

Liberální média jsou však ohledně budoucnosti Twitteru velice skeptická. Muska prezentují jako kontroverzní a nebezpečnou postavu, která ráda zneužívá svůj vliv a moc a s největší pravděpodobností si ani neuvědomuje, jaké následky může mít jeho „nezodpovědné“ chování. Z toho důvodu ve článcích varují před jeho kroky a poukazují na z jeho strany nedostatečné pochopení konceptu svobody projevu. Pro liberální články se tedy ukázalo být typické vyjadřování obav z Muskovy akvizice Twitteru, kterou vnímají jako riziko pro svobodu projevu a kvalitu veřejného diskurzu. Snaží se přesvědčit své čtenáře, že Muskovy kroky povedou k nárůstu nenávistných projevů a dezinformací, což by mohlo poškodit demokratické hodnoty a společenské normy. V době před akvizicí se obávají, že jeho nová pravidla při vedení platformy a moderace obsahu vyústí v nekontrolovatelný chaos a vyhrocené situace v rámci diskuze na platformě, což se po dokončení akvizice pro ně ukazuje být realitou. Obnovení už jednou zablokovaných účtů, jako např. ten Donalda Trumpa, je považováno za zvlášť nebezpečné. Poukazují však také na to, že v některých situacích Musk dělá opak toho, co před akvizicí slíbil, a sám svoji moc využívá k cenzurování těch, se kterými nesouhlasí. Problém však nespátřují pouze v postavě Muska, ale i v monopolizaci a korporátní kultuře velkých technologických firem, které mají na řízení sociálních sítí velký vliv. Liberální média také zdůrazňují ekonomické dopady, jako je odchod inzerentů, a potřebu alternativních sociálních sítí, které by mohly zajistit bezpečnější a inkluzivnější prostředí pro jejich uživatele.

I když se konzervativní a liberální média v mnoha ohledech liší, shodují se v tom, že převzetí Twitteru Elonem Muskem je významná událost s dalekosáhlými důsledky. Obě strany uznávají, že Muskovo vedení přinese pro platformu zásadní změny. Nicméně, v konzervativních médiích chybí zmínky o potenciálních rizicích spojených s nárůstem nenávistných projevů a dezinformací, která liberální média naopak důkladně zdůrazňují, a to např. v případě odblokování účtu Donalda Trumpa. Zároveň konzervativní média z velké části přehlíží závažné přešlapy a kontroverzní chování Elona Muska, které v této diskusi představují důležitý aspekt, jelikož z nich lze vyvozovat negativní dopady jeho přístupu k vedení Twitteru. Kriticky se k Muskovým rozhodnutím vyjadřují až téměř po roce od převzetí, ale i tato kritika je velmi omezená, a stále tak převážně vyčnívá narativ o Muskovi – spasiteli. V případě liberálních médií dochází k vynechávání diskuse o předchozích případech cenzury konzervativních hlasů, kterou konzervativci považují za klíčový problém přístupu Twitteru ke svobodě projevu, a to např. v souvislosti s cenzurováním příběhu Huntera Bidena či dezinformací o Covidu 19. Pouze v případě jednoho liberálního článku autor přiznává, že provinění v kauze Twitter Files náleží

liberálnímu vedení Twitteru. Co se týče vývoje diskurzu v rámci stanoveného období, ze kterého jsme články vybírali, u obou stran byl po celou dobu až na zmíněné menší výkyvy stabilní a odpovídal stanoviskům, která byla představena již v období před akvizicí. V případě konzervativních médií jsme však v období po akvizici pracovali s menším počtem názorových článků, což může vést k domněnku, že se k problematickým událostem, které se udály po říjnu 2022, nechtěly příliš vyjadřovat, jelikož by to narušilo právě jejich obraz Muska – spasitele. Celkově jsme díky analýze v otázce převzetí Twitteru Elonem Muskem a jeho přístupu ke svobodě projevu narazili na hlubokou názorovou polarizaci mezi konzervativními a liberálními médii, čímž jsme navázali na teoretickou část této práce, ve které jsme problematiku rozporů a kritiky v rámci globálního přístupu k ochraně svobody projevu na internetu a sociálních sítích tematizovali. Tato událost tedy může sloužit k ilustrování a aktualizaci této problematiky.

4 Závěr

Tato diplomová práce se zabývá nelehkou problematikou svobody projevu na sociálních sítích se zaměřením na platformu Twitter a její převzetí nejbohatším mužem světa, Elonem Muskem. V rámci teoretické části se práce zaměřila na základní principy svobody projevu, její vývoj a právní kontext. Právo na svobodu projevu bylo definováno jako klíčové pro fungování demokratické společnosti, i když jeho ochrana nemůže být vždy absolutní a musí být vyvažována s ohledem na ochranu jiných práv a veřejných zájmů. Představeny byly i argumenty pro svobodu projevu, které zahrnují hledání pravdy, seberealizaci jednotlivce a podporu demokracie.

Následně jsme zkoumali specifika svobody projevu v digitální sféře, která v tomto ohledu přináší nové výzvy, ale i rizika. Výzvy moderní digitální éry zahrnují regulaci obsahu na internetu a sociálních sítích, rizika pak představují mocenské zásahy v podobě cenzury, boj s dezinformacemi nebo invazivní sledování chování uživatelů internetu, kdy autoritářské státy za tímto účelem vyvíjí sofistikované nástroje. Demokratické země pak čelí výzvě najít rovnováhu mezi ochranou svobody projevu a regulací škodlivého obsahu. Různé přístupy k regulaci svobody projevu ukazují rozdíly mezi Spojenými státy a Evropou. V USA je svoboda projevu chráněna Prvním dodatkem Ústavy, zatímco v Evropě jsou přijímány zákony, jako německý *NetzDG*, které nenávistné projevy regulují mnohem přísněji. Evropská unie také přijala *Akt o digitálních službách*, který stanovuje odpovědnost digitálních platforem za sdílený obsah a zvyšuje transparentnost regulačních procesů. Další kontroverzní oblast v problematice svobody projevu představují algoritmy a umělá inteligence, které jsou však nezbytné pro

moderaci obsahu na velkých platformách jako je Facebook nebo Twitter. Nicméně jejich využívání vyvolává obavy z nezávislosti a transparentnosti rozhodovacích procesů. Kritici upozorňují, že algoritmy mohou upřednostňovat určitý obsah, což v souvislosti se svobodou projevu narušuje rovnost mezi uživateli.

Twitter jako jedna z nejvýznamnějších sociálních sítí hraje klíčovou roli v současné politické a společenské komunikaci. Převzetí této platformy Elonem Muskem v roce 2022 představuje významný bod zlomu v otázce svobody projevu na sociálních sítích, který vyvolal řadu kontroverzí a otázek týkajících se budoucího směřování platformy.

Empirická část práce proto využila metodu kritické diskurzivní analýzy ke zkoumání této události z hlediska mediálních sdělení z názorové rubriky vybraných konzervativních a liberálních amerických médií. Analýza odhalila silnou polarizaci mezi konzervativními a liberálními názory a způsoby, kterými tuto událost reprezentují, přičemž tyto rozdíly se odvíjí od ideologických přesvědčení jednotlivých stran. Diskurz obou stran byl po celou dobu až na minimální výkyvy neměnný. Konzervativci vnímají Muska jako spasitele, který „zachrání“ svobodu projevu a Twitter, který dle nich byl do té doby pod vlivem liberálního „woke“ managementu. Liberálové však v kontextu svobody projevu a demokracie v Muskovi vidí zničující hrozbu, a to především kvůli jeho bezradnosti a naivitě co se týče přístupu k moderaci obsahu a svobodě projevu obecně. Autoři liberálních článků považují moderaci obsahu a právní regulaci sociálních sítí za v podstatě nutnou. Konzervativci si však myslí, že taková nařízení pocházející ze strany vlády a mezinárodních organizací vyústí v cenzurování těch hlasů, se kterými tito aktéři nesouhlasí.

Závěrem lze tedy konstatovat, že problematika svobody projevu na sociálních sítích je velmi komplexní a vyžaduje neustálou pozornost a adaptaci legislativních a regulačních rámců. Převzetí Twitteru Elonem Muskem představuje významnou událost, která ilustruje, jak mohou změny ve vlastnictví a řízení takové platformy ovlivnit debatu o svobodě projevu a dynamiku veřejné diskuze. Důležité v tomto ohledu je především to, aby se vedení těchto platforem zaměřilo na zajištění transparentnosti a spravedlnosti v moderaci uživatelského obsahu. Zároveň je nutné, aby aktivně pracovalo na ochraně uživatelů před nenávisťnými projevy a dezinformacemi, aniž by přitom ohrozilo základní právo na svobodu projevu.

Z této práce také vychází nezbytnost, aby se všichni aktéři, kteří v této problematice mohou něco změnit, tj. veřejnost, vlády, Big Tech společnosti a vedení sociálních sítí, aktivně zapojovali do debat o budoucnosti svobody projevu na internetu. Zajištění rovnováhy mezi svobodou projevu a ochranou před škodlivým obsahem a nadbytečnými mocenskými zásahy je bezpochyby složitým úkolem. Dosažení kompromisu, kdy všechny strany budou spokojené, je

možná naivní představa, i přesto je však potřeba, aby bylo vynaloženo dostatečné úsilí pro vyřešení těch nejkritičtějších bodů, které v budoucnosti mohou přispět k vylepšení situace. Jak ukazují poznatky z teoretické části a výsledky analýzy, možným řešením může být např. rozbití monopolů technologických gigantů a vytvoření alternativních platforem sociálních sítí, aby si každý mohl najít takový prostor, který vyhovuje jeho požadavkům.

Vzhledem k tomu, že kritická diskurzivní analýza byla omezena na názorové články z amerických médií, se jako možnost budoucího rozšíření práce nabízí zahrnutí jiných, nejen amerických médií nebo přímo autentických reakcí uživatelů Twitteru, což by nabídlo další pohledy na tuto problematiku. Jelikož byla analýza zároveň omezena na období od dubna 2022 do října 2023, zajímavým rozšířením práce by bylo zaměření se na další události po tomto období, které problematiku svobody projevu na platformě Twitter dále ovlivňovaly, a následné zhodnocení, zdali se obavy či přání jednotlivých stran skutečně potvrdily. Jak ukazuje například studie z června roku 2024, Twitter začal být v Americe používanější uživateli s pravicovými názory, protože se na platformě začali cítit vítanější. Podle výzkumu celkem 53 % konzervativních uživatelů označilo platformu za „většinou dobrou pro demokracii“, což je trojnásobek oproti roku 2021. Demokratických uživatelů, kteří zvolili stejnou odpověď, však bylo pouze 26 %, přičemž v roce 2021 se jednalo až o 47 % (Davies, 2024). V tomto případě se tak potvrzují obavy liberálních médií, že se z Twitteru stává platforma vítající kontroverzní pravicové názory, zatímco konzervativcům se plní přání v podobě platformy, kde už nebudou utlačováni.

Seznam literatury

Tištěná literatura

- Bartoň, M. (2010). *Svoboda projevu: principy, meze, garance*. Leges.
- Dijck, J. van. (2013). *The culture of connectivity: a critical history of social media*. Oxford University Press.
- Fairclough, N. (1989). *Language and power*. London: Longman.
- Fairclough, N. (1992). *Discourse and social change*. Polity Press.
- Fairclough, N. (1995). *Media discourse*. Arnold.
- Mchangama, J. (2022). *Svoboda projevu: od Sokrata po sociální síť*. Institute H2I.
- Morozov, E. (2011). *The net delusion: the dark side of internet freedom*. Public Affairs.
- Murthy, D. (2013). *Twitter: social communication in the Twitter age*. Polity press.
- Pariser, E. (2011). *The filter bubble: what the Internet is hiding from you*. London: Penguin books, 2011.
- Svobodová, J., Hamrusová, Š., & Hinková, B. (2018). *Kritické čtení mediálních textů*. Univerzita Palackého v Olomouci.
- Šimíček, V. (2018). *Regulace médií*. Masarykova univerzita, Fakulta sociálních studií, Mezinárodní politologický ústav.
- Trager, R., & Dickerson, D. L. (1999). *Freedom of expression in the 21st century*. Pine Forge.
- Trampota, T., & Vojtěchovská, M. (2010). *Metody výzkumu médií*. Portál.

Elektronické prameny

- Abbruzzese, J. & Ingram, D. (2022, 14. dubna). Elon Musk offers to buy Twitter, says company “needs to be transformed.”. *NBC News*. Dostupné z: <https://www.nbcnews.com/tech/tec-news/elon-musk-makes-move-buy-twitter-rcna24354>

Abbruzzese, J. & Wile, R. (2022, 25. dubna). Elon Musk reaches deal to buy Twitter for \$44 billion. *NBC News*. Dostupné z: <https://www.nbcnews.com/tech/tech-news/elon-musk-reaches-deal-buy-twitter-rcna25806>

About – Fox News. (n.d.). *Fox News*. Dostupné z: <https://www.foxnews.com/about>

About CNN digital. (n.d.). *CNN*. Dostupné z: <https://edition.cnn.com/about>

About New York Post. (n.d.). *New York Post*. Dostupné z: <https://nypost.com/about-new-york-post/>

About us – The Wall Street Journal. (n.d.). *Wall Street Journal*. Dostupné z: <https://www.wsj.com/about-us>

AllSides Media Bias Ratings. (n.d.). *AllSides*. Dostupné z: <https://www.allsides.com/media-bias/ratings>

American Library Association. (n.d.). *First Amendment and censorship*. Dostupné z: <https://www.ala.org/advocacy/intfreedom/censorship>

Bednář, V. (2009, 7. říjen). Mikroblog jako propagační platforma. *Lupa.cz*. Dostupné z: <https://www.lupa.cz/clanky/mikroblog-jako-propagacni-platforma/>

Bond, S. (2022, 20. listopadu). Elon Musk allows Donald Trump back on Twitter. *NPR*. Dostupné z: <https://www.npr.org/2022/11/19/1131351535/elon-musk-allows-donald-trump-back-on-twitter>

CNN Worldwide Fact Sheet. (n.d.). *CNN Press Room*. Dostupné z: <https://cnnpressroom.blogs.cnn.com/cnn-fact-sheet/>

Counting characters. (n.d.). *Twitter Developer Platform*. Dostupné z: <https://developer.x.com/en/docs/counting-characters>

DataReportal, We Are Social & Hootsuite. (2022, 29. března). Distribution of Twitter users worldwide as of April 2021, by age group [infografika]. *Statista*. Dostupné z: <https://www.statista.com/statistics/283119/age-distribution-of-global-twitter-users/>

Davies, P. (2024, 13. června). Elon Musk's X attracts more right-leaning users since Twitter takeover, new research finds. *Euronews*. Dostupné z:

<https://www.euronews.com/next/2024/06/13/elon-musks-x-attracts-more-right-leaning-users-since-twitter-takeover-new-research-finds>

Democrat or Republican: the official differences. (n.d.). *Merriam-Webster*. Dostupné z: <https://www.merriam-webster.com/grammar/what-is-the-difference-between-a-democrat-and-a-republican>

Duffy, C. & O'Sullivan, D. (2022, 28. října). Twitter confirms completion of Elon Musk's \$44 billion acquisition deal. *CNN Business*. Dostupné z: <https://edition.cnn.com/2022/10/28/tech/elon-musk-twitter-deal-close/index.html>

Erickson, H. L. (2024). CNN American company. *Encyclopedia Britannica*. Dostupné z: <https://www.britannica.com/money/CNN>

European Commission. (n.d.). DSA: Very large online platforms and search engines. *Shaping Europe's Digital Future*. Dostupné z: <https://digital-strategy.ec.europa.eu/en/policies/dsa-vlops>

Fletcher, R. (2013). Attitudes towards algorithms and their impact on news. *Reuters Institute for the Study of Journalism*. Dostupné z: https://reutersinstitute.politics.ox.ac.uk/digital-news-report/2023/attitudes-towards-algorithms-impact-news#_ftn1

Freedom House. (n.d.). About us. *Freedom House*. Dostupné z: <https://freedomhouse.org/about-us>

Gillespie, T. (2020). Content moderation, AI, and the question of scale. *Big Data & Society*, 7(2). Dostupné z: <https://doi.org/10.1177/2053951720943234>

Gregersen, E. (2024). Elon Musk. *Encyclopedia Britannica*. Dostupné z: <https://www.britannica.com/money/Elon-Musk>

Halliday, J. (2012, 22. března). Twitter's Tony Wang: "We are the free speech wing of the free speech party.". *The Guardian*. Dostupné z: <https://www.theguardian.com/media/2012/mar/22/twitter-tony-wang-free-speech>

Hals, T. (2022, 13. července). Twitter sues Elon Musk to hold him to \$44 billion deal. *Reuters*. Dostupné z: <https://www.reuters.com/technology/twitter-sues-elon-musk-hold-him-44-bl-merger-2022-07-12/>

Henderson, A. (2023, 29. června). What content works best on TikTok, Twitter, and Instagram in 2023. *GWI*. Dostupné z: <https://blog.gwi.com/chart-of-the-week/best-content-on-tiktok-twitter-and-instagram/>?

Holt, K. (2012, 9. dubna). Dirty digital politics: How users manipulate Twitter to silence foes. *The Daily Dot*. Dostupné z: <https://www.dailydot.com/debug/twitter-politics-report-spam-user-ban/>

How AllSides rates media bias. (2023, 22. prosince). *AllSides*. Dostupné z: <https://www.allsides.com/media-bias/media-bias-rating-methods>

Hubbard, H. (2022, 25. listopadu). Twitter has lost 50 of its top 100 advertisers since Elon Musk took over, report says. *NPR*. Dostupné z: <https://www.npr.org/2022/11/25/1139180002/twitter-loses-50-top-advertisers-elon-musk>

Ingram, D. (2022, 14. dubna). Elon Musk explains his Twitter takeover offer at TED conference. *NBC News*. Dostupné z: <https://www.nbcnews.com/tech/tech-news/elon-musk-ted-talk-twitter-interview-conference-rcna24460>

Kepios, (2023, 11. května). Twitter Users, Stats, Data & Trends. *DataReportal*. Dostupné z: <https://datareportal.com/essential-twitter-stats>

Kolodny, L. (2023, 18. září). Elon Musk says Twitter, now X, is moving to monthly subscription fees and has 550 million users. *CNBC*. Dostupné z: <https://www.cnn.com/2023/09/18/musk-says-twitter-now-x-is-moving-to-monthly-subscriptions.html>

Kolodny, L., & Novet, J. (2022, 6. dubna). Elon Musk spent \$2.64 billion on Twitter shares so far this year, new filing shows. *CNBC*. Dostupné z: <https://www.cnn.com/2022/04/05/elon-musk-spent-2point64-billion-on-twitter-shares-so-far-this-year-new-filing-shows.html>

Koumchatzky & Andryeyev. (2017, 5. května). Using deep learning at scale in Twitter's timelines. *Blog X*. Dostupné z: https://blog.x.com/engineering/en_us/topics/insights/2017/using-deep-learning-at-scale-in-tweets-timelines

Listina základních práv Evropské unie. (2016). Úřední věstník Evropské unie C 202/389. *EUR-Lex*. Dostupné z: <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/CS/TXT/?uri=celex%3A12016P%2FTXT>

MacLaren, S. (2021). Is there a First Amendment right to tweet? *JSTOR Daily*. Dostupné z: <https://daily.jstor.org/is-there-a-first-amendment-right-to-tweet/>

Majid, A. (2024, 7. dubna). Top 50 news websites in the US: People, USA Today and New York Times see double-digit annual growth Top 50. *Press Gazette*. Dostupné z: https://pressgazette.co.uk/media-audience-and-business-data/media_metrics/most-popular-websites-news-us-monthly-3/

Microblog. (n.d.). *Sprout Social*. Dostupné z: <https://sproutsocial.com/glossary/microblog/>

Milmo, D. (2022, 14. dubna). How ‘free speech absolutist’ Elon Musk would transform Twitter. *The Guardian*. Dostupné z: <https://www.theguardian.com/technology/2022/apr/14/how-free-speech-absolutist-elon-musk-would-transform-twitter>

Mitchell, A., Gottfried, J., Kiley, J., & Matsa, K. E. (2014, 21. října). Section 1: Media sources: Distinct favorites emerge on the left and right. *Pew Research Center*. Dostupné z: <https://www.pewresearch.org/journalism/2014/10/21/section-1-media-sources-distinct-favorites-emerge-on-the-left-and-right/>

Musk fires outsourced content moderators who track abuse on Twitter. (2022, 15. listopadu). *CBS News*. Dostupné z: <https://www.cbsnews.com/news/elon-musk-twitter-layoffs-outsourced-content-moderators/>

Musk, E. [@elonmusk]. (2022b, 14. dubna). *I made an offer* [Post]. X. Dostupné z: <https://x.com/elonmusk/status/1514564966564651008>

Musk, E. [@elonmusk]. (2022, 25. března). *Free speech is essential to a functioning democracy. Do you believe Twitter rigorously adheres to this principle?* [Post]. X. Dostupné z: <https://x.com/elonmusk/status/1507259709224632344>

New York Post – Ballotpedia. (n.d.). *Ballotpedia*. Dostupné z: https://ballotpedia.org/New_York_Post

New York Times. (n.d.). *Roper Center for Public Opinion Research*. Dostupné z:

<https://ropercenter.cornell.edu/new-york-times>

Newman, N. (2023). Digital News Report 2023. *Reuters Institute for the Study of Journalism*.

Dostupné z: <https://reutersinstitute.politics.ox.ac.uk/digital-news-report/2023/dnr-executive-summary>

Number of X (formerly Twitter) users worldwide from 2019 to 2024 [infografika]. (2023, 15.

října). *Statista*. Dostupné z: <https://www.statista.com/statistics/303681/twitter-users-worldwide/>

O'Brien, M. (2022, 16. prosince). Journalists who wrote about owner Elon Musk suspended

from Twitter. *PBS NewsHour*. Dostupné z: <https://www.pbs.org/newshour/nation/journalists-who-wrote-about-owner-elon-musk-suspended-from-twitter>

Our range of enforcement options for violations. (n.d.). *Help Twitter*. Dostupné z:

<https://help.twitter.com/en/rules-and-policies/enforcement-options>

Pan, E. (2022, 4. dubna). Elon Musk Just Bought Twitter (TWTR) Stock. Here's Why.

InvestorPlace. Dostupné z: <https://investorplace.com/2022/04/elon-musk-just-bought-twitter-twtr-stock-heres-why/>

Pawson, C. (2022, 14. dubna). Elon Musk closes TED 2022 Vancouver with plans for

humanoid robots, defence of free speech after Twitter bid. *CBC*. Dostupné z:

<https://www.cbc.ca/news/canada/british-columbia/ted-2022-highlights-elon-musk-1.6420119>

Picchi, A. (2022, 14. prosince). Twitter Files: What they are and why they matter. *CBS News*.

Dostupné z: <https://www.cbsnews.com/news/twitter-files-matt-taibbi-bari-weiss-michael-shellenberger-elon-musk/>

Picchi, A. (2023, 6. července). Meta launches Threads early as it looks to take on Twitter. *CBS*

News. <https://www.cbsnews.com/news/meta-threads-launch-instagram-app-twitter/>

Protecting the public's right to free expression. (2023, 31. července). *Blog X*. Dostupné z:

https://blog.x.com/en_us/topics/company/2023/a-new-era-of-transparency-for-twitter1

Rada Evropské Unie. (2022, 4. října). Rada schválila akt o digitálních službách chránící práva

uživatelů online. *Evropská rada – Rada Evropské unie*. Dostupné z:

<https://www.consilium.europa.eu/cs/press/press-releases/2022/10/04/dsa-council-gives-final-approval-to-the-protection-of-users-rights-online/>

Ramanathan, T. (2024, 25. června). Meta. *Encyclopedia Britannica*.

<https://www.britannica.com/money/Meta-Platforms>

Ray, M. (2024). Fox News Channel. *Encyclopedia Britannica*. Dostupné z:

<https://www.britannica.com/money/Fox-News-Channel>

Shahbaz, A. & Funk. A. (2019). Freedom on the Net – The Crisis of Social Media. *Freedom House*. Dostupné z: <https://freedomhouse.org/report/freedom-net/2019/crisis-social-media>

Sharing our latest transparency update, marking decade long commitment. (n.d.). *Blog X*.

https://blog.twitter.com/en_us/topics/company/2022/ttr-20

shitpost. (2024). *Cambridge Dictionary*. Dostupné z:

<https://dictionary.cambridge.org/dictionary/english/shitpost>

Schneider, M. (2022, 3. prosince). Počítač Huntera Bidena je reálná kauza ve špatných rukou.

Český Rozhlas Plus. Dostupné z: <https://plus.rozhlas.cz/matej-schneider-pocitac-huntera-bidena-je-realna-kauza-ve-spatnych-rukou-8882475>

silver bullet. (n.d.). *Cambridge Dictionary*. Dostupné z:

<https://dictionary.cambridge.org/dictionary/english/silver-bullet>

Stand with X to protect free speech. (2023, 18. listopadu). *Blog X*. Dostupné z:

https://blog.x.com/en_us/topics/company/2023/stand-with-x-to-protect-free-speech

Stjernfelt, F., & Lauritzen, A. M. (2020). *Your Post has been Removed*. Dostupné z:

<https://doi.org/10.1007/978-3-030-25968-6>

Tabahriti, S. (2022, 3. prosince). Twitter is now relying more on AI to identify harmful content, says its new trust and safety chief. *Business Insider*. Dostupné z:

<https://www.businessinsider.com/twitter-now-relying-more-ai-identify-harmful-content-2022-12>

The New York Times Company. (n.d.). *The New York Times Company*. Dostupné z:

<https://www.nytcocom/>

The real-time billionaires list. (n.d.). *Forbes*. Dostupné z: <https://www.forbes.com/real-time-billionaires/#4d72f7443d78>

The X rules. (n.d.). *X Help Center*. Dostupné z: <https://help.twitter.com/en/rules-and-policies/x-rules>

Thompson, N. (2018, 17. října). Jack Dorsey on Twitter's role in free speech and filter bubbles. *LinkedIn*. Dostupné z: <https://www.linkedin.com/pulse/jack-dorsey-twitters-role-free-speech-filter-bubbles-thompson/>

United Nations. (2015). *Všeobecná deklarace lidských práv*. Dostupné z: https://osn.cz/wp-content/uploads/2022/05/UDHR_2016_CZ_web.pdf

Velvyslanectví USA v České republice. (n.d.). *USA a podpora lidských práv*. Dostupné z: <https://cz.usembassy.gov/cs/our-relationship-cs/politika-historie/usa-a-lidska-prava/>

Wall Street Journal (Opinion) Media Bias rating. (n.d.). *AllSides*. Dostupné z: <https://www.allsides.com/news-source/wall-street-journal-opinion>

Washington Post company history. (2021, 1. ledna). *The Washington Post*. Dostupné z: <https://www.washingtonpost.com/company-history/>

Watson, A. (2023, 13. prosince). Share of social media users who regularly get news from selected social media sites in the United States from 2020 to 2023 [infografika]. *Statista*. Dostupné z: <https://www.statista.com/statistics/330638/politics-gouvernement-news-social-media-news-usa/>

We are social & Meltwater. (n.d.). Global social media statistics. *DataReportal*. Dostupné z: <https://datareportal.com/social-media-users>

We Are Social, DataReportal & Meltwater. (2023, 13. září). Leading countries based on number of X (formerly Twitter) users as of January [infografika]. *Statista*. Dostupné z: <https://www.statista.com/statistics/242606/number-of-active-twitter-users-in-selected-countries/>

Weller, K. et al. (2014). *Twitter and Society*. Peter Lang Publishing, Inc. Dostupné z: https://web2.mlp.cz/koweb/00/04/29/26/11/twitter_and_society.pdf

What “Woke” means to Liberals & Conservatives. (n.d.). *AllSides*. Dostupné z:
<https://www.allsides.com/translator/woke>

X: New user FAQ. (n.d.). *X Help Center*. Dostupné z:
<https://help.twitter.com/en/resources/new-user-faq>.

YouGov. (2022, 28. října). Share of adults in the United States who have a favorable opinion of Elon Musk as of November 2022 [infografika]. *Statista*. Dostupné z:
<https://www.statista.com/statistics/1304563/us-adults-impression-of-elon-musk/>

Přílohy

Příloha 1: Seznam analyzovaných článků podle jednotlivých médií

New York Post

1. 14. 4. 2022 *Three cheers for Elon Musk's bid to buy Twitter and protect free speech.* Dostupné z: <https://nypost.com/2022/04/14/three-cheers-for-elon-musks-bid-to-buy-twitter-and-protect-free-speech/>
2. 14. 4. 2022 *'Censorship is free speech' is the establishment's Orwellian line on Elon Musk's Twitter crusade.* Dostupné z: <https://nypost.com/2022/04/14/the-establishments-orwellian-line-on-elon-musks-twitter-crusade/>
3. 23. 4. 2022 *Why it's so much fun watching Elon Musk slap Twitter in the face.* Dostupné z: <https://nypost.com/2022/04/23/why-its-so-much-fun-watching-elon-musk-embarrass-twitter/>
4. 25. 4. 2022 *Elon Musk is good for Twitter, journalism — and democracy.* Dostupné z: <https://nypost.com/2022/04/25/elon-musk-is-good-for-twitter-journalism-and-democracy/>
5. 26. 4. 2022 *Left's objection to Elon Musk is about one thing — they want to control speech.* Dostupné z: <https://nypost.com/2022/04/26/lefts-objection-to-elon-musk-is-about-one-thing-they-want-to-control-speech/>
6. 29. 4. 2022 *Elon Musk's right: The left has gone insane.* Dostupné z: <https://nypost.com/2022/04/29/elon-musks-right-the-left-has-gone-insane/>
7. 27. 10. 2022 *How Elon Musk should shape Twitter — sans the sink.* Dostupné z: <https://nypost.com/2022/10/27/how-elon-musk-should-shape-twitter-sans-the-sink/>
8. 28. 10. 2022 *Elon Musk is bringing reality to the liberal Fantasyland of Twitter* Dostupné z: <https://nypost.com/2022/10/28/elon-musk-is-bringing-reality-to-the-liberal-fantasyland-of-twitter/>

9. 31. 10. 2022 *Elon Musk has exposed the woke left as a bunch of illiberal crybabies who despise free speech.* Dostupné z: <https://nypost.com/2022/10/31/elon-musk-has-exposed-woke-left-as-illiberal-crybabies/>
10. 21. 11. *Elon Musk will succeed at Twitter – and in exposing the woke left as a bunch of shallow, hypocritical charlatans.* Dostupné z: <https://nypost.com/2022/11/21/elon-musk-will-succeed-at-twitter-and-in-exposing-the-woke-left-as-hypocrites/>
11. 30. 11. 2022 *Musk is fixing Twitter’s censorship problem — no wonder the left is freaking out.* Dostupné z: <https://nypost.com/2022/11/30/musk-is-fixing-twitters-censorship-problem/>
12. 16. 12. 2022 *Liberal journalists suddenly care about Twitter censorship — because they’re the ones banned!* Dostupné z: <https://nypost.com/2022/12/16/liberal-journalists-suddenly-care-about-twitter-censorship-because-theyre-the-ones-banned/>
13. 26. 8. 2023 *Musk’s link lunacy will make X worse.* Dostupné z: <https://nypost.com/2023/08/26/elon-musks-link-lunacy-will-make-x-worse/>
14. 5. 9. 2023 *Musk misstep obscures a serious gripe on the ADL’s tilt hard-left.* Dostupné z: <https://nypost.com/2023/09/05/musk-misstep-obscures-a-serious-gripe-on-the-adls-tilt-hard-left/>

Fox News

15. 11. 4. 2022 *Elon Musk scares liberals, Twitter as he pursues free speech.* Dostupné z: <https://www.foxnews.com/opinion/elon-musk-scares-liberals-twitter-free-speech-liz-peek>
16. 4. 5. 2022 *Yelling 'racism!' only shuts down speech, and threatens U.S. strength.* Dostupné z: <https://www.foxnews.com/opinion/racism-free-speech-discourse-debate-david-marcus>
17. 5. 10. 2022. *Musk will buy Twitter after all, striking a welcome blow for free speech.* Dostupné z: <https://www.foxnews.com/opinion/musk-buy-twitter-after-all-striking-welcome-blow-free-speech>

18. 5. 10. 2022 *What I would do if I were Elon Musk taking over Twitter: Let freedom reign.* Dostupné z: <https://www.foxnews.com/opinion/what-i-would-do-if-i-were-elon-musk-taking-over-twitter-let-freedom-reign>
19. 7. 11. 2022 *Why Elon Musk's Twitter fight could decide our president in 2024 and whether Americans have free speech online.* Dostupné z: <https://www.foxnews.com/opinion/elon-musks-twitter-fight-decide-president-2024-whether-americans-free-speech-online>
20. 25. 11. 2022 *Elon Musk knows what he's doing at Twitter, and it's making activist journalists panic.* Dostupné z: <https://www.foxnews.com/opinion/elon-musk-knows-twitter-making-activist-journalists-panic>
21. 29. 11. 2022 *Elon Musk triggers liberals, sends them into wartime footing over free speech.* Dostupné z: <https://www.foxnews.com/opinion/elon-musk-triggers-liberals-wartime-footing-free-speech-twitter>
22. 5. 12. 2022 *Elon Musk's next Twitter bombshells could explode social media tyranny.* Dostupné z: <https://www.foxnews.com/opinion/elon-musks-next-twitter-bombshells-explode-social-media-tyranny>
23. 9. 12. 2022 *Musk's Twitter bombshells keep coming. Social media company was giant conservative censorship machine.* Dostupné z: <https://www.foxnews.com/opinion/musks-twitter-bombshells-keep-coming-social-media-company-giant-conservative-censorship-machine>
24. 19. 12. 2022 *Elon Musk should remain Twitter CEO to keep up the free speech fight.* Dostupné z: <https://www.foxnews.com/opinion/elon-musk-remain-twitter-ceo-keep-free-speech-fight>
25. 21. 12. 2022 *Musk fires his best employee... himself. Can next Twitter CEO keep free speech alive?* Dostupné z: <https://www.foxnews.com/opinion/musk-fires-his-best-employee-himself-next-twitter-ceo-keep-free-speech-alive>

Wall Street Journal

26. 14. 4. 2022 *Elon Musk Wants to Buy Twitter. If his \$43 billion bid wins, what would he do about free speech and political censorship?* Dostupné z:
<https://www.wsj.com/articles/elon-musk-wants-twitter-takeover-43-billion-social-media-free-speech-11649973814>
27. 25. 4. 2022 *Elon Musk, Twitter and Free Speech.* Dostupné z:
<https://www.wsj.com/articles/elon-musk-twitter-and-free-speech-silicon-valley-social-media-11650922754>
28. 26. 4. 2022 *How Elon Musk Can Liberate Twitter.* Dostupné z:
<https://www.wsj.com/articles/how-elon-musk-can-liberate-twitter-censorship-fact-check-free-speech-buy-website-platform-takeover-content-moderation-hate-speech-misinformation-disinformation-11650983718>
29. 28. 10. 2022 *Welcome to Elon Musk's Twitter Free Speech Zone. He might save Twitter, or he might not, but the reaction has been wild.* Dostupné z:
<https://www.wsj.com/articles/welcome-to-elon-musks-free-speech-zone-twitter-11666995589>
30. 20. 11. 2022 *Elon Musk Can Save Twitter—and Democracy.* Dostupné z:
<https://www.wsj.com/articles/elon-musk-can-save-twitter-democracy-verified-social-media-platform-revenue-content-users-features-tweet-bots-trolls-11668971538>
31. 5. 12. 2022 *Twitter's Duty to Protect Free Speech.* Dostupné z:
<https://www.wsj.com/articles/twitters-duty-to-protect-free-speech-elon-musk-social-media-democracy-new-york-post-ideas-freedom-11670281265>
32. 21. 12. 2022 *Can't Both Sides Back Free Speech?* Dostupné z:
<https://www.wsj.com/articles/cant-both-sides-back-free-speech-elon-musk-censorship-twitter-fbi-gop-democrats-covid-11671629259>
33. 19. 4. 2023 *Elon Musk Is Transforming Twitter, Not Killing It.* Dostupné z:
<https://www.wsj.com/articles/elon-musk-not-killing-twitter-ad-revenue-cut-staff-profit-censorship-hate-speech-social-media-37a50e54>

New York Times

34. 15. 4. 2022 *The Law That Shaped the Internet Presents a Question for Elon Musk.* Dostupné z: <https://www.nytimes.com/2022/04/15/opinion/musk-twitter-speech.html?searchResultPosition=3>
35. 25. 4. 2022 *Twitter Under Elon Musk Will Be a Scary Place.* Dostupné z: <https://www.nytimes.com/2022/04/25/opinion/editorials/twitter-elon-musk.html>
36. 26. 4. 2022 *Elon Musk Is a Problem Masquerading as a Solution.* Dostupné z: <https://www.nytimes.com/2022/04/26/opinion/elon-musk-twitter.html>
37. 27. 4. 2022 *Will Elon Musk Save Twitter or Destroy It?* Dostupné z: <https://www.nytimes.com/2022/04/27/opinion/elon-musk-twitter-debatable.html>
38. 27. 4. 2022 *Let's Be Clear About What It's Like to Be Harassed on Twitter.* Dostupné z: <https://www.nytimes.com/2022/04/27/opinion/elon-musk-twitter-cesspool.html>
39. 14. 11. 2022 *If You Want to Understand How Dangerous Elon Musk Is, Look Outside America.* Dostupné z: <https://www.nytimes.com/2022/11/14/opinion/elon-musk-twitter-free-speech-india.html>
40. 20. 11. 2022 *I Studied Trump's Twitter Use for Six Years. Prepare for the Worst.* Dostupné z: <https://www.nytimes.com/2022/11/20/opinion/donald-trump-twitter-return.html?searchResultPosition=105>
41. 18. 11. 2022 *I Was the Head of Trust and Safety at Twitter. This Is What Could Become of It.* Dostupné z: <https://www.nytimes.com/2022/11/18/opinion/twitter-yoel-roth-elon-musk.html>
42. 14. 4. 2023 *Twitter Is Broken. Thanks, Elon.* Dostupné z: <https://www.nytimes.com/2023/04/14/opinion/elon-musk-twitter.html>
43. 12. 5. 2023 *Elon Musk Makes Sense. Yes, Really.* Dostupné z: <https://www.nytimes.com/2023/05/12/opinion/elon-musk-twitter-tesla.html>
44. 10. 9. 2023 *Elon Musk's Antisemitism Problem Isn't About Free Speech.* Dostupné z: <https://www.nytimes.com/2023/09/10/opinion/musk-free-speech.html>

45. 11. 9. 2023 *Elon Musk Has Crossed a Line*. Dostupné z:
<https://www.nytimes.com/2023/09/11/opinion/elon-musk-adl.html>

46. 19. 10. 2023 *Can Twitter, uh, X, Survive Elon Musk?* Dostupné z:
<https://www.nytimes.com/2023/09/11/opinion/elon-musk-adl.html>

CNN

47. 21. 4. 2022 *We shouldn't trust Musk's plans to transform Twitter*. Dostupné z:
<https://edition.cnn.com/2022/04/21/perspectives/twitter-control-musk-trust/index.html>

48. 25. 4. 2022 *Who will be the first to abandon Elon Musk's Twitter?* Dostupné z:
<https://edition.cnn.com/2022/04/25/opinions/twitter-musk-takeover-internet-alaimo/index.html>

49. 10. 5. 2022 *Elon Musk's Twitter takeover exposes the real threat to free speech: Big Tech monopolies*. Dostupné z: <https://edition.cnn.com/2022/05/10/perspectives/elon-musk-twitter-antitrust/index.html>

50. 12. 5. 2022 *The breathtaking cluelessness of Elon Musk*. Dostupné z:
<https://edition.cnn.com/2022/05/12/opinions/elon-musk-donald-trump-twitter-thomas/index.html>

51. 5. 12. 2022 *Elon Musk's Twitter is helping to normalize a neo-Nazi*. Dostupné z:
<https://edition.cnn.com/2022/12/05/opinions/elon-musk-twitter-obeidallah/index.html>

52. 16. 12. 2022 *Elon Musk is running Twitter like dictators run their states*. Dostupné z:
<https://edition.cnn.com/2022/12/16/opinions/elon-musk-twitter-journalists-alaimo/index.html>

53. 20. 12. 2022 *Enough is enough. Elon needs to go*. Dostupné z:
<https://edition.cnn.com/2022/12/20/opinions/elon-musk-twitter-benavidez/index.html>

54. 18. 5. 2023 *What happened to Elon Musk?* Dostupné z:
<https://edition.cnn.com/2023/05/18/opinions/elon-musk-soros-conspiracy-theories-ghitis/index.html>

55. 15. 7. 2023 *Musk could now be in charge of a complete brand blowout for Twitter.*
Dostupné z: <https://edition.cnn.com/2023/07/25/opinions/twitter-x-elon-musk-carter/index.html>

Washington Post

56. 20. 4. 2022 *Who's afraid of Elon Musk?* Dostupné z:
<https://www.washingtonpost.com/opinions/2022/04/20/in-defense-of-elon-musk-twitter-bid/>

57. 28. 4. 2022 *The Twitter deal is exposing partisan hypocrisy on free speech.* Dostupné z: <https://www.washingtonpost.com/opinions/2022/04/28/musk-purchase-twitter-has-left-right-switching-sides/>

58. 19. 4. 2022 *Conservatives cheering on Elon Musk have been sold a bill of goods.*
Dostupné z: <https://www.washingtonpost.com/opinions/2022/04/19/conservatives-cheering-elon-musk/>

59. 28. 11. 2022 *Elon Musk is harming free expression on Twitter, not protecting it.*
Dostupné z: <https://www.washingtonpost.com/opinions/2022/11/28/elon-musk-twitter-free-speech-trump/>

60. 3. 12. 2022 *Musk is right to end Twitter's fight against covid disinformation.* Dostupné z: <https://www.washingtonpost.com/opinions/2022/12/03/elon-musk-twitter-covid-disinformation/>

61. 13. 12. 2022 *I defended Twitter to other conservatives. I was wrong.* Dostupné z: <https://www.washingtonpost.com/opinions/2022/12/13/twitter-files-shadow-banning-conservatives-bari-weiss/>

62. 19. 12. 2022 *How Elon Musk destroyed Twitter — and how to save it.* Dostupné z: <https://www.washingtonpost.com/opinions/2022/12/19/elon-musk-twitter-destroyed-fix/>

63. 8. 3. 2023 *Twitter was — and is — broken.* Dostupné z: <https://www.washingtonpost.com/opinions/2023/03/08/elon-musk-broke-twitter/>

64. 2. 5. 2023 *Elon Musk's Twitter is helping governments shut their citizens up.* Dostupné z: <https://www.washingtonpost.com/opinions/2023/05/02/musk-twitter-censorship-government/>

65. 7. 10. 2023 *How today's Twitter has made conservative boycotts more successful.* Dostupné z: <https://www.washingtonpost.com/opinions/2023/07/10/conservative-boycotts-twitter-social-media-progressives/>